

Responsabilitatea opiniilor, ideilor și atitudinilor exprimate în articolele publicate în revista *Familia* revine exclusiv autorilor lor.

Acest număr este ilustrat cu
imagini de la Zilele Revistei Familia, 2010
Foto: Al. Seres și Ioan Moldovan (Satu Mare)

Seria a V-a
octombrie 2010
anul 46 (146)
Nr. 10 (539)

FAMILIA

REVISTĂ DE CULTURĂ

Fondator: **IOSIF VULCAN**
1865

Apare la Oradea

Responsabil de număr:
Alexandru Seres

REDACȚIA:

Miron BETEG, Mircea PRICĂJAN,
Alexandru SERES, Ion SIMUȚ
Traian ȘTEF

Redactori asociați:

Mircea MORARIU, Aurel CHIRIAC, Marius MIHEȚ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Oradea, Piața 1 Decembrie, nr. 12
Telefon: 40-259-41.41.29; 40-770-850068

E-mail: familia@rdslink.ro
revistafamilia1865@gmail.com

(Print) I.S.S.N 1220-3149
(Online) I.S.S.N 1841-0278
www.revistafamilia.ro

TIPAR: Imprimeria de Vest, Oradea

Revista figurează în catalogul publicațiilor la poziția 4213

Idee grafică, tehnoredactare și copertă: Miron Beteg

Revista este instituție a
Consiliului Județean Bihor

ABONAMENTE LA FAMILIA

Revista Familia anunță abonații și cititorii că la abonamentele efectuate direct la redacție se acordă o reducere semnificativă. Astfel, un abonament pe un an costă 60 de lei. Plata se face la sediul instituției.

De asemenea, se pot face abonamente prin plată în contul:
RO80TREZ0765010XXX000205, deschis la Trezoreria Oradea. Abonamentul pe un an costă 72 de lei. Redacția va expedia revista pe adresa indicată de către abonat.

FAMILIA

REVISTĂ LUNARĂ DE CULTURĂ

DIRECTOR:
IOAN MOLDOVAN

CARTE DE ONOARE

1865 - 2010

Cu bucurie deschidem coloanele acestei *Cărți de onoare* tuturor prietenilor revistei care doresc să-și împărtășească gândurile la aniversarea a 145 de ani de la întemeierea *Familiei*. Publicăm – și vom

publica și în numerele următoare –, pe parcursul întregului an, mesajele în ordinea sosirii lor la redacție. În numele *Familiei*, mulțumiri și grațitudine.

Ioan MOLDOVAN

Dubla mare aniversare a *Familiei* mă obligă sufletește la un omagiu aparte. Revista în care a fost botezat pentru eternitate Eminescu nu are nevoie de prea multe plecăciuni, – le-a dobândit pentru totdeauna, tocmai din pricina inspiratului gest al lui Iosif Vulcan.

În schimb, este mereu de readus în memorie celălalt moment, reîntineritor, când revista de la Oradea, deloc provincială, a reînviat reînviind și câteva mari condeie ale Literelor românești, în primul rând cele ale foștilor „cerchiști” de la Sibiu, reprezentați și în redacție de criticul și eseistul de frumoasă aducere aminte, Radu Enescu. I s-au alăturat în paginile revistei cerneluri prestigioase, ca ale lui Ion Negoițescu, Ovidiu Cotruș, Nicolae Balotă și alții, care au știut să întretină spiritul viu al tinerilor de altădată, exigent, liber într-un câmp al scrisului românesc neliber. Dar din „familie” a făcut parte mulți ani și excelentul poet și critic Gheorghe Grigurcu, iar un număr de bravi „echinoxiști” au petrecut lungi escale la Oradea ori au prins rădăcini mai adânci acolo, ca Al. Cistelean, Virgil Podoabă, apoi Ion Simuț, Traian Ștef și actualul

lor șef suprem, admirabilul Ioan Moldovan, cap și de familie poetică în sensul cel mai propriu. E o emoție în plus, mereu sărbătorească și ea...

Să mai spun că mai ales în ultima vreme, revista poartă haine de duminică pentru toate zilele noastre de lucru și că e o onoare și o bucurie să te vezi tipărit în elegantele, luminoasele sale pagini, în care semnează atâția oameni valoroși, unii încă foarte tineri. Adaug că simt și eu că fac parte, cumva, din frumoasa familie a *Familiei*, căreia îi doresc încă ani mulți și rodnici, pentru ea și cultura autentică pe care o slujește cu devotament și cu un exemplar optimism în vremurile noastre mereu de cumpănă.

Ion POP

*

Familia la anii 145, 45, 20

Străbunul meu, Ioan, Ianos în *aufzug*, citea revista „Familia”
Și apoi o pune în lada de zestre a bunii.
Bunicul meu, Ieronim, citea revista „Familia”
Și apoi o pune în cufărul lui,
Cufărul de strajermester în armata austro-ungară.
Tata, Octavian, citea revista „Familia”
Și apoi o ducea în fâgădău s-o citească și alții.
Eu citesc, da, și eu citesc revista „Familia”
Și mă mir de ce Iosif Vulcan se numește Ioan Moldovan,
Și apoi mă tot întreb cine i-o fi schimbat numele.

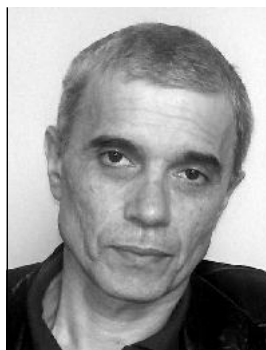
Silviu GUGA

*

Închidem aici această „Carte de onoare“ mulțumindu-le tuturor celor care și-au așternut în paginile ei gândurile prilejuite de cele trei sărbători ale *Familiei*. În curând *Cartea* se va redeschide, cu ocazia altor sărbători familiale, pentru că, optimiști cum suntem, credem că n-au intrat zilele-n sac. Bunăoară, în 2015, coloanele *Cărții* se vor redeschide cu bucurie. Până atunci, sănătate, fericiri și inspirații tuturor celor care se consideră prieteni de *Familia*. (I. M.)

Editorial

Alexandru Seres

revistafamilia1865

S-a întâmplat așa.

La puțin timp după încheierea *Zilelor Revistei Familia* – manifestare care ne-a pus la grea încercare capacitatea organizatorică, din cauza magnitudinii evenimentului (145-45-20) și a numărului impresionant de scriitori prezenți (aproape 50) –, bătrâna și suferinda noastră căsuță de e-mail familia@rdslink.ro a fost cât pe ce să-și dea obștescul sfârșit. Nu atât din cauza capacității reduse de găzduire a mesajelor (10 MB), cât a unor perverse efecte, de dată recentă, ale utilizării rețelei de socializare Facebook. Nu fusese destul că ne luptaserăm și până acum din greu cu avalanșa de mesaje de genul „Magiun de Prune Topoloveni vrea să fie prieten cu tine pe Facebook”, care ne umpleau căsuța cât ai clipi, obligându-ne la utilizarea obsesivă, până la epuizare, a butonului *delete*; lipsa noastră de protecție în fața atacurilor de tip phishing și-a spus și ea cuvântul, punându-ne în pericol integritatea contului de Facebook, *Revistadecultură Familia*. Am avut de luptat ore în șir până să ne recâștigăm controlul asupra lui – și asupra celor 3000 de prieteni pe care ni i-am câștigat, cu sudoarea minții, din 2009 încoace.

Ne-am dat seama subit că suntem vechi. Nu doar ca vârstă, cât mai ales din punctul de vedere al capacității noastre de a face față provocărilor tehnicii moderne. Acestea fiind datele problemei, n-am stat mult pe gânduri: am tăiat nodul gordian și ne-am făcut o nouă căsuță, pe Gmail. Mai frumoasă, mai deșteaptă, mai încăpătoare (7500 MB). Singura problemă a constituit-o faptul că adresa familia@gmail.com era deja luată, așa că am fost nevoiți să încercăm alte variante. În cele din urmă, după numeroase încercări sortite eșecului, într-un moment de bruscă iluminare, am reușit să ne creăm o adresă care să înglobeze atât tradiția, cât și modernitatea: după modelul adreselor de genul maricicadulcica-

Alexandru Seres

86@hotmail.com sau puiutractoristu69@yahoo.com, am ales adresa plină de ştaif şi parfum de epocă revistafamilia1865@gmail.com.

Când te numeşti *Revista de cultură Familia* şi eşti cea mai veche din ţară, e important să ai o adresă de e-mail cât mai onorabilă (la fel cum nu-i totuna că stai pe strada Republicii sau pe Abatorului).

De ce am făcut această lungă introducere (dacă introducere este)? Fiindcă are o mare legătură cu ceea ce s-a discutat la Zilele Revistei Familia (21-22 octombrie). Desigur că titlul colocviului, „Ce mai înseamnă astăzi o revistă de cultură?”, n-a fost ales întâmplător, fiind prilejuit de sărbătorirea a 145 de ani de la înfiinţarea revistei de către Iosif Vulcan (şi 45 de ani de la reînfiinţare). Prilejul era foarte nimerit pentru a discuta despre rostul şi rolul revistelor culturale, într-o eră tot mai digitală, tot mai dependentă de comunicarea în mediul virtual.

Tineri sau bătrâni, scriitorii au trecut cu toţii, fără prea multe faşoane, de la clasică scrisoare la e-mail, infinit mai repede decât, odinioară, de la pană la stilou. Era digitală ne-a adus, înainte de toate, o uşurinţă a comunicării greu de imaginat în urmă cu 20 de ani. În acelaşi timp, ea a adus cu sine şi un ritm incredibil al schimbării. Dacă scriitorilor mai în vârstă, obişnuiţi vreme îndelungată cu tiparul pe plumb şi corectura şpalturilor, le-a venit relativ mai greu să treacă la tehnoredactarea computerizată şi accesarea revistelor pe Internet, în format PDF, celor tineri, care n-au mirosit cerneala tipografică decât cel mult vârându-şi nasul într-o revistă sau o carte proaspăt ieşite de sub tipar, dar s-au născut în schimb cu laptopul în poală, le vine greu să înţeleagă mefienţa mai vârstnicilor faţă de formatul digital. Pentru aceştia din urmă, revista ori cartea, obiecte de hârtie pipăibile şi mirosibile, sunt sacre, mesajul lor având putere de transcendere doar dacă este transmis – paradox sau nu – prin mijlocirea materialităţii. Nimic de genul acesta la tineretul imberb, chelit înainte de vreme şi ochelariştă încă de pe băncile şcolii. Noua generaţie de scriitori şcoliţi la răspântia serverelor şi routerelor nu doar că nu are niciun fel de inhibiţii în faţa computerului, dar pune virtualul pe aceeaşi treaptă cu realul, dacă nu chiar mult deasupra. E uşor de înţeles de ce, în faţa conservatorismului scriitorilor care au rămas slujitori fideli ai zeului de hârtie, tinerii au câştig de cauză. Ei comunică mult mai rapid, utilizând pentru aceasta nu doar clasicul deja e-mail, dar şi reţelele de socializare de tip Facebook sau Twitter, află informaţii inaccesibile generaţiilor anterioare şi debutează cu o precocitate înspăimântătoare şi fără niciun fel de oprelişti sau inhibiţii direct pe Internet, cam fâlfâindu-li-se de prăfuitele redacţiei literare ori de editurile greoaie,

ale căror baricade, altădată insurmontabile, se prăbușesc acum mai ușor decât zidul Berlinului.

Era inevitabil ca, la colocviul nostru familist, cele două atitudini să ajungă la o confruntare. Mai pe ocolite, mai tatonând terenul, dar falia tot vizibilă a fost. Nu s-a tras o concluzie definitivă, însă ea a cam rămas plutind în sală, după ce scriitorimea a părăsit terenul de bătălie: revistele literare – cel puțin cele de hârtie – nu mai înseamnă nicidecum, pentru scriitori sau publicul lor, atât de mult ca altădată. Chiar dacă continuă să supraviețuiască, luptându-se din greu cu problemele financiare ori distribuția tot mai anevoioasă, ele par tot mai mult niște animale preistorice în fața posibilităților aproape infinite oferite de mediul virtual. În timp ce tirajele lor se mențin la cote infime, pe Internet site-urile revistelor literare sunt tot mai căutate, traficul contorizat stând dovadă de neclintit.

Că lucrurile stau așa (chiar dacă am mai exagerat pe alocuri, de dragul demonstrației), ne-a dovedit-o (cel puțin nouă, celor de la Familia) și numărul mare de prieteni ai revistei, care crește într-un ritm amețitor pe rețeaua de socializare Facebook. Am încercat marea cu degetul abia anul trecut, și am rămas uimiți de puterea fantastică a acestui mediu, care e capabil să răspândească informația cu o viteză și o eficiență de neînchipuit. Cum la fel de mirați am fost de extraordinarul apetit al omului de rând, în special al celui tânăr, pentru cultură. Lucru pe care, limitați de coperțile de carton ale revistei noastre, veche de 145 de ani, nu-l bănuiam. Trebuie să recunoaștem acum, cinstit, că ne-am înșelat.

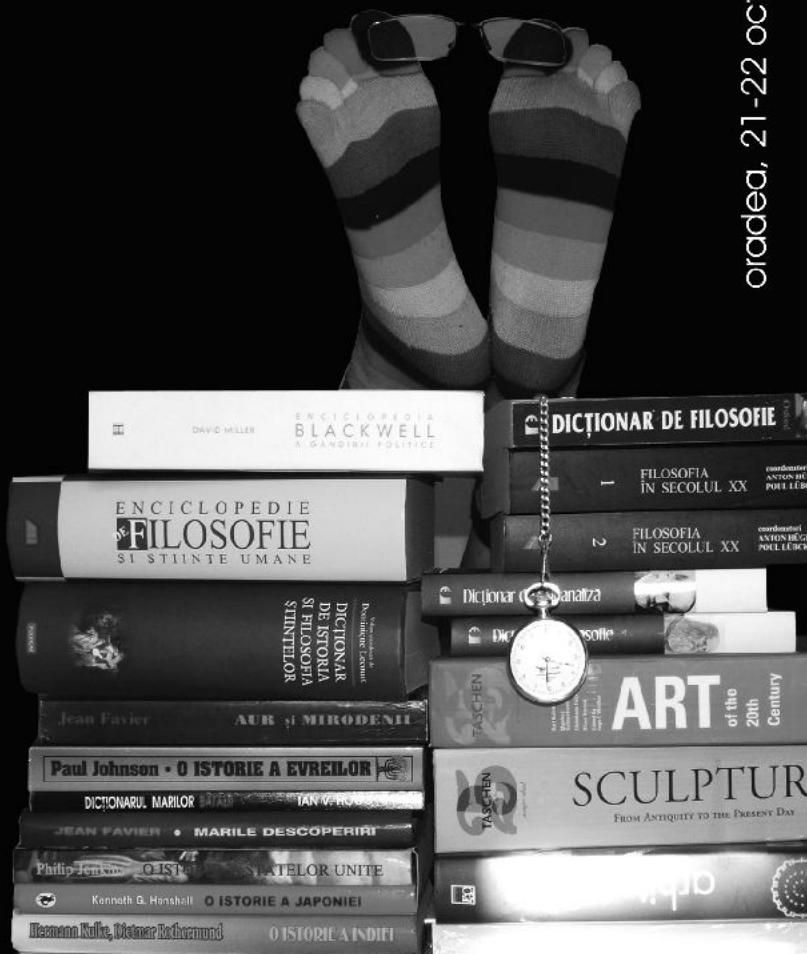
Ce bine!

zilele revistei familia

145 • 45 • 20

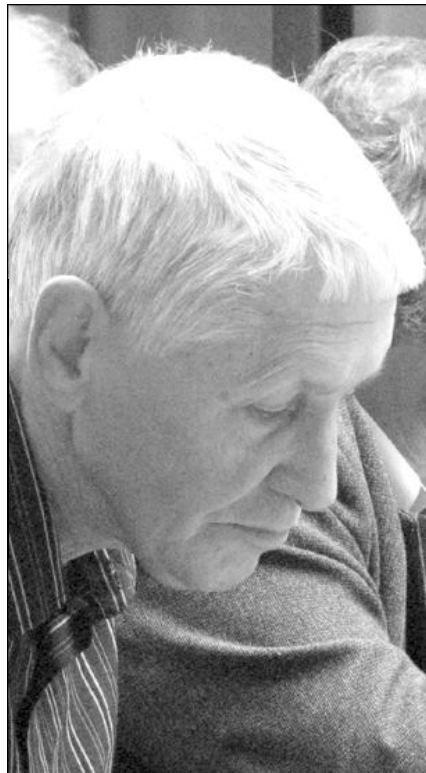
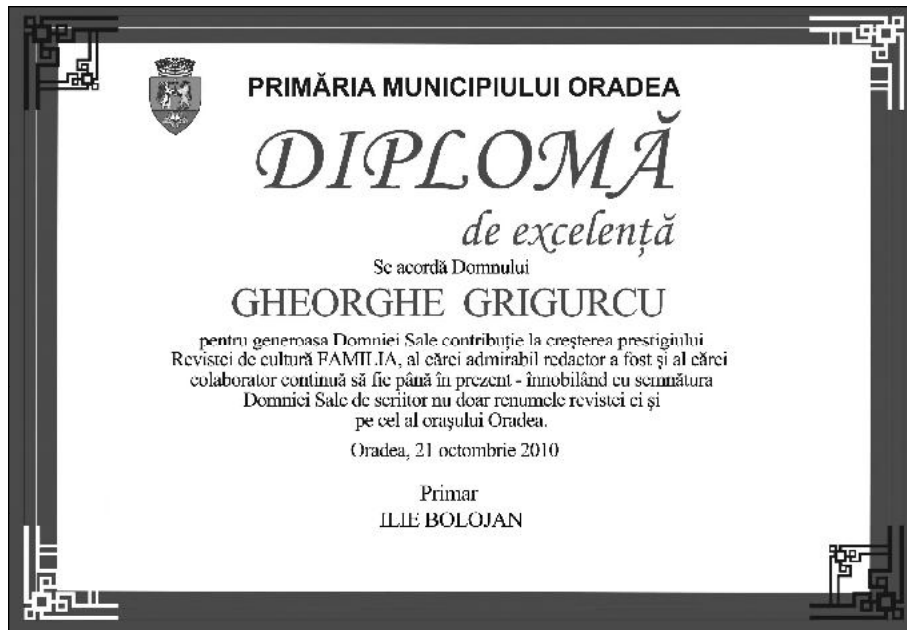
oradea, 21-22 octombrie 2010

ce mai înseamnă astăzi o
revistă de cultură?

ZILELE REVISTEI *FAMILIA*
2010

Ioan Pavel Azap	Vlad Moldovan
Vasile Baghiu	Viorel Mureşan
Andrei Bodiu	Cornel Nistea
Romulus Bucur	Nicolae Oprea
Tudor Creţu	Aurel Pantea
Vasile Dan	Dumitru Păcuraru
Octavian Doclin	Ioan Pinte
Dumitru Augustin Doman	Adrian Popescu
Gheorghe Grigurcu	Nicolae Prelipceanu
Silviu Guga	Daniel Săuca
Claudiu Komartin	Mircea Stâncel
Cătălin Lazurca	Radu Ulmeanu
Adrian Lăcătuş	Radu Vancu
Vasile Leac	Dragoş Varga
Ştefan Manasia	Ioan Radu Văcărescu
Viorel Marineasa	Ion Vădan
Ion Maria	Daniel Vighi
Ioan Matiuţ	Alexandru Vlad
Gheorghe Mocuţa	George Vulturescu
Rareş Moldovan	

Stimați auditori,

Îngăduiți-mi să vă mărturisesc că reîntâlnirea mea cu revista *Familia*, la 45 de ani după ce am participat la întemeierea seriei sale postbelice, e o împrejurare ce se cumpănește între satisfacție și întristare. Satisfacția o dă faptul că în acel moment, pentru mine fabulos, am intrat cu adevărat pe poarta activității literare. Mi-am putut face din ceea ce simțeam că reprezintă chemarea mea în viață așa-zicând o profesie. Se cuvine întii și întii să îndrept un gând de vibrație rememorare către colegii mei de bună calitate din redacția reînființatului mensual, inclusiv către *boss*-ul nostru de odinioară, Al. Andrițoiu. Poet de mult talent,

Gheorghe Grigurcu

mintea ageră, sensibilă la valoare, dotat cu o carismă aparte, Andrițoiu avea însă, din păcate, și o latură rebarbativă, de fidel slujitor al propagandei regimului comunist, de exponent al resorturilor acestuia văzute ori doar bănuite. Recunosc cu bucurie că mi-a întins o mână de ajutor la o răscruce existențială și cum aș putea nesocoti un asemenea gest hotărâtor? Dar absențele redactorului șef, prelungite adesea pe durata mai multor luni, din Oradea și chiar din țară, au îngăduit secretarului de redacție să monopolizeze practic activitatea *Familiei*. Ambițios pe cât de obtuz și pizmaș, substitutul lui Al. Andrițoiu a creat la revistă o atmosferă greu respirabilă, care a avut ca urmare - evident, cu acordul tacit al poetului tot mai călător - plecarea din colectivul nostru a celor mai vrednici componenți ai săi, Ovidiu Cotruș, Nicolae Balotă, Francois Pamfil. Am fost dat afară de la *Familia* în vara anului 1974. Deci cu o oarecare întârziere față de cruntele „teze din iulie” 1971 care au provocat-o și care se aplicau cu o anume lentoare tactică. Motivul? Bălmăjelile ce mi s-au înfățișat n-au putut trece de unul singur: acela că n-am scris nimic despre partid și nu l-am citat niciodată pe „tovarășul” Ceaușescu, devenit alfa și omega înțelepciunii pentru cohorte de condeieri ai epocii. Zadarnice s-au dovedit toate intervențiile mele - acum îmi dau seama cât erau de naive! - pe lângă forurile instituționale pentru a se curma dureroasa nedreptate. Nu doar că n-am avut parte de vreo înțelegere în sensul fățarnicului principiu, etalat atunci de autorități, al „eticii și echității socialiste”, dar am fost luat la rost cum că mă asociez cu Europa liberă, silit să părăsesc Oradea după aproape trei decenii de viață aici. Neavînd altă opțiune, m-am stabilit în Amarul Tîrg pe care nu l-am mai părăsit. Timp de 16 ani n-am avut dreptul de-a ocupa un serviciu. Pentru dichisul surghiunului meu, m-am văzut în repetate rînduri interogat de Securitate, percheziționat, cu manuscrisele confiscate. Cam lungă trena eșecului de la *Familia*, nu-i așa?

Stimați auditori,

Privesc înapoi nu cu mînie, ci cu o irepresibilă melancolie. Memoriei lui Al. Andrițoiu îi păstrez, în pofida dedublării sale, și o porțiune luminoasă. O răzbunare a sortii s-a produs totuși. Cei ce mi-au făcut zile amare și, în cele din urmă, m-au înlăturat din slujba de redactor pe care m-am străduit a mi-o îndeplini conștiincios, au fost, de ani destui, radiati din paginile publicației ca și din tradiția

sa onorabilă. Uitarea i-a înghițit deja. Noua *Familie*, începută odată cu cotitura din decembrie, sub diriguirea lui Ioan Moldovan, a binevoit a-mi acorda cel dintâi premiu al său, purtând numele prestigios al lui Ovidiu Cotruș. O reparație morală ce nu s-a putut asocia cu reîntoarcerea mea la Oradea, proiect pe care, recunosc, l-am nutrit în acele zile. La ce bun? Un capitol al vieții mele s-a închis definitiv. Definitiv? Seducătorul oraș cu iz imperial persistă în sufletul meu prin mirajul amintirilor întinse pe un amplu arc, din copilărie pînă la amiaza vieții, miraj izbăvitor de impurități, contracarînd multiplele decepții și umilințe la care m-a supus urbea, dintre care una de tot recentă. Viața emoțională a perindării vîrstelor a așternut pe zidurile orădene *graffiti* pe care le pot desluși doar eu. M-am despărțit oare definitiv de orașul de pe Crișul Repede? O, nu, nicidecum! Aici, pe pămîntul său generos, se află mormintele celor mai dragi ființe, ale bunicii mele, ale mamei mele, ale tatălui meu, loc sacru pentru mine, de care depărtarea geografică mă desparte deocamdată, dar în care voi reveni negreșit, fără să mai am nevoie de petiții la autorități cinice, de vreun lanț al slăbiciunilor ori de vreun titlu onorific. Vă încredințez, dragii mei, că voi redeveni cîndva orădean pe veci!

Gheorghe GRIGURCU

* **

Oradea 2010

Din clapele acestea un molfăit brusc
apoi o melodie grea cum o bucată de metal
dăruind un suflu localului de altcîndva
apoi o supă revărsîndu-se tenace peste malurile Crișului

te saturi în definitiv și de tristețe pînă la greață cobori
în adîncimi de-acum nelocuite dar mereu mai fragede
și-ncheieturile trandafirii ale palatului baroc
cum scîrțîie distribuindu-se cu pietate
celor avuți cu miile

asemeni parantezelor pe bolta vînată stoluri de ciori
întîrziate ce închid aposul suflet

Gheorghe Grigurcu

în vîntul cimitirului lumi mici un soi de bule
care se nasc spontan și se ciocnesc cu politețe
cum aburii verzui din preajma Peței

au alte griji acum vitrinele albite de spuma alcoolului
țepene temeri aidoma unor manechine și cît încape
umor ardelenesc alunecînd pe șinele
tramvaiului tatuat care ne ține de urît

în Parcul Petofi foi veștede
și fără sens cum paginile cărților de poezie
deasupra Bisericii cu lună o lună zemoasă
ce se coace iute la Soarele amurgului
ambuteiaje pînă-n ceruri lîncede
care nu ne mai pun la socoteală
sub podul Crișului (același) însoțiri schimbate
de fulgi și valuri nostime cum un zodiac
sub luciul (tot mai îngustat) al apei
peștii veliți îmblăniți

cu Moldovan cu Ștef cu Chifor iarăși
flanînd cumiņi pe străzi bezmetice
clădirile sunt astăzi ancore în marea care-a fost
obrazul poetului Davideanu e o ușă
închisă cu o cheie pierdută

și turnul ah turnul Primăriei plin
de copilăria lucrurilor (doar pe dinafară)
neverosimil vertical înclinîndu-se de două ori pe zi
doar marelui primarelui
Jupînului mîntuitor a toate

pentru variație un Premiu tras pe roată.

Poeți & poeme la ZRF

Ioan-Pavel Azap

* * *

veacul acesta a îmbătrânit
de cum a încărunțit pe la tâmpile
încă din ne-număratul an zero
știam că așa avea să se întâmple

din țigară au rămas fufioare de fum
buzele nu mai rostesc cuvinte
tăcerea - mai impetuoasă
decât orice aducere aminte

Poeți & poeme la ZRF

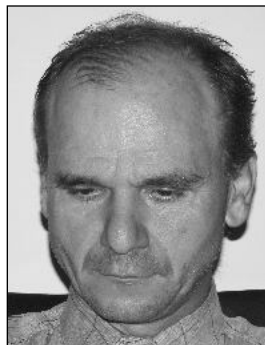
Vasile Baghiu

Plâns și râs împreună

Din seri și zile întoarse mă ridic și mă uit înapoi,
unde trecutul urma să devină ceea ce trăim azi,
urma să fie tot mai de partea noastră,
când nimeni nu ține cu noi,
când scrisul e calp și primăvara ca anotimp devine o sticlură cu
parfum de probă
din care femeile pufăie grațios un puf la încheietura mâinii.

Minuni și sporuri de ciupercă peste ninsori de vară care ne lasă
uimiți,
viroze și epidemii de secetă și ploi,
de frig și australe călduri,
de plâns și râs împreună până la identificare,
când nimeni nu cunoaște pasul riscant,
iar așteptarea e milă, fandoseală,
politică neroadă ce-aduce crize
și păreri care mai de care mai aiurite,
porniri violente, mărturii intempestive,
scrisori și e-mail-uri pe pământ, pe apă și în aer,
părți din întreg scoase la licitație,
lipsa de curaj elementar când chiar nu e nimic de pierdut,
preocuparea intelectuală pentru bietezele poeziei și rostul lor în
lume,
pentru plimbări de scos colesterol din sânge
și celulită din mușchi.

Cântec

mese verzi de tablă
judi nebunul mă servește cu cascheta
pe cap
în timp ce prostituata cu ochi fumurii
plânge că a orbit

la intrare m-au întâmpinat niște arhangheli înalți
care m-au întrebat de unde vin atât de târziu
dumnezeu îmi promite cu mâna pe suflet
că mă va învăța să beau strașnic
dacă sunt băiat cuminte

nu departe
părinții mei acoperiți de fluturi nocturni
își ascultă vecinii care povestesc cum au
fugit de acasă
în dimineața în care nu au mai avut bani de pâine
firimiturile cu care mă înec
până să apuc să plătesc totul

Poeți & poeme la ZRF

Andrei Bodi

Taxi Driver

Azi un șofer care semăna cu Seymour Hofmann
M-a întrebat dacă știi încotro
Se îndreaptă lumea.

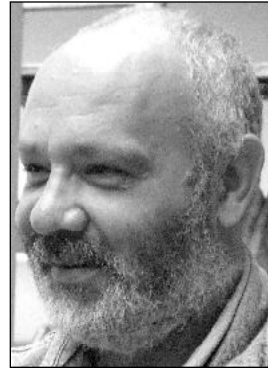
Era dimineață și lapoviță într-un sfârșit de octombrie
Iar lumea mergea spre centru spre școli.

Mi-am strâns umerii atât
Cât să iau în piept căldura din mașină.

Până la Livadă am schimbat guverne președinți Seymour
Hofmann mi-a luat banii. Nu m-a privit.
Purta ochleari cu dioptrii mari cât
Parbrizul prin care ne chinuiam să ieșim.

Poeți & poeme la ZRF

Romulus Bucur

bled

lui andrei bodiu

e un loc romantic -

o stîncă (putem să-i spunem neagră)
un vechi castel un lac albastru
(codrii sînt și ei prezenți pe munții dimprejur)
nuferi galbeni o insuliță într-un capăt al lacului
cu o biserică pe ea (plus legendele de care e plin locul)
uneori o ceață mistică desfăcîndu-se maiestuos
ca mantia unui împărat-poet și lăsînd să plutească
falnic o lebădă urmărită de un lebădoi neîndoielnic
crezîndu-se zeus printre trestii să se culce
cu ea

timpul însă nu stă pe loc -

e un duh nou al vremii

s-au îndulcit năravurile
de-un paregzamplu cele patriarhale
sau cel puțin asta părea să-i spună
lebădoiului o doamnișoară vehementă
între două lovituri înverșunate cu poșeta
iară noi ca niște epigoni

ai romanticilor

stăm la o bere

contemplăm peisajul
și croim planuri din cuțite & pahar

Fragmente continue. Poeme live

02.11.07

I

e vineri seara
mai bine stau și privesc
mapa albastră albastrul cyan
fericirea e când peste dantela de pe masă
se așază încă una exact la fel
când untul velin umple obiectele
și le face cu câteva grame mai grele

II

răutatea care stoarce calciul ca o cafea
și versul lung

mintea să mi-o spăl
cum speli plasticul alb
și-n fața textului
a singurătății cu fire ață
cu miros de brânză
să mă-nfățșez aspru -
barbar cănit
dac cu barba de chiciură
și căciulă bleagă de seu

se duc
își curăță urmele freacă
și-n depărtare flendură ca o flamă

„murim ca săracii”
și zidurile gării se-nmoaie
în felul unui biscuit spongios
surparea ridică un norișor de praf

II

o carte de vizită c-o femeie-n argintiu
pe fundul apei mici
sau pe ape plutind
discursul trebuie cumițit și el
trebuie frecat cu clisă
până la luciul cuminte
până ce valurile nu mai fac zgomot când se izbesc

are părul greu femeia aceasta
și obraznic ca brazda uscată
nimic nu-i mai real decât zâmbetul carlei
(și tastele după ce le ștergi
tot ca dinții ei strălucesc)

se înalță mătușa femeia uscată
și pare slipul negru mai greu decât ea
se fărâmițează părul tigva
ca bulgărele secetos
ca scrumul de-ar fi scrumul aspru

și ce-mbătrânește fumegă
se albește ca ața
cu părul morților se astupă chiuvetele
se-nșurubează garniturile
poemul devine ceva-l umple
cum ar umple o pleată de mort încăperea
o lână sălbătică
sau o secreție de păianjen cu coc

III

și se gândește la cuvintele ce se aud
cum pietrele care crapă iarna

„dar viața e viață”
uite cât de tare pișcă urzica
la lanțul cu măgele s-adăugăm

coada sălbatică de cal
mătura stufoasă de țară

șura arde mai frumos decât flacăra

*

I

vom trece printr-un culoar ca piciorul de curcan
prin binoclul care îndepărtează
spre ceva ca un covor mexican
ca o tencuială cu morcovi
spre lumea tania
și cada ei cu aramă topită

vom inventa desigur fruct al zeturilor
o lume lejeră
a criticului în șlapi cu curelușe
cu langoși lipiți de piele în nopțile friguroase
și o pârtie ca morcovelul fiert
urmărește-ți mâinile
degetele ca o ploaie de vară peste taste
și va urma ascensiunea calului cu plug
pe panta de zar tos

II

în centrul țintei un papion
și femeia cu gușa plină
de zeamă de compot

clinetul înălbește organe
tulpinițe de arbor
și o mână cu mănuși de cauciuc
presară sare magnă

această lume delir
cu o spărtură în zid
exact lângă fereastră

sunt cel de la microfon
cel în leibărel verde gastric

un dinte pâlپând zvâcnind
și în pahar cuburi gheață cu ancore subțiri
fluid devenind ser

muzica asta nici nu știu de unde vine
m-am otrăvit
și am cunoscut netezimea
podisului și creasta falnică
a peștelui de pe fund
tremurul e dansul tembel
și pelicula melaminată
ieșind ca la manivelă din creier
șamanul țopăie-n izmene
își subțiază felia de compot sub tălpi

să benchetuim
să tragem o linie groasă cu creionul rusesc
și peste viciul acesta ca apa densă
ca febra de 38 de grade

să răsturnăm -
sunt niște figurine de ciucalată întâmplările
iar nopțile sufocări cu perini parfumate

III

fă-ți tehnici
ca-n sânul pădurii
supraviețuiește
„este dacă vrei ceasul extrem ora dovezii”
voi propune spre publicare însemnatelor edituri
acest volum în raze ca țepii de castană
mă voi retrage în lanurile nalte
„în știuleții târzii”
veți vedea
e o desfacere de brațe
de acordeon
și o cădere în genunchi printre țepe
cu căciuli în vârf
femeia tre s-aibe părul ca lâna vupsită
și poemul să fie o decolare de rachetă legată cu sfoară
ca la bunji jumping
ca rața care fuge de acasă

Poeți & poeme la ZRF

Octavian Doclin

Pact*

Poetului Gheorghe Grigurcu

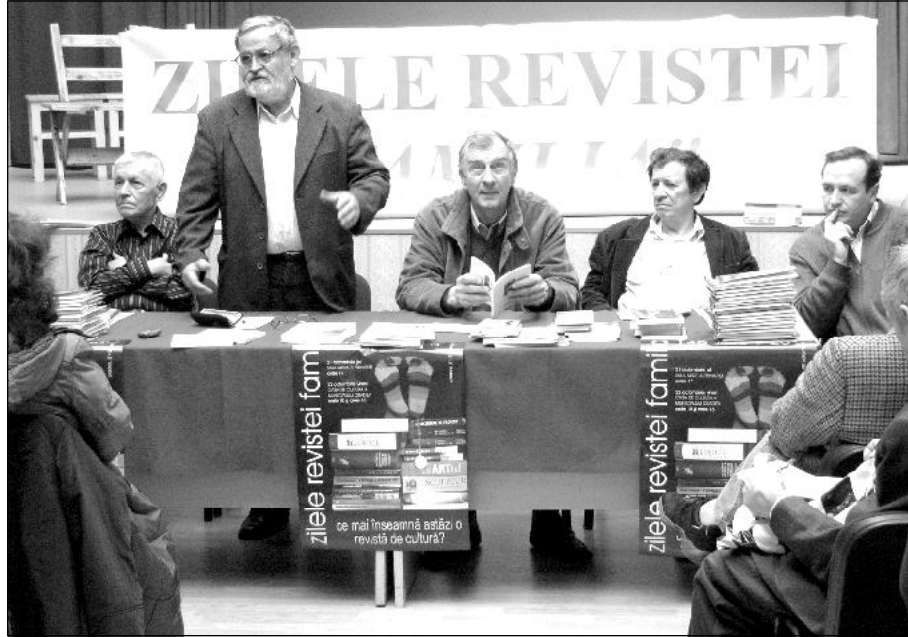
Tot mai pustie strada ca o părere fixă
și lungă sub neîncăpătoare poveri.
Ochii erau oricum într-o rază
și undeva trebuia să existe un pact,
dar cine ar fi îndrăznit să pledeze întâi,
votul fiind rîsul ironic al zarurilor.

Oradea, 1970

Octavian
Doclin
și
Gheorghe
Grigurcu

*poem inedit citit de autor la ZRF 20

Poeți & poeme la ZRF

Claudiu Komartin

O vietate cu țepi

am uitat toată poezia și mi-a fost bine
am ignorat chemările pocitaniei și mi-a fost bine
toată vara am umblat pe străzile devastate
cu o obsesie greu de rostit
și cu amintirea aceluia copil ce incendia pui de arici
la marginea luminișului în care
am umblat goi și desculți
știind că dragostea e o vietate cu țepi
ce nu va mai ajunge
niciodată
acasă

Madrid-Arad via Nădlac

PERSONAJE:

Doamna Slava

Domnul Vasile

doamne și domni care intră și ies dintr-un WC public, se opresc la taraba de ziare

Un hol de autogară. În dreapta, intrarea la un WC public, inscripționată ca atare. În fața intrării, pe un taburet, cu o măsuță de lemn pe dinainte, un bărbat. De cealaltă parte a holului, o tarabă cu ziare și reviste, la care vinde o femeie. Femeia are vreo 50 de ani, poate mai mult.

DOMNUL VASILE (*luînd o dușcă zdravănă dintr-o sticlă cu un lichid incolor*): Țsta-i clișeu, doamna Slava!

DOAMNA SLAVA (*încruntată*): Ia vezi, domnu' Vasile! Ia vezi!

DOMNUL VASILE (*cu zîmbetul pe buze*): Adică ce, vrei să zici că dumneata te uiți la filme cu femeii urîte?

DOAMNA SLAVA: La mine acasă, mă uit la ce vreau eu!

DOMNUL VASILE: Înc-un clișeu, doamna Slava! Ai grijă, ce naiba!

DOAMNA SLAVA: Mă, da' al dracului ești azi... Ce-i cu dumneata?

DOMNUL VASILE: De-abia pe la patru trebuie să ajungă. Urită-i așteptarea, doamnă Slava.

DOAMNA SLAVA: Cum zici dumneata, domnule Vasile, cum zici dumneata. Că toate ți-s urîte azi. (*după cîteva momente de tăcere, despăturind un ziar*). Ia să vedem ce zice azi la... Dumneata ești berbec, nu- așa, domnule Vasile?

DOMNUL VASILE: Sînt un porc, doamnă Slava, asta sînt. Și mai lasă-mă

cu prostiile astea. Că urît mi-e nu de azi de ieri, urît mi-e de când a plecat. (*aproape înlăcrimat*) De trei ani, doamnă, de trei.

DOAMNA SLAVA: Păi atunci, dacă azi se întoarce, o să-ți treacă. Nu-i așa?

Domnul Vasile ridică mâna a lehamite și nu zice nimic. Din stînga apare un domn bine îmbrăcat, intră cu pași repezi în WC, fără să bage în seamă nici unul dintre personajele noastre, care-l petrec, încruntîndu-se, cu privirea.

DOMNUL VASILE: Cînd aștept, așa mă simt de parcă aș fi înconjurat din toate părțile. Și de aici, și de aici, și de acolo.

Mai trage o dușcă din sticla așezată pe podea, lîngă taburet, apoi sare peste măsuta de lemn în mijlocul holului, se așează pup și începe să se agite. Doamna Slava nu-l ia în seamă, ia un ziar și citește, din cînd în cînd privește pe deasupra foi.

DOMNUL VASILE(*stînd pe vine*): Uite-așa cînd era el copil, atîtica era, parcă-l aud (*cîntă*): Am venit să colindăm, ciooorile dalbe! Cum, mă, cum? îi ziceam eu. (*rîde, se ciufulește tandru cu o mîină, apoi sare în lături, se ridică un pic, dar rămîne adus de spate*). Și cînd era la școală, în fiecare an cu coronița de mușețel pe cap, la serbare, el era Eminescu pitic și eu (*mai sare o dată într-o parte și stă drept*), eu eram plopul fără soț. Futu-i! Că eu l-am trimis de-acasă, uite, cu mîinile astea două l-am condus pînă-n Spania (*întinde mîinile în față și le mișcă de parc-ar ține în ele un volan*). Vezi, doamnă Slava, cum mă simt eu așteptînd?

Doamna Slava ridică privirea din ziar, însă doar pentru a-l urmări pe domnul cel elegant ieșind de la toaletă. Ajuns în spatele măsuței de lemn, Vasile îl privește și el cum se caută prin buzunare. Într-un sfîrșit, domnul bine scoate două hîrtii de zece și le așează pe măsută. Se îndepartează..

DOMNUL VASILE(*fluturînd bancnotele*): Vezi, doamnă Slava, ce înseamnă să n-ai încredere în oameni? Și cînd colo, el e domn. Și încă ce domn: face-un pișat și plătește un căcat!

Domnul elegant se întoarce și lasă încă o bancnotă de cincizeci.

DOMNUL ELEGANT: Mersi!

DOMNUL VASILE(*privind cu uimire bancnota*): ăsta da respect! Cinci căcați... Cînd de fapt omul e dator să plătească doar unul. Asta înseamnă să ai respect. Iar eu am. Sînt un om respectabil, șofer internațional, un filosof. (*scoate sticla și trage o gură zdravăănă*).

DOAMNA SLAVA: Filosof pe dracu'! Alcoolic!

DOMNUL VASILE: Dar, te întreb eu pe dumneata, care este diferența

dintre un bețiv și o femeie? Absolut nici una! E urât să fii beat, dar numai pentru ceilalți e urât. Numai în ochii lor ești urât. În ochii lor casnici și pedanți. Eu, dacă beau, mă simt grozav și irezistibil. Ce este așa de frumos la o femeie? Ciclul? Limba? Neștiința ei în fața morții? Neputința ei de a conduce o navetă cosmică? Un camion? Eu sînt în stare. Și iarăși ciclul. Toată ziua ciclul.

DOAMNA SLAVA: Țta-i clișeu, domnu' Vasile! Că noi femeile...

DOMNUL VASILE: Ei, lasă, dumneata ești o femeie specială! Ești la menopauză. Și, pe deasupra, nu m-ai făcut niciodată bețiv. Tu ești femeia lui Sadoveanu!

DOAMNA SLAVA: Ei, și dumneata, domnule Vasile... Cine să te mai înțeleagă...

DOMNUL VASILE: Să mă înțeleagă, de ce să nu mă înțeleagă? Că doar n-am omorât pe nimeni! Ba, din contra! Cu naveta spațială m-aș fi dus după el, ca să-l aduc înapoi! Dar n-am putut! Am și eu păcatele mele! Le am! Și le știu prea bine. Întrebarea e: mai trebuie să le știe și altcineva? Asta să-mi spui tu mie, doamnă Slava, mai trebuie să le știe? Fiindcă, uite, de pildă, se întîmplă ceva. La un moment dat, se pare că s-a întîmplat ceva. Oare trebuie să știu și eu? Poate că, dacă s-a întîmplat cu adevărat ceva, ar trebui să știu. Să vii dumneata, de pildă, și să-mi spui: Măi, Vasile, așa și pe dincolo. Fiindcă, altfel, ce e viața? O plapumă, nimic mai mult. Uite-așa, o pufoaică ca a dumatile, să te ferești de frig. Asta-i viața: o fereală.

DOAMNA SLAVA: Da, domnule, poate că ai și dumneata dreptate pe undeva. Dar tare mi-e teamă c-ai să obosești repede.

DOMNUL VASILE: Nu-s eu acela, doamnă Slava! Păi ce, ai uitat? Șofer internațional, pentru numele lui Dumnezeu. (*duce din nou sticla la gură, dar se răzgîndește*) Să nu crezi... Ți-am mai zis: eu dacă beau sînt neobosit și irezistibil. M-aș putea lua în brațe și-aș ajunge pînă la capătul lumii. Cît o fi ceasul, doamnă Slava?

DOAMNA SLAVA: Unșpe și douăzeci.

DOMNUL VASILE(*precipitat*): Vai de mine, păi cred c-a ajuns deja. O fi în vamă. Mă duc să sun.

Face cîtiva pași, apoi se întoarce, ia sticla de pe podea și mai bea cîteva înghițituri, închinînd în direcția tarabei cu reviste. Pleacă din nou, intersectîndu-se cu o femeie tînăra care împinge un cărucior de copil. El dispăre în sînga, femeia se oprește în fața tarabei doamnei Slava, poartă cu ea o scurtă discuție inaudibilă și dispăre în WC. Din sînga, revine Vasile.

DOMNUL VASILE: E aproape! Vine, nu mai e mult! Pregătiți-vă! Oho,

fratele meu! Frățiorule! (*se sprijină de măsuța de lemn, cu bărbia în piept, respiră greu*). Cel mult o oră jumate, două. Atîta. N-ai dumneata o cartelă? A mea s-a terminat. Poate-l mai sun.

DOAMNA SLAVA: Cartele? N-am, nu mai am, nu mai țin.

DOMNUL VASILE: De fapt, ce-mi trebe? Dacă închid ochii (*îi închide*), îl și văd. Da, da. Uite-l, pe la mijloc, la geam. Numai să iasă din vamă, să vină pe șosea... Și gata. (*deschide ochii și privește țintă la cărucior, se apleacă și, aproape în patru labe, se apropie de copil*) Ia, uite, ce-avem noi aici! Ce-i cu tine, măi, pitic? Te-a lăsat mama singur, s-a dus la budă să facă pișulică? Ce știi tu, ce-ți pasă? Și noi ne perpelim, ne facem griji. Da, doamnă Slava, asta ne obosește, cum spuneai dumneata. S-o scoatem la capăt, să facem, să dregem, că cine știe, că cîr, că mîr... Și uite aici, crinul pămîntului! Ce griji are? De ce trebuie el să se ferească? Uită-te la el. Aș putea să-l strîng de gît, să-l fac bucățele. Dar n-o fac. De ce? Spune-mi dumneata de ce?

DOAMNA SLAVA: Ei, lasă-mă, că mă sperii. Ce-i cu dumneata? Ce ești așa, așa... (*își aruncă privirea spre intrarea WC-ului și coboară vocea*) cu curu-n sus azi?

DOMNUL VASILE: Țta-i clișeu, doamnă Slava! Ce vorbesc eu, și ce spui dumneata! Ți-am zis: uită-te la el, o nimica toată, l-aș putea zdrobi cu o lovitură. Dar n-o fac. Fiindcă nici măcar nu s-ar feri. El nu se ferește. E înăntru, ferit de toate, cu păturica lui moale, cu ursulețul lui de pluș... Țnăra mamă iese din WC, Vasile se dă la o parte, bagă în buzunar ursulețul pe care-l luase din cărucior. Îl vede doar doamna Slava și cască ochii. Vasile trece la locul lui și, aplecat, mai bea o gură de alcool. Țnăra mamă lasă cîteva monede pe masa lui Vasile, cumpără o revistă și se îndepărtează.

DOAMNA SLAVA: Ce te-a apucat? Ce dracu ai? Nu ți-e rușine?

DOMNUL VASILE: Rușine, doamnă Slava? Ba da. Rușine am! Și să nu te superi pe mine dac-am să-ți citez din clasici: dacă ai rușine și gust (*ridică sticla*), dacă le ai pe astea amîndouă, nici creier nu-ți mai trebuie. Momîie să fii, ca jucăria asta, și tot n-are ce să-ți pese. Da, da, nu te mai mira atîta.

DOAMNA SLAVA: Ia... mai du-te dracului! Te fîții pe-aci și tot dai din gură... (*mainuțărindu-l*) Ce diferență e între un bețiv și o femeie? Îți spun eu ce diferență e: o femeie mai are și emoții! Da, da, o femeie mai mănîncă din cînd în cînd și o ciocolată. Mai miroase o floare...

DOMNUL VASILE: Țta-i clișeu, doamnă...

DOAMNA SLAVA: Mai taci! Da, domnule, mai miroase o floare! Ce mare lucru? Mai tremură, se zbate... Mai spală buda după ce se cacă...

Mai roșește... De rușine, domnule Vasile, că văd că știi ce-i aia. Așa că, lasă-mă, nu-mi da tu lecții. Șofer internațional! Halal! Dacă nu se milostivea domnul Reisen să te țină aici... Unde erai acum? Unde? Șofer internațional..

O vreme, cei doi nu vorbesc. Vasile stă pe scaun, privind îngândurat tăblia măsuței. Doamna Slava citește un ziar. După un minut, apare un bărbat care cumpără mai întâi un ziar, apoi plătește la tejgheaua lui Vasile și intră în WC, într-o mână cu ziarul, în cealaltă cu o flamură de hîrtie igienică. Doamna Slava și domnul Vasile izbucnesc în rîs.

DOMNUL VASILE: Vezi? Dovada!

DOAMNA SLAVA: Ce dovadă?

DOMNUL VASILE: Că nu-s așa cum zici dumneata.

DOAMNA SLAVA: Care-i dovada că nu ești așa cum zic eu?

DOMNUL VASILE: Asta! Păi, dacă nu eram eu curat, și nu țineam lună la compartimente, mai consimțea băiatul? Ehe, doamnă Slava, parcă dumneata nu știi că aici s-a și procreat?!

DOAMNA SLAVA: Eee...

DOMNUL VASILE: Ți-aduci aminte, acum vreo două săptămîni, cum au venit ăia doi ninși, ca șoriceii... Drăguții de ei. Aveam deodorante noi, găsisem din alea cu miros de lăcrămioare. Am avut grijă să nu fie deranjați. Și cînd au ieșit, amîndoi îmbujorați, erau topiți, nu alta. Ei, ce-nseamnă să-ți faci treaba cum trebuie!

DOAMNA SLAVA(*împăciuitoare*): Clișeu, Vasile, clișeu!

DOMNUL VASILE: Ei, lasă, nu mă contrazi! Se vede că nu l-ai citit pe Bivolaru. Ești la menopauză, ar trebui să te cultivi. Spiritul, dragă, spiritul! Hai, să-ți dau o pildă: trăia acum cîțiva ani, la Pecica, un patron, pe nume Cornel. Nimeni nu știa ce face, dar era plin de bani. Într-un singur an, vilă, jeep karaoke, eu mă pricep la mașini... Și cabană-n vîrf de munte. Și, ce crezi? Anul trecut a adormit la volan. Vrei să-ți spun unde i-au găsit capul?

DOAMNA SLAVA: Clișeu... clișeu... clișeu...

DOMNUL VASILE: Ce clișeu îi ăsta cînd îți zboară capul?! Clișeul pulii! Despre asta tot îmi bat eu gura. Esența! Înțelegi care-i șpilul? Îți zboară capul și gata! Eu îmi cîștig pîinea de-aici, din WC-ul ăsta. Am capul pe umeri. Ce n-ar da Cornel acum să fie în locul meu? Dar nu-i! Aici sînt eu și tu. Înțelegi filosofia?

DOAMNA SLAVA: Uneori îmi face impresia că ești un jeg împuțit. Un porc. Altădată îmi vine să te strîng la piept, să te mîngîi pe ceafă, să plîng pînă mă subțiez. Doi sărmani bătuți de Dumnezeu în autogară. Aici o să ne putrezească oasele.

DOMNUL VASILE: Clișeu, doamnă Slava! Ia o gură de vodcă, nu dispera. Ce-i cu melodramatizarea asta? Noi trăim! Auzi! Trăim! Uită-te bine, e acolo, chiar sub nasul tău! Cultura, informația! Iar eu, eu... Eu le ofer luxul. Să se simtă bine omul, așa, ca dincolo. Puțini știu cum e dincolo.

DOAMNA SLAVA: Ia, mai slăbește-mă, domnule, cu așa și pe dincolo.

DOMNUL VASILE: Ei, nu, că eu la frate-meu mă gîndeam. Cum a văzut el prima oară cum e dincolo. Și acum se întoarce, după trei ani, își vede și el copilul. Atîta i-a trebuit sărmanului. Trei ani. Ce-o să zică cînd o să-l vadă? Ce-o să zică? Și copilul? Dumneata ești femeie, trebuie să înțelegi.

DOAMNA SLAVA: Ei, lasă, că nu trebuie să-i plîngem noi de milă. Se întoarce omul cu bani, tot timpul a trimis bani, n-a avut copilul nici o grijă. De-acum, nici atîta.

DOMNUL VASILE: Bani, doamnă Slava, bani, atîta știi! Oare de ce-mi mai bat gura? Bani, auzi tu! Că doar cu bani l-am șters eu la cur pe copilașul ăsta! Și bani i-am dat să mănînce cînd plîngea noaptea. Și bani i-am băgat eu în cizmulițe, de Crăciun. Oho, piciorușele lui delicate, degețelele lui scumpe și dulci, tălpile mititele, nici cît jumătate dintr-o pedală de frînă. Bani! Pe bani a învățat el să meargă cu piciorușele astea, ce să-ți zic! Ai și uitat ce-a pățit Cornel. La ce i-au folosit banii? De, femeile și pilda! Te-am lăudat degeaba, doamnă Slava. *(bea din sticlă, se strîmbă)*

DOAMNA SLAVA: Cînd m-ai lăudat, domnule? Cînd? Și nu mai bea atîta că te amărăști și mă superi și pe mine. Ce zici dumneata? Că eu sînt femeie și trebuie să știu? De ce să știu cum e cu copiii? Ei, uite, n-am chef. Nu mai am. Vreau să știu și altceva. Vreau să știu cum e cu banii, cu parfumurile, cu fericirea. Să n-am nici o grijă. Cum ziceai dumneata? Că viața-i o fereală? Ei, bine, eu toată viața m-am ferit! M-am ferit să nu mă batjocorească vreun nenorocit, m-am ferit de pumnii lu' bărbatu-miu, am făcut patru copii și dup-aia m-am ferit să nu mai fac. Așa că, mai lasă-mă dumneata că sînt femeie și...*(se oprește încurcată)* Că cultură, că informație, că esența! Vai de capul meu!

DOMNUL VASILE: Da, doamnă, cultura! Asta-i nenorocirea noastră.

DOAMNA SLAVA: Da, zici și dumneata ceva... Dar la cumnată-mea ce i-a folosit cultura? Că-i chelneriță, că știe să pună pe nota de plată apostroful la Beck's. *(rîde)* Auzi, tu, Vasile: apostrof!

DOMNUL VASILE *(rîde și el)*: De chelnerițe nu mai pot eu? Eu beau singur. Am cunoscut și eu una, opream mereu la ea, pe traseu, cînd eram șofer internațional. Știa trei limbi străine. Și avea și ea secretul ei.

Cînd îți prepara ea o instalație, mă trezeam dincolo de Italia. Că fete care să știe să facă un diesel, un vibrochen, un sex on the beach, mai întîlnește omul. Și chiar și-un saviem. (*închină cu sticla*) Hai, saviem noroc!

DOAMNA SLAVA: Auzi, dumneata ai fost și îndrăgostit? Te pomenești...

DOMNUL VASILE: Da, doamnă, la viața mea, a trecut peste mine și un moment ca ăsta. La toți ni se întîmplă. Dar, dacă se întîmplă, trebuie să știe și alții? Nici măcar dumitale nu-mi vine să-ți spun.

DOAMNA SLAVA: Hai, domnule, dă-ți drumul. Nu fi așa secretos.

DOMNUL VASILE: Îmi dau, îmi dau, dar nu prea-mi vine. Că secretul meu e mai mare decît al altora. E de spus sub poala popii. Și nici măcar acolo.

(*Din WC iese bărbatul cu ziarul sub braț, și o țigară aprinsă în gură. Merge la tarabă, mai cumpără o revistă și intră înapoi. Pe tot parcursul piesei, nu va mai ieși din toaletă.*)

DOMNUL VASILE: Iată un om fără secrete. Ce înseamnă să te simți în largul tău...

DOAMNA SLAVA: Fiecare cu universul lui. Na, îmi spui sau nu?

DOMNUL VASILE: Vrei să știi, vrei să știi cum m-am îndrăgostit eu?

Lîngă un butoi cu varză. Ea trebuia să facă sarmale. Iar eu am coborît în beci cu ea. Era întuneric, eu îi țineam lumînarea. Aerul ăla rece m-a înfiorat. Tu ai coborît vreodată în beci cu cineva? Ar trebui să încerci. Mirosul de varză și mirosul ei de frizeriță au trezit în mine niște sentimente încețoșate... Dar mai bine nu-ți spun. Uneori, și acum, cînd mă gîndesc la momentul ăla, îmi vine să m-ascund, să-mi rod unghiile...

DOAMNA SLAVA: Și?

DOMNUL VASILE: Te roade, ă? Pe voi tare vă mai roade, ca pe dracu-n talpă!

DOAMNA SLAVA: Clișeu! Clișeu!

DOMNUL VASILE: Vezi? Cum nu poate omul să viseze? Să vrea și el o casă! Casă, nevastă. Îi dau alții peste nas. I-o iau alții înainte! Păcat peste păcat! Al cui e mai mare? Ce-o să mă fac de-acu încolo? Am trăit, am răbdat, cît o să mai rabd?

DOAMNA SLAVA: Nu știe nimeni cît poate să rabde omul.

DOMNUL VASILE: Nu știe. (*bea din stică pînă o golește, apoi o ia, se uită la ea*) Gata! S-a terminat. Cît e ceasul? Din clipă în clipă trebuie să sosească. (*închide ochii, întinde mîinile și le mișcă de parcă ar învîrți un volan*). Acum e aproape de oraș, intră pe centură. Nu mai e mult. Apare o tînără elegantă cu o pisică în brațe. Se oprește în fața măsuței lui Vasile, privește nedumerită banii și sulul de hîrtie igienică. Apoi

întinde pisica spre Vasile.

FEMEIA CU PISICA: Will you?

DOMNUL VASILE(*întinzând mâna*): Vasile!

FEMEIA CU PISICA: Will you, please?

DOMNUL VASILE(*luînd pisica în brațe*): Aha! OK! (*femeia intră la toaletă*). Am crezut c-o cheamă Liviu. (*rîde, apoi scoate din buzunar ursulețul furat; zîmbetul i se transformă într-un rînjet dement; așează cele două animale pe masă, vorbește cu voce pițigăiată și face mișcări de păpușar*). Uite, doamna Slava!

URSULEȚUL: Cine mi-a mâncat sarmalele?

PISICA: Miau!

URSULEȚUL: Cine a intrat în bîrlogul meu?

PISICA: Miaaaaauuu!

URSULEȚUL: Cine și-a băgat laba în borcanul meu cu miere?

PISICA: Miaaaaauuuu!

URSULEȚUL: Cine mi-a futut nevasta?

Din WC iese tînăra femeie și ridică pisica de pe masa lui Vasile. Pleacă fără să scoată o vorbă, aruncîndu-i doar o privire cruntă lui Vasile.

Doamna Slava e pietrificată, stă cu ochii cășcați și cu mîna la gură.

Vasile privește în gol. Lumina scade. Trec zece secunde de tăcere. Din WC apare un gentleman: înalt, cu ochelari pe nas, pălărie, palton elegant și cu o pipă în mînă. Se face din nou lumină. Doamna Slava ia mîna de la gură.

DOAMNA SLAVA: Țsta de unde-a mai apărut!

DOMNUL VASILE: Țsta-i clișeu!

DOAMNA SLAVA: Clișeul pulii!

Cade cortina

am adomit târziu

am adormit târziu la ora când
apa se transformă în vin
și muncitorii dorm punându-și capul
pe perne de piatră atunci se aprind lumânările
și visele vin ca niște hoți șovăielnici
pentru cei ce nu știu vânturile
scriu versuri lungi
închipuindu-și că sunt copii
alergând prin pădurea de piatră
adorm târziu pe patul meu
de cuie
trupul îmi este contorsionat
însă mintea mi-e limpede
ca vinul tras
sunt doar un gând scris pe-o hârtie
însă tot te caut
între cer și pământ
iubirea mea încă respiră
cu toate că o înăbuș punându-i
perna pe față
pe balcon cântă o privighetoare
cu pietre arunc
și o sting

1.
ești și tu o ființă
între noi viețile aleargă
mai repede
decât noi

aseară credeam că
am putea să le
oprim un timp

sau că lumea
ar putea să ne vadă

2.
e atât de simplu
să respiri
aerul până la
ea

3.
lumea
din mintea noastră
trecând prin
noi
trecând
prin lumea
din mintea noastră

Poeți & poeme la ZRF

Gheorghe Mocuța

șapte vaci slabe

între două majorări de prețuri
visez să scriu un poem despre
nemurirea sufletului
între două remanieri de guvern
iambii suitori mi s-au încâlcit în barbă
săltărețele dactile dau târcoale
bietului om de sub vreme.
privesc cu jale oglinda retrovizoare
a secolului
la impactul biologic al nației
cu dihonă tinerei democrații.

noaptea visez șapte vaci slabe
cum le înghit pe cele grase
după care îmi ling cu lăcomie trupul
ca pe un drob de sare.

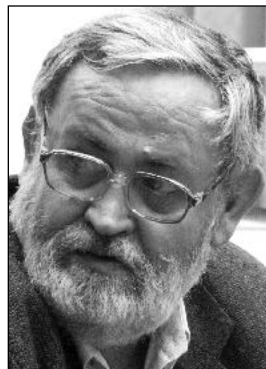
viața lumii

un dascăl depeizat întors acasă din apostolat
și devorat de himerele altora
un sămănătorist melankolic
incapabil să-și administreze pământul moștenit
un visător pe care prietenii de pahar nu au reușit
să îl vindece
poate doar i-au schimbat anumite obiceiuri :

I-au scos din bibliotecă și I-au făcut primar/la revoluție
în micul orașel de câmpie
spre a cunoaște viața lumii așa cum e
când o trăiești o singură dată
I-au împins spre vuietul mulțimii
pe care o electriza cu discursuri de decepție.
dar a venit vremea să ne exhibăm sentimentele
convingerile iubirea și ura
a venit vremea să umplem paginile cu tot ce
ne trece prin minte inimă și literatură
a venit în sfârșit vremea să apărem la televizor
să conversăm despre mao stalin ceaușescu
despre lichele lachei linșaj libertate libido
la școală fiecare pauză e o pauză mare
evenimentul zilei flacăra roșie românia mare
ura și disprețul clasei muncitoare regele
copolos sandra brown traseistele (« port în permanență
la mine prezervative colorate și aromate »)
inspectorul general e-un profesor de mușchi
proful de mate citează din sven hassel
profa de istorie se uită la seriale pentru adolescenți
fostul activist a devenit leader sindical
restaurația corupția la umbra tranziției în floare
totu-i praf lumea-i cum este
iar sala profesorală intră în rezonanță
cu vocea crainicului de la europa liberă
care o ia razna prin urbea adormită
anunțând o nouă mineriadă.
vorba poetului sârb: vom intra în secolul XXI
cu cinsprezece kilometri de morți.

Poeți & poeme la ZRF

Ioan Moldovan

Dragă,

„Uite cum stăm ore întregi așteptând să ne citim unii altora poeme” zice tânărul Vasile. Nu știu când ne-o veni rândul în pânza acestor zile.

Exceleanța Sa se plimbă

singur pe străzile strâmte căutând Nufărul pierdut al unei iubiri din adolescență. E foarte mulțumit, după ce e foarte nemulțumit, îndestul melancolic și apoi furios pe această săracă exceleanță conferită de Sărărie. De undeva din nord, dintr-o insulă a Mării Sarmate, trebuie să sosească o oală de lut – un cadou

în care se pregătesc să apară din nou fabuloasele sarmale fără de care nimeni

când îi va veni ora nu va putea să învie. Un gălbenuș ce lipsește din fiecă ou. Și, gândește-te, suntem abia la-nceput și mai e doar un pic până departe.

Pe dealul

c-o singură ciupercă ne-am așezat să ne spunem ultimele cuvinte. Și sper că au avut grijă organizatorii să sosească la timp, să ne ia, să ne ducă să ne așeze – de-acum vorbiți bine-bine – în minunatele părinteștile noastre morminte.

city taxi
echilibristica

Cum s-a întins pe bancheta din spate, vede doar vârful copacilor, ultimul rând de ferestre și cornișele decojite ale clădirilor. Soarele joacă în copaci și abia intră prin geamurile din spate acoperite cu folie violet. Închide ochii stă așa deschide ochii, ghicește cam pe unde sînt. Au pornit de la gară, ea coborîse din troleu și se îndreptase năucită printre porumbei și valize către gura pasajului subteran, a văzut mașina parcată lângă florărese, a deschis portiera din spate și a intrat fără un cuvînt.

Pluș încălzit și îmbîcsit de praf, autobrăduț atîrnat de oglindă, portocaliu de data asta, tropikal (se va ridica într-o rîină și va privi peste scaunul din față), un damf care e poate lustrul miilor de haine frecate de banchetă, fuste și pantaloni și paltoane, undeva și izul ascuns al ciorapilor de lycra, urma unsuroasă a cremei de pantofi, zdrențele a sute de mărci de deodorant, uscate de soarele care încinge tapițeria, toate amestecate într-un halou, printre dărele de umbră.

Lasă bărbia în piept și simte cutia toracică vibrîndu-i în ritmul roților, acum trebuie că au luat-o pe străduțe, nu direct pe bulevard spre centru, i se pare că aude hîrîitul granulelor de praf sub cauciucuri ca al unui disc zgîriat, și dacă și-ar ridica privirea n-ar vedea decît o pată de cer cu soare violet, dar își ține ochii ațintiți asupra burticii care tremură ușor sub tricou și-și închipuie că ar putea vedea prin corpul ei, prin banchetă și prin planșeu asfaltul de culoarea aluminiului, de culoarea burții unei balene, bătînd spre alb, fugindu-i prin fața ochilor, și se întrebă unde-o s-o ducă de data asta.

Timpuri moderne

Pentru clubul în construcție
Și al său Ambelaj

Timpuri moderne
care nu mă lăsați
să evoluez
ce ați mai scrijelit
pe băncuță?

Ați pus o inimioară
ceea ce e destul de greu
cu un briceag pentru că se
blochează la fiecare fibră
din lemn și fac
zig-zag.

Timpuri moderne
aveți milă
și nu mă lăsați fără
țigări!
În loc de buchete
am ales parcela asta de buruieni
nici soarele nu trece de ea –
pentru voi timpuri
pidosnice
o selvă tomnatică
deasupra unei ulițe
unde m-ați pus să
aștept rata.

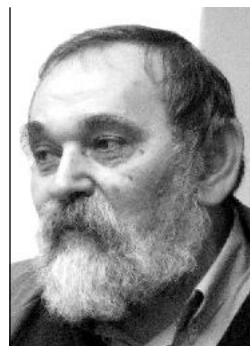
Oh nu lăsați autobuzul
să întârzie în colb!

Pe mine mă găsiți la
ieșirea din cătun
gugurind de plăcere
în căldura Arizonei.

Timpuri moderne
eu nu lucrez nimic.
La jurnal au spus
reflux
dar eu nu lucrez
de luni - mă plimb
printre dealuri
și mi se face rău.
Gospodăriile nu mă
impresionează,
rondoul cu dalii
de la primărie
nu mă impresionează,
fântânile în care țin
apă nu.

Timpuri moderne -
departe de drumul național
tot mai puțini
distribuitori grăbiți
când apare luna.
Iepuri speriați
pe câmpiile combinatului
mormoloci din fosfor
în bălți
păsări mânate
de vânt.

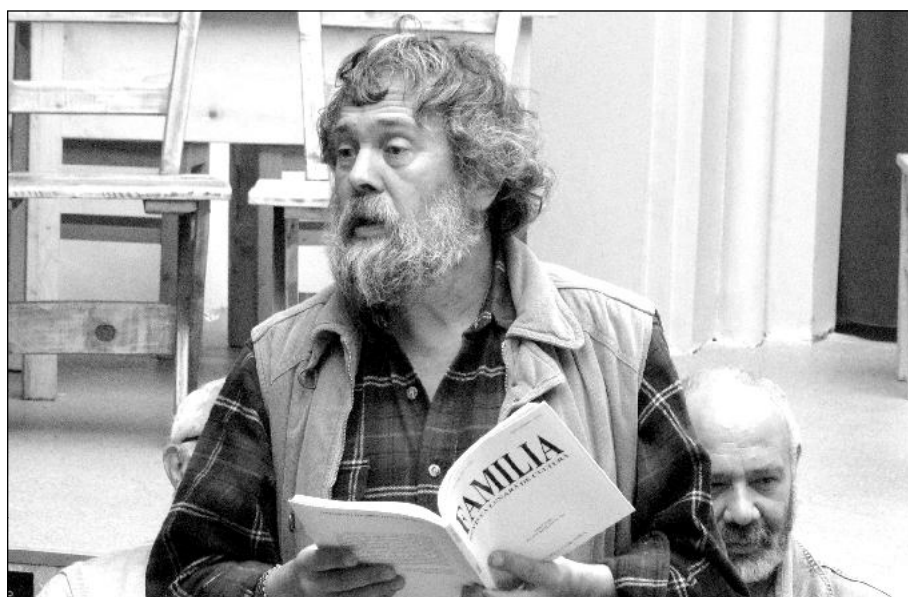
Timpuri moderne
așteptați să sar
șanțul
și ce e
dincolo de el
al vostru
să fie!

* * *

Se instalează în mine un om bătrîn, ocupă treptat toate cotloanele,
deocamdată conviețuim, avem aceleași vicii, ne plac aceleași femei,
dar el crește din lucrurile la care renunț, în anumite momente,
când limbajul însuși are umbră, aud răsufări obosite
și atunci spun:

Dumnezeul meu mă digeră, Dumnezeului meu îi e foame,
Dumnezeul meu se droghează, Dumnezeul meu înjură, nu face
raționamente,
e un ins direct, te scuipă în față, suferă, limbajele lui imediate sînt
disprețul, dragostea și răzbunarea
nu face politică, o suportă și o deschide, Dumnezeul meu stă cu toate
curvele,
stă cu peștii și pe toți îi iubește, și spune că toți vor învia, și tuturor
le e un pic mai puțin teamă cînd vor muri, Dumnezeul meu face zi de zi
exerciții de moarte și înviere pe pielea mea, iar eu îl iubesc de nu mai pot,
e nevoie să mai și iubești, nu-i așa,
despre Dumnezeul meu vorbesc cei mai mulți cu superioritate, e un
Dumnezeu mai greu de îndurat, pentru că, uneori, pute,
și în plus are mulți morți pe conștiința sa mare, și nu toți sînt împăcați,
Dumnezeul meu îmi seamănă, poate fi urît și agresiv, și chiar este violent,
și vicios, vorbind de el, eu îl fac asemenea mie, o fi fiind păcat, dar
așa îl simt mai aproape, el se naște în slăbiciunile mele, de obicei,
în ele locuiește nimicul sau ceva atît de dezinteresat de semnificație,
încît seamănă cu nimicul, dar el îmi iubește nimicul,
cu asta m-a dat întotdeauna gata, el știe că nimicul meu
e sămînța nimicitorului care vrea să mă știe mut.

Poeți & poeme la ZRF

Dumitru Păcuraru

Drum fără întoarcere spre editura brumar

Ca să te poți reîntoarce în aceeași zi
din satu mare spre timișoara
trebuie să pornești dimineața la drum

așadar pornesc cu noaptea în cap
voi străbate cîmpia de vest mergînd paralel
cu granița româno-maghiară circa 300 de kilometri
drum lung fără oprire

în stînga avînd transilvania în dreapta ungaria
apăs pe pedală grăbit să ajung la destinație pînă la prînz
merg ce merg ajung în secueni-bihor
pornind atît de devreme
am timp să opresc la o cafea

cine se scoală de dimineață merită să bea o cafea la secueni-bihor
e o cafenea drăguță pe marginea drumului - o știi și tu
doar te-ai oprit acolo iar domnul foarte ridicînd privirea
la nivelul crengilor din parcul karolyi
a auzit acea poezie simfonică interpretată la ce a mai rămas
din instrumentele fostei orchestrei simfonice din zalău
cum Dumnezeu or fi ajuns astea în secueni a întrebat
dumnealui deși bănuim că știa deja răspunsul -

se aud și acum aceleași foșnete ba și ceva în plus
mai răzbate un fel de foșgăială
în patru-cinci-șase limbi

vine din ziduri din pământ din pietre și nisip
vine din casele românești-ungurești
nemțești-evreiești construite de-a valma pe strada principală

plătesc și merg mai departe conducând ceva mai atent
cu întreaga orchestră zăngănindu-mi în cap

în satul diosig în cartierul de țigani
lume multă
poliția
salvarea
s-a întâmplat ceva
totul duhnește a țigan
miros puternic de țigan mort
îmi propun să notez la următoarea oprire
cîteva note pentru o simfonie în of minor
la moartea unui țigan omorît în somn
sper să fie o reușită poezie criminală
cîntată la corpurile contondente
din recuzita procurorului criminalist
de la parchetul de pe lângă tribunalul oradea
(pe care de altfel am descoperit că îl cunosc
de mai multă vreme
reîntors de la timișoara voi relua prietenia cu el)

mortului omorît în somn i-au scos patul pe marginea drumului
iată patul, ce simplă filozofie de viață are el,
nani-nani hîța-hîța crah!
dumnezeu să ierte mortul, el a buctat-o, patul a rămas liber
poate dormi în el următoarea victimă
oricum aici mortalitatea e uriașă
mai devreme sau mai târziu alt suflet de țigan
va fi străpuns de cuțit în somn
nu există bucurie mai mare
decît să mori de bătrînețe în patul tău
vorbesc singur
îndepărtîndu-mă în mare viteză
de întreaga mizerie

în oradea în loc să o iau pe centura de ocolire o tai prin centru

trec prin fața bibliotecii județene
aici poezia nu se întinde pe ziduri ca untul pe pâine
bănuiesc adică sunt sigur
că aici este așezată frumos în cărți
nu ca la secueni, biharia sau diosig
unde zace de-a valma amestecată cu toate mizeriile

întrucât nu e o simplă călătorie ci una în interes cultural
ar fi trebuit să arunc o privire
spre casa în care a locuit Iosif Vulcan
să-i salut pe băieții de la familia
care de mult ar fi trebuit să-și mute redacția
în altă clădire, de pildă la vulturul negru,
am intrat pe o străduță cu sens unic
apoi am nimerit în alta
și tot așa pînă mi-am pierdut răbdarea
încep să înjur municipalitatea și comisia
care a făcut sensurile giratorii
și le-a dat străzilor o direcție aiurea
obligînd șoferii să se învîrtă în cerc

cu gîndul să nu prind în Arad
o oră de vîrf ies din Oradea cam grăbit
pentru unul care s-a sculat de dimineață
ca să ajungă departe, tocmai în Timișoara

nu are rost să insist prea mult voi povesti mai tîrziu
pe larg cu lux de amănunte călătoria asta
circulația este infernală
după ce treci de Nădlac
întîlnești camioane cu marfă din Uniunea Europeană
șiruri de camioane încărcate cu mărfuri
dumnezeu știe ce aduc
încep să înțelegi de ce balanța de plăți
ne este net defavorabilă
importăm mai mult decît exportăm
asta se vede clar
pe drumul dintre Chișinău-Criș și Arad
plin de camioane cu marfă
oare voi ajunge la timp în Timișoara?

văd două fete pe marginea drumului
ce ar fi să opresc? sunt singur
am învățat de la un poet american
gonind pe autostradă
că în mașină timpul trece mai ușor
când ai cu cine schimba o vorbă
așadar opresc și invit fetele în mașină

una este brunetă cealaltă blondă
brunețica este mai voluntară
blondina mai sexy
tace mai mult
dar râde mai des
cam rar fete deștepte și curățele
care să stea pe marginea drumului
și apoi să se urce fără ezitare
în prima mașină care oprește

ambele sunt studente
mielul blînd sugerează de la două oi
bărbatul abil face sex oral la două limbi spunea poetul american
asta i-ar trece oricărui bărbat normal din lume prin cap
însă nu și mie care nu călătoresc de plăcere
ci mă îndrept
spre editura brumar
așadar mă înscriu în domeniul turismului cultural
de bună calitate
fac legătura între manuscris și editură
duc cum s-ar zice marfa poetului la moară

fac parte dintr-un fel de sectă
să zicem a scriitorilor proști
care-și duc singuri manuscrisele proprii spre edituri
în loc să-și angajeze impresari
oameni specializați
pentru astfel de lucruri mărunte

chestia asta chiar mă enervează
și dacă fetele mă vor întreba
ce treabă am prin timișoara nu le voi spune

că merg la o obscură editură de provincie
cum să mă fac de rîs în fața unor fete atît de drăguțe
cărțile nu mai înseamnă nimic
de aceea pot fi scrise oricum
nu contează dacă cei ce le scriu sunt niște idioți
sau dacă idioți sunt doar cei ce le citesc

începe să-mi placă bruneta mai mult
cînd se uită spre dreapta pe geam spre ungaria
are gîtul frumos arcuit
are în figură ceva nu știu exact ce o moacă de cal
blondina s-a așezat în spate îi simt răsufarea
din cînd în cînd o privesc în oglinda retrovizoare
are sîinii cam mai mari pentru fizicul ei
nu-i văd picioarele
bănuiesc că s-a ghemuit
pe scaunul din spate
și de acolo chicotește la orice glumiță

încet încet atmosfera se încălzește ni s-au dezlegat limbile
blonda își dă drumul vorbește și rîde rîde și vorbește
are o voce mai sonoră decît brunetica
cînd vorbește se bîție își saltă trupul mult în față
sare din stînga în dreapta pe scaunul din spate
se zbenguie ca o cățelușă trepidează
parcă se învîrte în jurul propriei axe
chiloțerii ei își consumă porția de rîs a zilei de azi
foindu-se pe bancheta din spate

drumul a fost o adevărată plăcere
nici n-am simțit cum a zburat timpul
intrăm în cetate pe calea șagului
ar trebui să le întreb pe fete unde vor să coboare
e destul de tîrziu
e aproape seară
cum a zburat timpul
sunt aprinse toate luminile orașului
nici vorbă să mă mai întorc azi la satu mare
asta e, mă voi reîntoarce mîine
să facă alții drumul dus-întors de la satu mare

la timișoara într-o singură zi
mie nu-mi iese și pace deși m-am trezit de dimineată
tot mâine o să mă duc și la editura brumar
s-a făcut noapte fata din față vorbește cu isus în somn
fata din spate a adormit și scrișnește în somn
brusc apare în fața mașinii o chestie uriașă
ar putea fi un camion sau o girafă
cineva trage un glonte aud șuierului glontelui
e deja noapte
pe străzile lăturalnice
se aud tot mai multe focuri de armă
se lasă cu morți s-a întors din morți revoluția din '89
trece îngerul domnului și adună sufletele într-un sac
de sus dintre blocurile învelite în vată
pîndește vietatea mai flămîndă decît toți muritorii
cu limba în cîrlig
consumă preludiu după preludiu
privesc frumoasele mele autostopiste
adormite pe bancheta din spate
doi îngerăși două sicrie cu sertărașe
s-a făcut întuneric
gălbenușul de ou al frigului
se întinde pe cer
în cercuri concentrice
în mașină e cald
celor trei suflete le e cald
deschid geamurile
celor trei suflete le e frig
închid din nou geamurile
într-un târziu
radicalul nopții va absorbi și această imagine idilică
asemănînd-o cu povestea negrului
care fuge după o femeie albă
pînă la urmă o ajunge
iar dumnezeu îl întreabă
de ce naiba a fugit după ea
cînd putea foarte bine să o aștepte
la colț

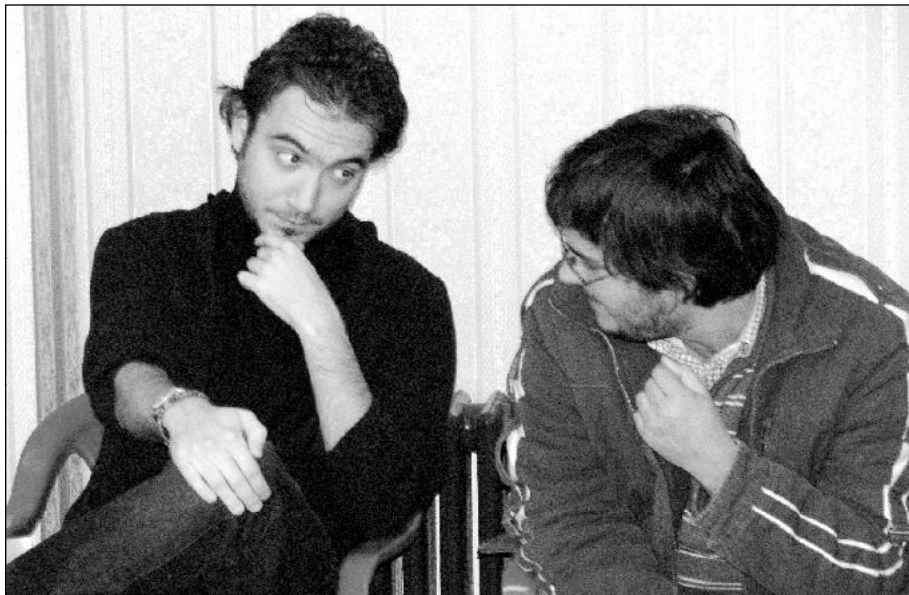
a fost într-adevăr o noapte splendidă

fantastic de repede s-a făcut din nou dimineață
sunt clientul de la etajul 11
am aerul celui mai seducător
transportator de manuscrise
din lume
aș fi putut transporta în siguranță și manuscrisele de la marea
moartă

în timp ce-l așteptăm pe robert editorul nostru
mă întreb dacă întreaga poveste încapă
în ceșcuțele de cafea neagră
pe care le servesc
dimineața
noilor mele prietene

în fine, ajunși prea târziu la editură
cu manuscrisele brute în față
fără nici un fel de introducere
total lipsit de abilitate
riscînd să par un imbecil
mă îndrept spre un perete
și-i spun că plictisit să așeze șoricei
în cutii de pantofi
dumnezeu cu sfîntul petru se amuză
făcînd autostopul
între oradea și arad
sub chipul unor studente
abia ieșite din adolescență

cam asta este domnilor povestea unui drum de-o zi
un drum fără întoarcere spre o editură din vestul țării
povestea unor manuscrise transportate într-un portbagaj
de-a lungul graniței româno-maghiare
atît și nimic mai mult - povestea unui drum de-o zi

melci aborigeni

cum se așează cuminți toate în adîncul inimii
și cum sar precum arcurile de oțel în sus și în lături
cînd nici nu te aștepti
sau te aștepti mai puțin
sau deloc
cum înfloresc floricelele sub formă de confetti verzi și colorate
asemenea insinelor sovietice și la fel ca talismanul barbarilor
și cum se ofilesc pe loc cînd toamna
ca o coropișniță întunecată sapă nestingherită
galeriile sumbre între mormintele proaspete
confuzia e ascuțită și are două lamele aidoma foarfecii
și taie
întocmai ca vulturii asiatici
plutim pe cerul albastru
în sfîrșit pregătiți să zburăm înspre țările calde
nici nu știm că nu suntem așteptați nicăieri
nici nu știm că nu mai facem parte din specia migratoarelor
e greu de spus pentru că într-adevăr e greu de înțeles
de fapt definiția noastră e un clișeu înșurubat
și ținut strîns între menghinele aurii
de fapt suntem mici și neînsemnați
semănăm foarte mult cu pilitura de fier
și realitatea e cu totul și cu totul alta
peste rîu stă magnetul uriaș precum muntele
într-o bună zi o să fim cu toții
dar absolut cu toții
ai Lui.

Bavariei

Catholic land, cu lacuri sub păduri,
Primește-un călător sosit din Est,
În toamna lungă de Oktoberfest,
Îndură-te de mine cum te-nduri
De setea miilor de arzătoare guri,
Ce tinerețea-o beau, fără de rest.

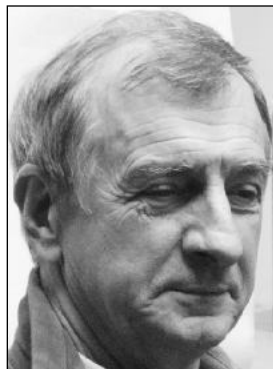
Fecioară leonină, fără molatici nuri,
Cu leul la picioare, din Scripturi,

Augustiner, Franziskaner, Paulaner,
Din mănăstiri, îți vine faima berii,
Beau spuma ta cu Titu, Peter, Franz,
Știu, vârsta noastră-i amintirea verii,
Octombrie-i cu brume, plumb pe cer,
Dar vara s-a întors lângă Konstanz.

Bea junele și bea bătrânul moale,
Cu dinții puși, dar pățimași la râs,
Sub corturi uriașe noi ne-am strâns,
Mese vuiesc, se mai desfac butoaie,
Un ritm de vals mulțimea o îndoiaie,
Bavarie, în cinstea toamnei tale.

Poeți & poeme la ZRF

Nicolae Prelipceanu

Ion de la gară

nu-mi amintesc de la ce gară era Ion și nici unde își făcea veacul
său pe care îl umpluseră saltimbancii și irozii
am trecut prin prea multe în viața mea ca să-mi mai pot aduce aminte
poate Ion de la gară trăia în gara Cluj
nu-mi vine să cred că numele lui e o traducere a lui Jean de la gare
din gara Verdun
de altădată

ceea ce e sigur este că Ion de la gară scria poezii
nu se știe dacă acolo în gară sau într-un loc secret al lui
dar la gară le spunea în gura mare cam așa cum făceam noi cândva
atâta doar că Ion de la gară nu fusese niciodată purtat cu trenul regal
confiscat de comuniști și redat de urmașii lor familiei regale și apoi
patriei recunoscătoare
el nici nu știa de existența aceluși tren
iar dacă îmi permiteți să presupun în continuare atunci
eu nici nu cred că el a călătorit vreodată cu vreun tren
nici măcar la manevre

poeziile lui nu erau ca ale noastre dar nici ca ale altora
ele nu semănau cu nimic din ceea ce îndeobște e cunoscut
nici comportarea lui nu semăna cu comportarea noastră
el era prostul gării sau poate chiar prostul orașului
și ce poate să facă mai bine un prost decât să scrie poezii
uite așa una după alta cam cum împușca Buffalo Bill porumbeii degeaba
în celebra poezie a poetului cu litere mici
în fond împușca și el acolo cuvintele care i se păreau mai potrivite

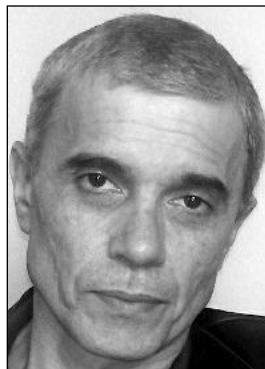
și mai frumoase căci Ion de la gară nu evoluase încă
până la mucegaiuri și noroi
cât despre sex ce să mai vorbim
și-l arăta el ce-i drept uneori domnișoarelor
dar numai așa ca să le sperie cu mărimea lui colosală
nu-i trecea prin cap să și-l pună în versuri și probabil nici în practică

Ion de la gară a fost un poet adevărat
chiar dacă nu a publicat nici un rând la viața lui și poeziile au murit
o dată cu el
model unic pe care noi nu-l vom putea atinge niciodată
oricât ne-am zbiera prin găurile patriei fără alegere poeziile
nu-i așa doamnelor și domnilor și domnișoarelor
care i-ați văzut sexul din greșeală și v-ați speriat (vai de mine e cât o
piscă)
îmi pare atât de rău că nu l-ați cunoscut și că nimeni
nu-și mai aduce aminte de el
și că nici eu nu mai știu dacă a existat
sau e numai o iluzie frumoasă de-a mea
ca atâtea altele

aș da oricât să-i găsec versurile aș da tot ce am scris și încă ceva
pe deasupra să mai pot citi o prostie scrisă de el
pe lângă marile prostii canonice și necanonice
pe care viața mea mi le pune zilnic în față
unadouătreipatrucinci doar așa
ca să-l uit pe Ion de la gară și scrierile lui alese
cenzurate numai de vreun călător milos
care-i dădea o bucată de pâine
întrerupând pentru câteva minute
fluxul creației

Poeți & poeme la ZRF

Alexandru Seres

Transparența, cuiele, apocalipsul..

acestea sunt cuvintele, spuse el
nu ne putem naște oricum doar cuvântul
are însușirea de-a ne alunga
din memorie

și ce mai vezi în pânza ta de păianjen oare
nu-ți ajunge pumnul de țărână blidul de
plastic mărunțișul zornăitor cutia
de carton viața ambiguă
retras la marginea de gheață a iernii
tragi mereu de firul acesta
și nu apare nimic la orizont

nu spuse el de fapt linia
e chiar orizontul de el trag

* * *

uneori am un fel straniu de a-mi povesti visele
se întâmplă să trec pe stradă absent și-atunci
în urma mea se țese un covor de cuvinte

și dacă cineva încearcă să le descifreze vede un câine
fugind printre ziduri cu inima mea în dinți

* * *

mi-ar fi plăcut să vină iarna
nouă tuturor ne-ar fi plăcut să vină iarna
să fie frig atât de frig încât
să putem savura în liniște
frica de noi înșine

dar nu mai venea iarna
nici toamna nici primăvara
nici vara

venea un șoarece mic prăpădit și ne
rodea unghiile

Poeți & poeme la ZRF

Traian Ștef

Marșul triumfal

Ceasul sună mai devreme

Parfumul tău rămas

Ca bumbacul în nări

Mușcătura din dragoste

Mă întorc cu fața spre perete

Să nu te văd

Cum descâlcești soldații de fildeș

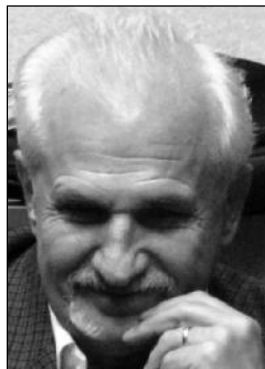
Dintre viscere

Cum îmi faci loc

În burta balenei

Poeți & poeme la ZRF

Radu Ulmeanu

Numai

numai la tine mă gândesc, trupul meu strălucitor
de beteșugurile nopții ce se apropie tiptil
de pâlparea deja presimțită
a stelelor ce urmează a naște
pe bolta senină
umezi de lungi fiori, uscate de seceta toamnei
fierbinți de visul meu îndelung

atâtea citate în doar câteva versuri
și asta din cauza anomaliei de-a fi
singur în brațele nopții
ca pruncul în ale mamei

sau din cauza bucuriei de-a înota
în marea adâncă a iluziei
că suntem veșnici, iubito, tu și cu mine,
cât timp ne pierdem umbrele
în peștera filozofului

astfel că încep să mă vaiet că numai
pe tine te am, trup al iubirii, strălucitor,
mai strălucitor decât umbra acestui trup din care
abia rămâne suspinul

Lipie neagră cu unt

Ce-ți spune unul dintre morții tăi cei mai dragi,
cel mai iubit dintre morți,
când te lasă inima să-l visezi:

„Dragul meu, nu e bine. Poate crezi
că noi, morții, stăm aici bine mersi
și-n așteptarea voastră bem ceai

și ronțăm din moartea noastră
ca dintr-o lipie neagră cu unt
și multă, multă dulceață.

Însă nu-i așa. Noi, morții voștri dragi,
nu vorbim mai nimic unii cu alții,
ci ne uităm întruna la inimile voastre,

cu lăcomia cu care vă priviți voi bebelușii –
noi le-am născut așa cum sunt acum,
ele sunt bebelușii noștri, născuți gata copti

de suferință, îi veghem să crească mari
și să ajungă copii. Și nu-i bine, dragul meu,
stau aici, singur printre morții mei

ca pelicanul în pustie, și-ți aud noapte de noapte
inima hohotind între creier și sex
ca o bufniță între dărâmături.

Iar de la hohotele ei de bebeluș cu colici
inima moartă începe să-mi bată iar
în pieptul mort, rea ca o inimă vie

bătând într-un piept viu, și iar spaima,
la câtă spaimă am în mine,
nici nu mai trebuia să mor.”

Aici mortul tace, și te trezești neîntârziat.
În pieptul tău e aproape liniște, cineva ronțăie acolo
o lipie neagră cu multă, prea multă dulceață.

Poeți & poeme la ZRF

Ioan Radu Văcărescu

Excursie

*urcând spre clopotul coborât
al singurătății*
Mircea Ivănescu

am oprit în parcare pustie
doar într-o margine la umbra unui pin zăceau doi căței de-ai locului
am coborât toți trei din automobil
am aprins câte-o țigară
deși fumători înrăiți n-am fumat în mașină cale de aproape
o sută de kilometri până am ajuns la mănăstirea
de sub poalele amfiteatrului de calcar
lângă izvorul sfânt transformat în fântână de beton
din care ieșeau ca niște guri de tun o duzină de țevi zincate

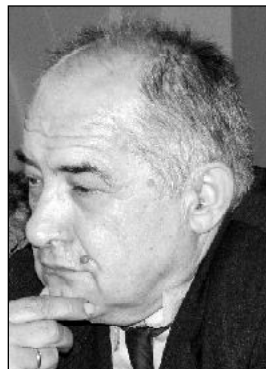
am luat apă de la fântână într-o sticlă de plastic de doi litri și apoi
am vizitat grota din stânca de calcar
și biserica nouă a lăcașului
peste tot era pustiu puteai intra oriunde
în afară de două femei bătrâne care se lungiseră acolo în grota
transformată în bisericuță pe niște rogojini și se plâneau în șoaptă
de mai multe boli de care sufereau și au venit să le vindece
și de trei călugări din biserica mare care citeau acatiste
teancul de foi era foarte gros
m-am gândit că o să le ia toată ziua până le dau gata

am făcut și vreo douăzeci de poze
mai ales în grota transformată în bisericuță cu turnul cu acoperiș
boltit

care ieșea la lumină între niște arbuști crescuți ca-n junglă
apoi am mai fumat câte două țigări fiecare
ca să ne ajungă pentru toți kilometrii drumului de întoarcere
și am băut apă de la fântână
ca să păstrăm intactă sticla de doi litri
pentru cei care nu veniseră cu noi în excursie

automobilul a demarat în viteză din parcare pe șoseaua
din pădurea din jur am privit înapoi și era aceeași pustietate
și cățeeii dormeau duși la umbra pinului cel bătrân
puteai intra oriunde acolo puteai merge peste tot prin lăcașuri și prin curți
și parcă-i auzeam pe cei trei călugări silabisind acatiste
și dintr-o dată m-a cuprins o sete mare
și dintr-o dată m-a cutremurat un frig pe dinlăuntru
și ne-am văzut pe mine
și pe prietenul meu
și pe fiul meu
exact așa cum eram și vom fi
trei sfinți mari mucenici ai singurătății

O discuție cu Fernando Pessoa despre inhibiții fobii și complexe

Inhibițiile poezilor sunt o marfă
Ce se vinde bine mai ales în momente de criză
Zice Fernando Pessoa
Desfacându-și umbrela imensă acoperind turnurile catedralei
Deși nu plouă deși nu era soare deși nu bătea vântul
Ori poate nu știam eu ca plouă
Ori poate nu vedeam eu că era soare
Ori poate nu simțeam eu că bate vântul

Cum compexul Oedip ori cel al Clitemnestrei
Erau vaci bune de muls

Reiner Maria Rilke avea o imunitate precară
Intra într-un fel de tremur incontrolabil
Când mirosea trandafiri:
Spinul fatidic intrat sub unghie
Ia adus moartea
Totul a fost atât de perfect
În logica impecabilă a sonetului

Daniel Turcea a murit de leucemie
În ultima noapte a desenat îngeri
Și o mulțime de porți puse una peste alta toate închise
Cu lacăte negre de fontă vulgară

Fobiile bine descrise

Sunt esențiale în poezia modernă

Sylvia Plath nu folosea liftul
Urca zilnic sute de trepte
Sprijinindu-se de balustrada scărilor de incendiu
Din Boston University

Pe când avea opt ani
În timpul slujbei de înmormântare a tatălui său Otto
Fetița îngrozită de fața lui inexpresivă
Încremenită ca în cercul unei monede de argint
A scris primul ei poem
De fapt o rugăciune naivă prin care cerea ajutor
Maicii Domnului
Să nu o despartă de tatăl său

Ruga nu i-a fost ascultată
Când și-a adus aminte de acest episod
A băut cincizeci de pastile de somnifere
În pivniță pe sacii de cartofi
Lângă butoiul cu varză murată

După trei zile de căutări disperate
Aurelia mama ei
A găsit-o plină de sânge
Cu hainele rupte
Cu vânătăi
Speriată
plângând

Ruth Beuscher
Doctorul psihiatru și-a împletit codițe
Și a dormit în camera ei în noaptea aceea
Lasându-o să o strângă de mână
Și promițându-i prietenie veșnică
Facând pipi pe oliță rând pe rând de frica întunericului

Până în cele din urmă
A reușit să se sinucidă

După cum a făcut-o un personaj din singurul ei roman
The Bell Jar
Descriind totul cu lux
De amănunte
Părerile fiind împărțite
Unii considerând sinuciderea ei o victorie
Un triumf al spiritului liber
O expresie a feminismului în expansiune

Pe când Edith Södergran avea rău de mare
Deși folosea regulat vaporul cu zbaturi
Sta ascunsă ghemuită-ntr-un colț
Din cabina căpitanului Walter întotdeauna Walter
Și-i cerea o țigară și whisky o hartă un compas
Un binoclu hârtie de scris foarte multă hârtie de scris
Câteva plicuri gata timbrate
Pe care de fiecare dată fixa aceeași adresă
Iar la rubrica țara
Completa cu maliție „a nimănu”

Voi muri în curând domnule Walter
Îmi va fi dor de pescăruși
De steaua polară
De mesteceni
De ulmi
De barba dumitale aspră și rece
De singurătatea țărurilor înghețate
Îmi va fi dor de bătrânețea pe care nu am avut-o

Da inhibițiile poeților sunt o marfă ce se vinde bine
Mai ales în perioade de criză
Zice Fernando Pessoa
Alegându-și din tașca de piele veche
O pipă și ea tot veche.

În buzunarele lui
Găseai pungi sparte de tutun cubanez
Mirosurile dense fâșâiau în urmă
Precum coada de șarpe ce-și pierde solzii pe dalele de piatră.

Mi-aș dori să scap de pipele astea
Întreținerea lor îmi ia prea mult timp

Le voi arunca una câte una pe foc
Pe focul din șemineul în formă de pipă

Inhibițiile inhibițiile
Precum adorațiile patriarhilor
Căroră ne împărtășim
Și bem votcă

Până la urmă
Singurele notabile
Biografiile ce sunt ele dacă nu
Un pretext al nevrozelor nerezolvate

Mihai Eminescu nu suporta șoarecii
Deși le recunoștea încărcătura emoțională în poezie.
Prin forța împrejurărilor
Mai mult din necesități stilistice
Ori de rimă.

Ce este domnule un poem bun dacă nu un inventar al fobiilor
Celor dispuși să le spună
Zice Fernando Pessoa
Scoțând un săculeț minuscul de tutun
Din buzunarul hainei
De acolo de unde își acunde stiloul cu penița de aur
Și alegându-și o altă unealtă a diavolului
O pipă din lemn de cireș
Presară cu mișcări atât de încete și de incerte
Pulberea maronie
Încât credeai că nici nu o face.

Li Tai Pe se îngălbenea în noțile cu lună plină
Nu o putea privi nici în ruptul capului
Într-o relație directă intră în panică
Văzând-o
Oglindită în lacul pe care se plimba cu barca
S-a speriat
Strigătul lui după ajutor
Nu a fost auzit de pescari
El nu s-a înecat din adorație
Ci datorită fricii.

(Admirația necondiționată
Este o expresie josnică a disprețului)

Virgil Mazilescu îndrăgea paltoanele vechi
Deși nu suporta mirosul de naftalină
Nici omizile
Nici mucegaiul
Nici igrasia cu miresmele ei grele și umede.

Drept pentru care zilnic se dezinfecta cu alcool
Pe mâini pe gâtlej
În stomac.

Până și scrisul său nu era decât un ritual
De dezinfecție
Scria în preajma paharelor
Înjurând microbii.
În clipele de tortură își masa degetele
Le apăsa cu buzele lui groase

Învinețindu-se și mai mult
Inventindu-se în suprapuneri de texte
Direct pe fețe de masă jengoase
În care borangicul este ascuns de pelicula fină de praf
De păduchii minusculi căzuți din aripile roase ale îngerilor
Bețivilor.

Sfințenia e în altă parte - în inima mea
Urla Virgil Mazilescu
Ademenind-o pe Mariana Marin în moartea lui
(Moarte începută pe 22 Decembrie 1983)
Ca într-un pat cu flori de fier.

Ce să mai spun de Paul Celan
Ce nu suporta pur și simplu
Piperul.

În restaurante la Timișoara nimeni nu știa că el scrie poeme
Doar chelnerii aveau grijă să nu îl supere
Lăsa întotdeauna bacșișuri grase
Dar mai ales pe șnițelul său vienez
Să nu ajungă pi-pe-rul!

Ion Stratan se crispa când vedea un cuțit de bucătărie
Nu suporta să vadă pești despicați în linie dreaptă pe burtă
Ca pe o masă de disecție
Acele imagini i-au creat într-o dimineață probleme:
L-au hăituit cât au putut ele de mult
L-au fugărit prin toate beznele somnului
L-au strigat prin bibliotecile valurilor și ale vântului
L-au bătut și l-au batjocorit în toate felurile
Și el nu înțelegea de ce
Și el nu înțelegea care este problema
Toate îi ieșeau anapoda
Nu se descurca singur în viață
Poate se va descurca mai bine în moarte
În moartea largă și lungă
Împreună cu mama lui
Ce îl aștepta surzând

Se știe cu precizie că Thomas Mann arareori folosea tramvaiul.
Prefera caleașca trasă de cai acolo unde era posibil deși îi ura
A învățat greu să călărească
Fratele său Klaus râdea de se prăpădea văzându-l
Cât de mult se chinuie
Să stea țepăn în șa
Ori să nu cadă.

Ce să mai spun de Aurel Dumitrașcu: nu îi plăcea să scrie
Și tocmai de aceea scria zilnic în ciuda voinței sale.
Concepuse diferite tehnici de multiplicare a actului în sine
Își înconjurase biroul de lucru cu oglinzi ce-i preluau scrisul
Imaginea lui chinuită de cele mai multe ori cu litere de mână

Aș fi vrut să îl cunosc pe acest poet mijlocește-mi o întâlnire cu el
În Nordburg e posibil orice
Ipotetic vorbind
Irealitatea are mai multe fobii posibile decât realitatea
Pot demonstra matematic
Zice Fenando Pessoa privind prin lunetă un roi de stele pitice
Pe care le iubea foarte mult

Gherasim Luca
Făcuse în tinerețe o pasiune
Pentru o sobă
Pe cărbune
Chiar lângă magazia de combustibili lichizi
Din spatele curții

Mereu răgușit
Cu batista înmuiată în alcool etilic
Să contracareze tusea scârboasă
Pulberea neagră a dimineții de la marginea Bucureștiului
Furios
Pe deconstrucția logică a iubirii
Teoretizată în manuale de unică folosință.

Ca o ironie a sorții
Drumul spre Paris
L-a făcut ca fochist
Pe o locomotivă răblăgită
În locul biletului de tren pe care nu îl avea
Inhalând mirosul înecăcios de cărbune
Dulceag
Bioxidul de carbon în exces
Declanșează halucinații nu întotdeauna morbide
Cu trenuri și gări
Cu motoare cu bielă manivelă
Cu turnuri și coșuri de fum
Cu macaze și linii de cale ferată
Fără semne de punctuație
Cu Berta dizolvată în peisaj
Nemaivăzându-i-se decât o mână
Cu o batistă fluturând.

Elze Lasker -Schuller adora parfumurile scumpe
Cumpărăturile inutile
Deși nu se descurca adesea cu banii
Lipsa de lichidități a fost o problemă constantă pentru artiști
În toate timpurile.

La Zürich băncile se închid devreme
Aici timpul e mai scump decât aurul.
Heinrich Böll nu iartă iertarea
Și nu suportă clovnii
Mai ales la târguri ori în piețele publice
Trimite epistole prin emisari clandestini
Bijuterii de argint
Pe care casele de amanet le acceptă
Până ce vede turma de capre
Păscând
Pe colinele Palestinei.

Să mori la Ierusalim e un vis interminabil
Cu mormântul pe Muntele Măslinilor
Să simți cum timpul rupe din tine fâșii de dragoste
Și le împarte celor cu inima împietrită.
Poetii sinucigași nu mai suportă să scrie cum scriu
Și de aceea își pun capăt zilelor

Sara Teosdale s-a întors mai devreme acasă
S-a speriat când a aflat că peste trei zile împlinește
Treizeci și trei de ani
Și-a privit mâinile și s-a întristat
Erau deja diforme cu mici pungi de grăsime sub piele
O piele cu pete și escrescențe maronii
Dacă nu se privea în oglindă
Poate ar mai fi avut șanse să scape
Pleoapele i se îngroșaseră
Aveau dungi suptiri
Vineții
Sub ele
De la rimelul cu spirt ce distrugea celulele scămoșindu-le
Voi spune un lucru știut :
Cei foarte evlavioși se sinucid la treizeci și trei de ani
Și explicațiile facile nu au adepți
Deși este atât de evident
Că Iisus Cristos a murit la aceeași vârstă.
Impropriu spus „a murit”
Oricum este un prag de care foarte multă lume
Se teme

Cesare Pavese stă chircit într-un colț și ascultă
Ai impresia că notează ceva pe un registru de evidența populației
Semnând de primire un certificat de deces
Unul de naștere altul de cununie
Ca un cetățean onorabil ce își plătește taxele și impozitele
Are dreptul la toate trei deodată
Dar nimic din toate acestea nu se întâmplă
Meseria de a trăi este o meserie foarte grea
Prin redacțiile ziarelor bate vântul
Fotografiile pentru prima pagină sunt stabilite
Canicula împrăștie oamenii pe terase
Iar Battistina Pizzardo își bea cafeaua singură
Bunul ei prieten a luat-o razna
Pentru el viața nu are sens fără iubire
Fără o ardere totală a cărnii,
A sufletului.

Cesare Pavese e un om chinuit
Asimetric
Atât de fragil în plimbările lui
Pe străzile strâmte
Întortocheate
Încât umbra
Parcă îl dezechilibrează.

În după amiază aceea de august
Și-a adunat într-un geamantan de voiaj câteva caiete și cărți

O cameristă a țipat spărgând ferestrele
Hotelului Roma din Torino
Atâta tot

Știrile de presă se dau repede uitării
Medicul criminalist conform uzanțelor
A constatat decesul poetului
Prin propria lui voință.

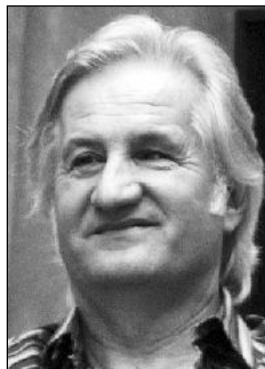
Indispoziția la stomac creează
Nevroze poetilor.
Le acutizează simțurile

Îi predispune la sex
La confesiune.

Nici nu vă vine să credeți ce rol are o masticăție bună a ali-
mentelor
Mai ales asupra celor ce scriu proză
Fără un stomac puternic nu vei scrie o frază ca lumea.
Marii gurmanzi de ieri sunt marii romancieri de azi
Cum tot așa
Marii flămânzi de odinioară sunt poeții incontestabili de-acum
Un „acum” etern
Fără vârstă,
Ca Dumnezeu.

Fernando Pessoa e într-o vervă teribilă
Vorbește de câteva ore și încă nu a obosit
În preajma lui se adună mușterii și muștele
De toate semințiile pământului
Din toate timpurile

Îl ascultă și tac
Și mor mai departe.....

Urmele nu pot fi clocite ca ouăle

Smintit, prin Pomerania și Rügen,
s-ar părea că te-am însoțit toată viața,
Caspar David Friedrich.
Smintit și acum că te întreb:
oare duce mai departe o cărare cu stânci
și copaci prăbușiți, cu găinaț de vulturi pe
Pietrele Nordului
sau e suficient să închid doar ochii lângă
paharul din crâșma lui Humă?

(Aceași teamă în ochi am văzut-o la tânăra
din Staatliche Gemäldengalerie a Dresdei când
privea *Stâncile din Rügen*)

Despre asta îmi vorbește și Row, orbul
de lângă mine: „Acolo unde există creier – cât de
cât o fleică de creier neputrezit – în orice striăție a
lui e împăiată frica...”

Smintit cine urcă în Munte cu un orb pentru
care priveliștea e doar văpaie
sau nu s-a înșelat Schlegel spunând că
„hieroglifile sunt esența artei?”

Îmi pare că sub coaja pietrelor e împăiată pulberea.
Asta spun stâncile, Caspar David Friedrich?

Privesc pînă îmi cresc gheare din pupile
și se-nfig în orizont mai tare precum piroanele
cu un ochi orb în care e doar cenușa fulgerelor,

(„golit de tot ce e esență în el”, cum scrie Goethe)
ochi – cuib în care vin să înnopteze vise
și-apoi pleacă precum păsările răpitoare de lângă hoituri

Un alt ochi mă ațintește din înalt:
în el eu și nisipul suntem una: „praf și pulbere”

Praf și pulbere este și în monogramele
Scrijelite pe Pietrele Nordului
goale ca niște găoace de ou
din care privirea s-a scurs
sau șarpele, sau viermele

urmele nu pot fi clocite ca ouăle

Stau pe stânci, Caspar David Friedrich,
și prin mine – cu spaima mea – Muntele aude nisipul
vălurindu-se în pietrele care se desprind și se
rostogolesc în vale.

Încă

Lui Aurel Pantea

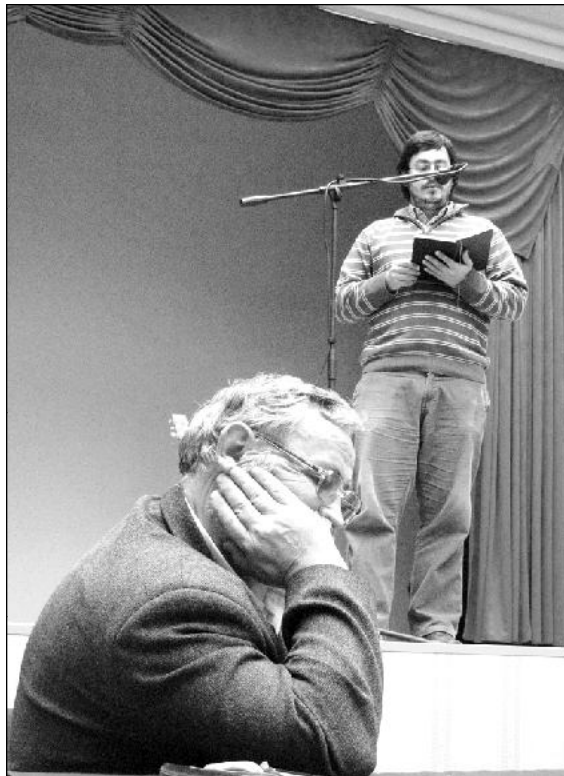
Zice „supraveghetorul de limbaj”:
toți se așteaptă să iasă din huca un cerb
în armonie cu feminitatea crengilor (amoralul estetism)
mesagerul să se predea martorului

Sărace verb:
(în vremurile acestea) iese un câine negru
care se gudură la picioarele primului om

e un sacrilegiu să-i dai peste bot?
atât poate doar să ne aducă inspirația uluită?
și dacă ne-a adus doar lătratul
în locul conceptului (“dintr-o dragoste de unde
se aud urlete!)?

Și tu îl privești
înseamnă oare că ai pus “reprezentantul
în locul misterului”?

Sărace verb: încă așteptăm să învii
din gura mutului

Ce (mai) înseamnă astăzi o revistă de cultură?

Vasile Dan

REVISTA DE CULTURĂ, O EFEMERIDĂ?

Idealul oricărui scriitor român mai cu ștaif și oarecare prestigiu, fie el și local, nu e să-și publice cartea, opera. Ci acela de a scoate o revistă de cultură (ori numai literară). Asta nu doar de astăzi de ieri. Deși astăzi poate mai mult decât ieri. Dacă îi iese, adică dacă revista prinde viață și identitate, atunci poate să treacă la desăvârșirea visului său secret: acela de a deveni un *leadership*. Fie și minuscul. Două sînt ipostazele în care plonjează el: fie ca succesori la cîrma unei reviste mai vechi, cu brand, cu marcă (succesiunea poate fi de cele mai multe ori motivată, situațiile contrare, totuși existente, nu le discut aici). Fie, cel mai adesea să o fondeze el însuși, cu orice risc, după gustul, criteriile, după chipul și asemănarea lui. Să recunoaștem, în acest caz, nu o dată, actul lui este unul sacrificial, nu doar donquijotesc: își pune la bătaie tot venitul personal, uneori și al familiei. În plus, în loc să urmeze o carieră didactică universitară, pentru care ar fi recomandat de calități personale incomparabil mai evidente decât cele ale majorității oportuniștilor din acest mediu înalt științific, preferă să se îngroape singur în hîrtii, în șpalturi, în maculaturi. În cazul unei succesiuni la direcția unei reviste de marcă, probabilitatea de a deveni un lider de opinie literară e incomparabil mai mare.

Există însă o situație, ce-i drept rară, cîteva în întreaga țară, în care noul redactor-șef (director) fondator al unei reviste nou-nouțe și noul șef al revistei de cultură moștenite se intersectează pînă la identificare.

Ce (mai) înseamnă astăzi o revistă de cultură?

Este situația revistelor de cultură editate (finanțate) de comunitățile locale: consilii locale, primării, biblioteci, muzee, teatre. Cele mai multe mensuale. Și în această situație redactorii-șefi fac sacrificii personale, mai mari sau mai mici, pentru supraviețuirea revistelor, pentru finanțarea lor. De cele mai multe ori ei sînt confrunțați cu autorități nu doar indiferente și ignorante în materia în discuție, culturală în general, literară în special, ci chiar ostile. Aici intervine abilitatea, gimnastica reverențelor bietilor redactorii-șefi în fața unor autorități cu care nu împărtășesc în comun nimic altceva decît, eventual, argumentul, niciodată îndeajuns de convingător, că revista este principalul brand cultural al locului. Paradoxul și nebunia situației sînt următoarele: odată obținută finanțarea revistei, scrii, în ea, - căci n-ai încotro, chiar în editorial, eu însumi n-am putut să evit asta, era imperativ moral, principial, - împotriva opțiunilor politice, sociale, morale chiar ale celor care ți-au aprobat finanțarea. Am pariat întotdeauna, recunosc, în astfel de situații, pe ignoranța și indiferența lor culturale. De cele mai multe ori ține. Altele ori, nu. Fiindcă se găsește mereu cîte un deștept, în tabăra președintelui consiliului județean, primarului etc., de obicei un frustrat literar ori fost securist cu mapa ta profesională în mîină, care să-i atragă atenția șefului suprem asupra conținutului „ostil” al revistei. Ostil din perspectiva opțiunilor lui politice, a partidului său, îndeobște. Demontarea denunțului nu-i imposibilă, dacă ai nervi tari, umor și uneori o bună capacitate retorică, sofistică. Mie mi-a ținut de cîteva ori, de ce să nu recunosc.

Revenim însă la puzderia de reviste de pe cuprinsul întregii noastre țări. Constat, văzut de sus, de foarte sus, o situație stupefiantă. Sfidez, vreau să zic, pe oricine, instituție specializată sau persoană așijderea, care are o situație la zi riguroasă, ori măcar pe o perioadă de timp (să zicem după 1990, cînd fenomenul a devenit de masă) referitoare la numărul, numele, situația revistelor de cultură (cu sau fără ghilimele), fișa lor de istorie literară, periodicitatea aparițiilor etc. etc. Mai mult, nu cred că se știe exact cîte apar într-un anumit moment, într-un județ. Nici măcar într-un municipiu, fie el și Aradul. Aici sînt surprins, nu o dată, să descopăr un titlu nou. Aflu însă cu uimire că nu-i nou. El apare de atunci și de atunci. Întrebare: e rău? E rău că apar atîtea publicații culturale (sau „culturale”) astăzi? Parcă le-ar stimula, paradoxal, mizeria socială de astăzi, criza economică, acest pseudonim al incompetenței, prostiei, cinismului și corupției guvernanților noștri. E bine? Risc un răspuns. Revistele de cultură sînt o metarealitate românească. Vreau să spun nu chiar o alienare, o retardare, o incapacitate funciară a românului intelectual de a trăi într-o lume mercantilă, excesiv pliată pe economic, pe valori

materiale, pe ban. Aș zice că sînt folclorul cel nou: nu oral, ci scris. De aceea n-are nici un rost să le judecăm exclusiv valoric, după criterii elitiste. Ele trebuie citite așa cum sînt ele scrise. Așa cum e și realitatea proximală, nemistificată, românească: bună și rea, mizerabilă și sublimă, detestabilă și tragică.

În ceea ce privește situația mea, ca să nu par cu totul exteriorimei, am să vă spun foarte franc cum a apărut *Arca* la Arad, în ianuarie-februarie 1990 - distanța scursă în timp, peste două decenii, mă ajută să mă detașez fără nici o problemă. Direct spus, ea s-a născut dintr-o frustrare și o nevoie de revanșă. În comunism aici nu a apărut nici o revistă de cultură. Orice tentativă în această direcție eșua din fașă. Nu lipsa de voință sau de proiect adevărat erau cauza, nu penuria, mai ales, de nume literare recunoscute în context, ci pur și simplu refuzul oficial politic, ostilitatea funciară ideologică față de o posibilă instituție a culturii scrise mai greu, dacă nu imposibil, de manipulat, de pervertit propagandistic. Ca să mă credeți, vă dau exemple de scriitori arădeni ai momentului, unii plecați din țîrg doar de un an, doi înainte de 1989: Radu Călin Cristea, Werner Solner, Ioan Buduca, Mircea Mihăieș, Francisca Banciu, Eugen Suci, Dan Damaschin, Ștefan Damian. Erau însă în ianuarie 1990 la Arad: Romulus Bucur, Gh. Schwartz, Florin Bănescu, Ovidiu Pecican, Onisim Colta, Gheorghe Mocuța, Dorel Sibii, Viorel Gheorghiuță, Ioan Matiuș, Gheorghe Sabău, Petru M. Haș. Ultimul pe listă, cu voia Dvs, Vasile Dan. Cu aceștia din urmă am pornit la drum.

Am avut, de la început, cîteva idei strategice în cap. Le înșir aici. (a) Revista *Arca* trebuie să fie una deschisă, indiferent de generație, rezidență a autorilor, opțiuni estetice pe criteriul unic al valorii. (b) Revista nu trebuie să fie un ziar mai cu ștaif, bun însă de aruncat a doua zi la coșul de gunoi, ci un obiect estetic pe cît cu putință; locul ei este în bibliotecă alături de carte. Pentru aceasta am fost printre primii în țară, iar Romulus Bucur un adevărat pionier, care am introdus culegere și tehnoredactarea computerizate. Am întărit dimensiunea estetică a revistei prin trecerea ei la format carte (A5) încă din 1994, tot printre primii din țară. Am inclus, ediție de ediție în revistă, un album de artă vizuală românească și străină în policromie, pe hîrtie specială, cu un eseu critic susținut cel mai adesea de Onisim Colta, ceea ce-i oferă publicației o șansă suplimentară în fața cititorului în general, și nu doar a celui din sfera literaturii. (c) Revista aspiră să fie o instituție critică cu o dublă reacție culturală/literară, dar și intelectuală în sens mai larg, incluzînd aici și reflecția politică, mai ales cu tangență la cultură. Ediție de ediție *Arca* publică 15-20 de recenzii la noi apariții editoriale, dintre care 3-4

Ce (mai) înseamnă astăzi o revistă de cultură? sînt cronici literare la evenimente editoriale ale sezonului. (d) Revista noastră nu s-a rușinat, precum altele, imediat după 1989, să publice poezie și proză originale, traduceri, eseu semnate de autori români valoroși din toate generațiile și arealele culturale. Ba mai mult, în *Arca* au debutat cîteva dintre cele mai bune nume noi în literatura de astăzi: Mihail Neamțu, Ciprian Vălcan, Vasile Leac, T. S. Khasis, Andrei Mocuța.

În fine, *Familia* e bunica bună a multor reviste de cultură de astăzi. Inclusiv a noastră, de ce să nu o recunosc. Deși nu o dată poate am fost mai obraznici sau impertinenți cu ea. Asta nu o împiedică însă nici astăzi să ne strîngă pe toți laolaltă toamnă de toamnă.

Vlad Moldovan

LITERATURĂ ȘI INTERNET ÎN ROMÂNIA. CÂTEVA OBSERVAȚII

În cele ce urmează îmi propun să strâng laolaltă o serie restrînsă de observații adesea disparate, uneori interconectate, cu un profil cvasi-teoretic – privind fenomenul aflat încă în stare de constituire și maturare al vieții literare românești pe internet, fenomen ce ține de o proaspătă eco-sferă pe care noul mediu comunicațional și expresiv îl moșește. Cred că este decisivă aici păstrarea unui echilibru între o precauție critică a evaluării și străduința de a elabora judecăți ce tatonează fenomenul descris. Asta deoarece avem de-a face deocamdată cu o serie de elemente, procese, interacțiuni și comportamente comunicaționale și creative aflate încă în emergență și precaritate embrionară. În acest sens cel care își propune chiar și o primă schiță panoramică a sferei literar virtuale ce s-a dezvoltat în ultimii 10 ani în România se aseamănă primilor cartografi ce pășesc pe un teritoriu virgin prin expediții de tatonare a necunoscutelor noi orizonturi: arta și știința lor se confruntă constant cu re poziționări, erori de măsurare, ipoteze greșite, presupuneri ratate. Sigur, obiectul circumscris de studiu este cunoscut și localizat: avem de-a face cu modurile de expresie și interacțiune pe care scriitorii și în special scriitorii tineri din România le-au adoptat în noile medii virtuale; probabil avem de-a face și cu specificități locale ce țin de dinamica vieții culturale a arealului românesc – însă adevărata și extin-

sa marjă de necunoscut se manifestă în primul rând în posibilele mutații pe care spațiile și instrumentele virtuale le produc în forma mentis a intelectualului și scriitorului care activează scufundat în rețeaua debordantă a web-ului. În acest sens putem formula o teză care de la început să rămână o evidență deschisă explorării: ne confruntăm cu o veritabilă mutație a subiectului auctorial odată cu intrarea sa în spațiul virtual, și fenomenologia vieții literare de pe net nu poate să rămână în coordonatele clasice sau oricum mai bine definite în care generațiile anterioare de scriitori au respirat.

Istoric vorbind odată cu anii 2000 constatăm constituirea progresivă a unor comunități virtuale care oferă atât un spațiu de expunere al textelor produse de autori reali sau virtuali (clone, pseudonime etc) cât și o modalitate mult mai interactivă (de neconceput până atunci) de comunicare între aceștia. Site-uri precum: Club literar, Hyperliteratura, Fabrica de literatură, Rețeaua literară reprezintă din acest moment o alternativă la revistele tradiționale în perimetrul cărora publicistica își desfășura activitatea. Suportul electronic, fie el interfața unui site, al unui portal (vezi LiterNet sau România Culturală) sau al unui blog – oferă un spațiu nou în care teatrul de război al vieții literare se poate reaseza. Odată cu acești ani cele două medii – cel clasic-tradițional constituit din reviste, volume – antologii, colocvii și premii și cel virtual funcționează în paralel, înfiripând firave mlădițe de comunicare între ele dar păstrându-și concomitent și o anumită autonomie ce ține de reguli oarecum diferite de funcționare ale fiecăruia. Pe de-o parte establishment-ul tradițional mizează pe o selecție valorică, pe menținerea și potențarea autorităților pe care generațiile anterioare le-au construit cu ustensilele recurente – reviste, cărți de critică, antologii și pe de altă parte comunitățile literare de pe internet se articulează mai degrabă într-un climat ce mizează pe afinități și care se structurează în forma unei rețele virtuale ce se extrinde și se complexifică în mod permanent. Mediul virtual este în mod fundamental un mediu non-ierarhic, orizontal, în care fiecare individ ce cunoaște „the basics of the internet” își poate promova propriile creații. Diferența pare a fi una între generații, însă dacă mai înainte grupurile generaționale se disociau pe baza unor opțiuni de ideologie estetică (ceea ce poate avea loc în continuare și în lumea virtuală) – în acest context putem identifica și o falie generațională produsă de receptivitatea și adaptabilitatea la un habitus al tehnicii. Utilizatorii spațiilor literar-virtuale sunt în primul rând adolescenții și tinerii care au crescut și s-au format într-un mod firesc în dinamica noilor medii. De exemplu debutul unora dintre acești tineri a

Ce (mai) înseamnă astăzi o revistă de cultură? avut loc în primul rând pe site-urile literare și doar mai apoi textele acestora s-au materializat în volume efective sau au fost publicate în reviste tradiționale. În această ordine de idei utilizatorii „maturi” ai acestor medii sunt în general tinerii – în timp ce scriitorii maturi sau consacrați datorită incapacității de adaptare tehnică la spațiul virtual devin neofiți, naivi și timizi în momentul în care pătrund în noile teritorii. Putem constata o curioasă inversare de statut a rolurilor căci pionii decizionali și evaluatori din lumea literară clasică fie nu participă deloc fie se integrează dificil în viața literară virtuală. De asemenea pe cealaltă parte a baricadei există o anumită indiferență față de suporturile clasice de propagare culturală cât și un anumit sentiment de superioritate în ceea ce privește spațiul virtual la generațiile tinere. E posibil ca în timp această diferență să se estompeze – ea depinzând în primul rând de un criteriu pur tehnic, însă deocamdată nu ne putem abține să nu observăm această lipsă de continuitate și omogenitate între lumea literară clasică și lumea literară virtuală. Transformările sau revoluțiile aduse de tehnică infuzează în mod profund dimensiunile în care funcționează o cultură și efectele aduse de internet asupra lumii literare nu fac excepție – după cum se poate constata e vorba despre o reformulare valorică evidentă generată de logica noului mediu virtual.

În altă ordine de idei odată cu dezvoltarea instrumentelor virtuale accesibile tuturor (web 2.0) comunitățile literare și interacțiunile din interiorul lor par a modifica în anumite puncte factura însăși a scriiturii și producției textuale. Feedbackul la un text publicat aici este aproape instant din partea celorlalți membri potențând astfel un prim nivel al evaluării critice a unui text. Observațiile și comentariile la ceea ce este publicat de către un autor pot în acest context de instantaneitate să contribuie la travaliul de finalizare al textului. Desigur acest gen de practică exista și înainte însă acum el devine mult mai accentuat deoarece schimbul de opinii nu mai cunoaște barierele spațio-temporale care îl subîntindeau anterior. Bineînțeles, acest lucru depinde în primul rând de receptivitatea și disponibilitatea autorului – însă ceea ce este relevant și apare ca mutație în spațiul virtual vizează expunerea interactivă pe care un text o poate suporta. Rolul pe care forum-urile și spațiile de comentarii sau analiză a comunităților virtuale de scriitori îl dețin este relevant pentru comunicarea mult mai vie dintre aceștia. Un autor poate să intre în contact cu un spectru mult mai larg de lecturi ale textului său decât suporturile tradiționale îl ofereau. Totodată, accesul la oferta literară variată este extrem de ușor ridicând concomitent acute dificultăți în privința calității valorice a produselor sau în privința

formulării unor criterii de selecție. Una dintre dilemele multor comunități virtuale ține de opțiunea între deschiderea democratică a acestora pentru orice utilizator și selecția celor care pot să posteze aici. Pericolul amatorismului și elitismului apare recurent în spațiul virtual. Astfel unele site-uri cum este poezie.ro au optat pentru o deschidere totală – fiecare utilizator poate deveni potențial membru al comunității amintite, alte comunități caută să își păstreze o anumită marjă de control al textelor publicate (vezi Fabrica de literatură), în timp ce altele au optat pentru supunerea la vot a unui candidat ce dorește să devină membru (vezi clubliterar).

Pe lângă modelul comunităților literare virtuale trebuie să menționăm importanța crescândă pe care blogurile personale îl joacă în diseminarea și interacțiunea vieții culturale românești. Unii scriitori creează de exemplu bloguri pentru promovarea unui volum, alții renunță la publicarea pe hârtie a volumelor mizând exclusiv pe capacitatea noului mediu virtual, alții accesează bloguri personale în care preferă să ofere atât texte inedite cât și posturi dosar ale recepției volumelor respective. De asemenea critici și pasionați de literatură au dezvoltat bloguri ce au devenit repere pentru comunitatea virtuală (vezi terorista.ro). Blogosfera reprezintă concomitent o oportunitate pentru crearea de spații virtuale personale cât și inter-relaționarea organică între acestea. Avantajele pe care blogul le aduce publicisticii culturale conduc la o anumită autonomie a indivizilor față de revistele și structurile clasice de promovare.

Un alt concept pe care de exemplu un site ca Babelstory.com îl avansează ține de hypertext și creative-writing. E vorba despre ideea de atelier literar în care fiecare membru participă la creația ludică și în comun a unor story-uri care pot deveni mai apoi opere de sine stătătoare. Această activitate se constituie ca un exercițiu extrem de interesant de group writing pe care mediul virtual îl poate oferi.

Cele amintite mai sus sunt doar câteva dinstre aspectele emergente în domeniul literar virtual- spațiu ce progresiv impune noi modalități de interacțiune și producție literară, aspecte ce contribuie cu siguranță la mutația sferei literar-culturale românești.

Ce (mai) înseamnă astăzi o revistă de cultură?

Octavian Doclin

NU MAI STAU „LA COADĂ” CA ALTĂDATĂ

– *Cum ați formula orizontul de așteptare al unui scriitor de astăzi față de revista de cultură?*

– Un scriitor de astăzi așteaptă ca revista de cultură să-l „surprindă” cu altceva decât ar putea să o facă o carte, o revistă de informare (indiferent de domeniul de referință, fie el și... cultural), așadar, să fie o publicație de opinie, bine conturată ca și program propriu, nepartizană însă, neîndatorată unei eventuale mode de moment (unui *trend*, cum ar veni în rom-engleza noastră de zi cu zi!!!), nici măcar sub aspectul grafic, limpede adică la formă și conținut. Măcar că maioreșcianismul se pierde, la noi, pe zi ce trece, în mai toate celelalte „forme” ale existenței culturale și nu numai...

– *Lumea e în perpetuă schimbare, inclusiv lumea revuistică. Ce schimbări ați observat prin propria experiență în relația Dv. cu publicațiile de cultură?*

– Alături de revistele consacrate pînă în decembrie 1989, astăzi apar (dacă nu... dispar), în toate zonele țării, publicații de cultură. Așadar, în ceea ce mă privește, nu mai stau „la coadă” ca altădată. Am rămas uluit cînd, trimițîndu-i regretatului Laurențiu Ulici un grupaj de poeme, pentru *Lucașfărul*, seria lui, în aceeași săptămîină, poemele au și fost publicate! În plus, ca să apari în *România literară* de exemplu, înainte de '89, neapărat trebuia să ai măcar o poezie patriotică. Astăzi, decizia îmi aparține, în exclusivitate, mie. Riscurile, de asemenea. Din păcate, unii autori și unii editori de reviste facilitează „invazia” de scrieri așa-numite „religioase”, ca un fel de substitut al excesului patriotic de altădată... Să fie asta expresia unui complex al interdicțiilor de atunci? Nu vreau să se înțeleagă că nu avem poeți remarcabili care scriu poezie religioasă - aș da doar două exemple: Eugen Dorcescu și Adrian Popescu, a căror apariție în reviste nu are nimic a face cu antemenționatul „complex”.

– *Pentru scriitorul tânăr foarte tânăr: ce așteaptă de la o revistă de tip tradițional, dacă așteaptă ceva?*

– Deși nu mă obișnuiesc să mă văd un „vîrsător sexagenar”, nu mai sunt, totuși, tînărul care - debutat în revista *Familia*, 1970, *ehei*

fugaces... – să răspundă, astăzi, și la această întrebare.

– *O revistă reprezenta un factor de solidaritate, lansa o orientare. Se mai petrece astăzi așa ceva?*

– Eventual, dacă nu poți să-ți procuri revista „de hîrtie” dorită (în cazul în care nu o primești „la schimb”, după ideea lansată de poetul Vasile Dan, redactor șef al revistei *Arca*), internet-ul te ajută, îți reduce chiar din cheltuieli, te ține la zi cu aparițiile revuistice. Acestea sunt avantaje deloc de neglijat. Dar ce te faci dacă vrei să ai „colecția” unor reviste preferate (oricum, la toate cele dorite nu ai cum să te abonezi)? De aceea, *mutatis mutandis*, iubesc versurile argheziene: „*Vreau să te pipăi și să urlu: Este!*”

– *Ce noutate aduc revistele-cluburile-site-urile de pe internet, ce oferă în plus, ce avantaje sau/și dezavantaje oferă în raport cu revistele de hîrtie?*

– Sigur se mai petrece. Numai faptul că, iată, suntem aici, împreună, solidari cu actuala, „bătrîna” și veșnic tînăra revistă *FAMILIA*, și ar fi îndeajuns să răspundem afirmativ! Sunt convins că profesionista echipă de astăzi a *Familiei*, văzîndu-ne *acmu* și aici, nu are cum să nu resimtă această solidaritate.

Rareș Moldovan

LA ANIVERSARĂ

– *nu un text festiv, doar poate ușor zen* –

La o triplă aniversară, revista *Familia* propune o întrebare incomodă pentru cel care întreabă: „Ce mai înseamnă astăzi revistele de cultură?”. Ea vine în – deja – tradiția colocviilor literare din ultimii douăzeci de ani, care invită periodic la dezbateri declanșate prin întrebări de om înfrînt. „Ce mai”, „la ce bun”, și „astăzi” apar de obicei în formularea acestor întrebări. Dacă ați văzut una dintre aceste dezbateri le-ați cam văzut pe toate. În esență, lumea e nemulțumită. Ce demonstrează aceste dezbateri, aceste întrebări, în afară de faptul că lucrurile stau, generalmente și constant, prost? Mai demonstrează, sau măcar sugerează, că enclava lumii cultural-literare e la fel de constant

Ce (mai) înseamnă astăzi o revistă de cultură?

preocupată de propria auto-justificare. Întrebările sunt pe de-o parte reproșuri țintite înspre un „exterior” al receptării și deciziei, dinspre care ar trebui să vină atenția și banii, și vin de cele mai multe ori, și cu țârâita, doar cei din urmă. În această calitate, rolul lor e de a „irita” pe cât posibil acest exterior, de a-l face să reacționeze favorabil. Faptul că revistele culturale manifestă o mentalitate de „asistat” nu e o problemă prea mare. Toată gama de acte și produse culturale actuale se află în această poziție, ceea ce poate da naștere unor observații interesante despre modul în care sistemul a plasat „cultura” ca sferă ce trebuie asistată, deși înghite bani și produce – în viziunea sistemului – incert.

Pe de altă parte, în subtextul întrebării se întrevede, abia lizibilă, auto-liniștirea în credința unei relevanțe incontestabile înăuntrul cercului strâmt dar plăcut al confrăților. Dorința care mai străbate întrebarea de la „pe de altă parte” la „pe de o parte”, sau, dacă vrei, de la interior înspre exterior, vizează translarea relevanței acestuia din urmă. Ce mai înseamnă azi o revistă culturală? Pentru restul lumii, mai nimic, pentru cei puțini care le scriu și le citesc, ceva. Însă dorința pe care o pomeneam vrea mai mult, pentru că odinioară, pare-se, avea mai mult.

Într-o logică nostalgic-descendentă a istoriei culturale: odinioară – în modernitate ca epocă aurorală – revistele literare/culturale se aflau în centrul culturii literare, care se afla (aproape) în centrul culturii naționale. Importanța lor, legitimitatea lor era astfel intrinseci și difuze în ceea ce era conceput drept „întregul” culturii. Revistele erau mediul predilect al diseminării noului, asigurau și întrețineau energia unei „plasticități” culturale. E limpede că „astăzi”, aproape toate elementele acestui aranjament au fost dislocate. E de asemenea limpede că e inutil să deplângem această dislocare, blocajele nostalgice sunt întotdeauna desuete. Nu e nevoie să insistăm aici asupra modificărilor (medii noi, cultură globală, descentrată sau multi-centrată, re-orientările publicului cititor etc.), doar să notăm poate că o anumită formulă a revistei culturale s-a cristalizat în modernitate, că mobilitatea ei e destul de redusă, și că multe dintre revistele culturale din România se încadrează în această formulă. Cititorii lor de astăzi sunt cei care gravitează deja pe orbita culturii literare, și cei – destul de puțini, bănuiesc – captați într-un fel sau altul din publicul general. Merită discutată, în acest sens, posibilitatea ca revistele culturale să fie readuse, nu mai aproape de un centru care nu mai există (reziduul centralității este „astăzi” prestigiul unei istorii venerabile), ci în atenția unui public care și urmează de regulă alte fascinații.

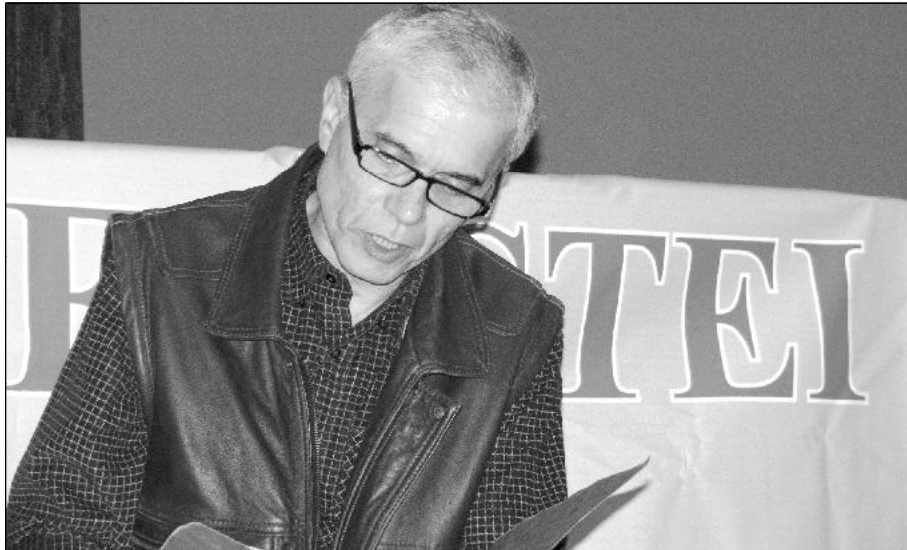
O posibilitate a *adaptării* pare a li se deschide astfel revistelor culturale, guvernată de legea dură a selecției culturale. Claudiu Komartin a sugerat această cale la colocviu. Aș dori să ilustrez această idee, schematic, cu două exemple.

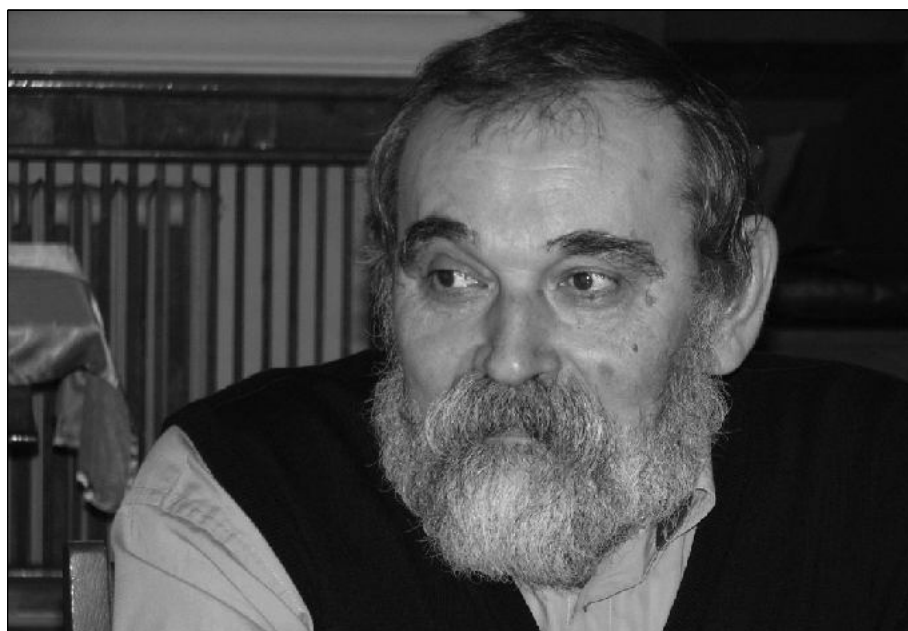
În primul, adaptarea nu înseamnă doar un *site web* cât de cât acceptabil, deși acest lucru ajută. Dar un *site* implică, sau ar trebui să

implice din partea redacțiilor o modulară a conținutului după noul mediu, precum și o cartografiere mereu actualizată a zonelor de interes precum și a tipurilor de discurs potrivite. De altfel, revistele nici nu mai rămân „reviste” în acest caz, ele devin, prin forța împrejurărilor și mediului, *plat forme* (termenul la modă), care permit exercitarea unei *comunități* formate atât din redactori și colaboratori, cât și din publicul interesat. Se poate pomeni aici de reviste care au reușit această adaptare (*Observator cultural*, *Dilema veche*), și de altele, chiar prestigioase, care n-au reușit (*România literară*). Pe terenul extrem de mobil al culturii diseminate prin internet, revistele concurează – și aici cuvântul acesta mai are un sens – nu doar între ele, ci și cu forme „native”, platformele fără alt suport (un exemplu recent e *Critic Atac*) și cu blogurile. Cei care leagă declinul culturii revuistice de un declin al culturii literare în genere, și al interesului pentru literatură, vor avea dificultăți în a explica, de pildă, de ce în *zelist.ro*, site care monitorizează blogosfera și presa online autohtone, pe unul dintre primele locuri se plasează constant un blog despre cărți și literatură, scris de necunoscuți. Sau de ce mai multe bloguri atrag un număr consistent de vizitatori, care-l poate depăși pe cel al cititorilor multor reviste de cultură. Dar nu vreau să transform acest text într-o discuție despre revistele culturale tradiționale vs. bloguri/website-uri.

Al doilea exemplu de adaptare, o cale mai puțin urmată în alte țări, implică orientarea înspre o altă piață și înspre un alt public: cel academic. Există reviste culturale care s-au îndreptat înspre formatul de *academic journal*, de revistă științifică, și care au avut în consecință de-a face cu dificultățile nu doar ale acestei translații sau re poziționări, ci și cu aspectele mai bizare ale hibridilor astfel rezultați.

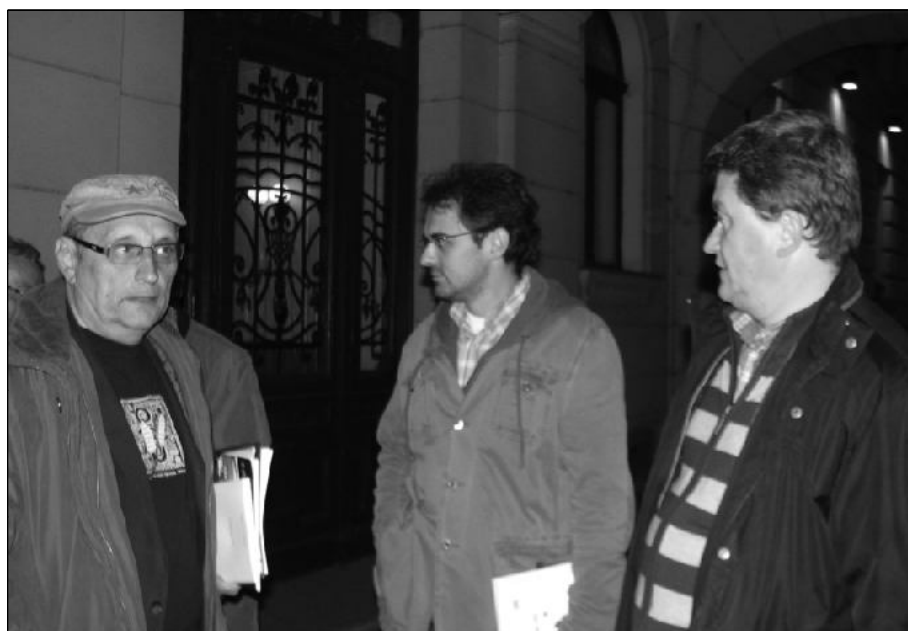
Adaptarea revistelor culturale e o posibilitate, nu o necesitate, o problemă de decizie și de calibrare a dorinței și ambiției. Ambele exemple de mai sus atestă, se poate argumenta, o insuficiență a formulei „revistei de cultură” moștenite din modernitate, deși din motive și perspective radical diferite. Poate o insuficiență, dar nu neapărat o disfuncționalitate, și aș vrea să accentuez acest lucru. Formula revistei de cultură e în continuare funcțională, atâta vreme cât servește trebuințelor culturale, fie și ale unui cerc restrâns, fie și atunci când se ajunge în pragul unui semi-autism cultural. Insuficiența e resimțită fie datorită comparației cu alte formule, fie comparației cu trecutul. Această dublă comparație iritantă e conținută în întrebarea revistei *Familia*. De fapt, revistele de cultură se „auto-irită” astfel, și își dovedesc lor înșile mai mult decât altcuiva, și cititorilor lor, că propriul lor statut le preocupă, și că nu au încetat să perceapă mobilitatea culturii care le conține.

Săvârșin – 2010 20-26 septembrie

Serialul *Taberei de creație de la Săvârșin* se află deja, în 2010, la cel de-al IV-lea episod. Ediția de anul acesta i-a adus împreună, în săptămâna 20 - 26 septembrie, pe Cristi Cotarcea, Dan Mihaș, Daniel Rău, Dumitru Bădița, Lavinia Braniște, Miki Vieru, Oana Cătălina Ninu, Un Cristian, pe Vasile Leac care, în calitate de organizator, nu putea lipsi, și pe subsemnata. În timp ce Oana Cătălina Ninu și Dumitru Bădița au mai fost distribuiți fiecare în câte-o ediție anterioară, pentru ceilalți prezența la Săvârșin a reprezentat o premieră. Ideea de la care a pornit de la bun început organizarea acestei tabere a fost aceea de a pune la dispoziția tinerilor scriitori (sintagmă nefericită, dar de multe ori indispensabilă) un loc în care să se întâlnească, pentru a se cunoaște mai bine și pentru a pune la cale viitoare colaborări și totodată de a le oferi un răgaz de o săptămână, care se dorea a fi fructificat și prin câteva creații proaspete. Evident însă, această ultimă dorință a organizatorilor nu putea veni cu titlul de condiție, nu toți cei prezenți reușind să scrie (sau să scrie atât de bine încât să-și satisfacă propriile exigențe) în intervalul pro-

pus. Iar cum premiile fiecărei ediții sunt acordate, în principiu, pe baza acestor texte *made in Săvârșin* este lesne de înțeles de ce procedura prin care se desemnează la final câștigătorii este din start suspectabilă de viciu. În primul rând, sunt autori care ajung să se înscrie în „competiție” cu producții pe care le-au adus în bagaj de-acasă, nereușind să scrie nimic sau mai nimic în tabără. În al doilea rând, dintre cei care reușesc să scrie, unii reușesc s-o facă mai bine, iar alții mai puțin bine, în raport bineînțeles cu propriile standarde. Dacă se mai ia în considerare și faptul că printre condițiile participării nu se află și aceea de a nu mai fi participat la o ediție anterioară, mulți dintre cei care vin la Săvârșin revenind a doua și chiar a treia oară, este cu atât mai limpede de ce premiile de la Săvârșin ar trebui privite cu un aer mai prietenos decât sunt privite de obicei astfel de „instituții”. Un singur lucru ar mai trebui spus aici, înainte de a anunța în sfârșit care sunt câștigătorii prezentei ediții. Fiind vorba de un atelier de creație, textele care sunt colectate la finalul taberei pentru jurizare nu vor mai coincide cu cele

Tabere de creație

prezente în antologie, unele revenind retușate sau la modul esențial îmbunătățite, atunci când nu sunt trimise pur și simplu cu totul și cu totul alte texte. Multe dintre textele noi, care nu au trecut pe sub ochii juriului, sunt chiar texte scrise în timpul șederii la Săvârșin sau în perioada imediat următoare (este cazul Laviniei Braniște, care a trimis pentru antologia de anul acesta o proză, în locul celor două poeme din concurs). Prin urmare, cel care va citi antologia nu va avea în față exact aceleași texte pe baza cărora s-au acordat premiile. Toate acestea fiind zise, a venit în sfârșit momentul să-i anunț pe cei doi fericiți câștigători ai ediției curente: Oana Cătălina Ninu (Premiul II, poezie) și Dumitru Bădița, cel care și-a lansat la Săvârșin cel mai nou volum, *Invitat la Săvârșin* (casa de pariuri literare, 2010), inspirat mai mult de neparticipările din 2007 și 2008, decât de participarea din 2009 (Premiul I, poezie). Fiecare ediție a Taberei de creație de la Săvârșin a fost încununată de o antologie de texte: *La Neagra* (Mirador, 2007), *Nasturi în lanul de porumb* (Brumar, 2008) și *Minimal* (Mirador, 2009). Textele selectate fac parte din antologia care urmează să apară anul acesta.

Tabăra de creație de la Săvârșin este organizată de filiala Arad a Uniunii Scriitorilor din România.

Cristiana ISPAS

Cristi COTARCEA

prințesa scortîșoară

bufonii atârnați de candelabru
cântau marșul albinelor prin iarbă
în căutare de borcane cu miere.

regele dansa pe picioroange
dansul acela când ne călcăm
pe picioare, pe bascheți,
pe urmele din nisip.

aricii aruncau cu bulgări
în ceasuri și în rotitoare
iar dimineața
se urcau în cocotier
ca niște veverițe
dornice de călătorii.

eu trăiam în urechea

prințesei scorțișoară
și nu mă temeam de nimic.
era acolo o lumină caldă
care mă învelea,
îmi era și pat, și pernă,
și somn, și mic dejun.

Cristina ISPAS

un fluture foarte mare

„it's me / trying to catch something big / with
something small.”

spre seară ies din casă
cu sentimentul că am ratat deja sincronizarea.
în oraș e oră de vârf,
autobuzele se umplu și se golesc.
nori de insecte se deplasează încontinuu pe sub nori de ploaie
pe deasupra marilor bulevarde.
marile bulevarde sunt înclieate de oameni.
din când în când, grupuri se desprind
și se strică pe la intersecții.

concertul a fost pur și simplu trist. de câteva ori doina
s-a aplecat să-mi spună ceva,
dar nu înțelegeam nimic.
apoi am început să ne uităm pe haine.
pe stadion domnea o sălbăticie artificială.
am fi încercat altceva, dar multimea ne-ar fi epuizat oricum,
înainte să ieșim.

dimineața a fost pur și simplu tristă.
hârțile au plutit încontinuu – otrăvite.
m-am concentrat să citesc ceva pe net despre *film noir*
dar simțeam că informația mă epuizează.

Tabere de creație

am decis repede că suspansul da
dar sexualitatea ca motivație eternă și exhaustivă
nu.
doina și-a tras un scaun mai aproape.
i-am povestit filmul de peter naes, pe care-l văzusem pe laptop,
în pat, înainte de concert.
tipul din film își cumpără dintr-un muzeu parizian
un tablou cu un omuleț
care aleargă să prindă un fluture foarte mare
cu o plasă de fluturi foarte mică.

seara când ieșim, în marile clădiri
luminile încep deja să se stingă.
numai peisajele rămân bine instalate în lumina veșnică
din vitrine,
mai frumoase ca niciodată.
la sfârșit, numai natura, sub ochii noștri, mai are
forța de a deveni
succesiv credibilă și incredibilă.

Dan MIHUȚ

mail nr 1

am primit foarte multe telefoane și n-am răspuns
decât de câteva ori, foarte scurt
și aproape răstit în timp ce parchetul
era murdar, drumul era murdar și
cădeau frunze. mi s-a spus să-mi cer iertare
să fiu mai puțin monstruos, măcar un pic mai puțin
mi-am spălat o pereche de pantaloni scurți
și în timp ce-i frecam
mi-am amintit ce-mi spusese sorin când
era la sevilla și auzeam forfota din jurul lui
restul de cenți de la pachetul de șervețele umede
restul acesta de oameni

rostogoliți pe sticla rece a mesei
nu-mi aminteam când i-am spus că nu
m-am mai masturbat de foarte multă vreme
și el și-a amintit asta în sevilla
i-am spus că ioan fierbe ceva în cazan
un mistreț spaniol cu ingrediente maure
tu cum poți să fii un pic mai puțin monstru
nu mănânc carne, beau doar apă
și am găsit aici djarum, aroma lor de cuișoare
se împrăștie în tot corpul, atunci
a trecut o remorcă pe lângă mine sau așa
mi s-a părut, în mijlocul bărbaților o femeie
cu sâni mari, îi tremurau ciudat
cu o senzualitate agresivă

Daniel RĂU

*reflectare asupra așteptării
epifaniei la trecerea de pietoni*

*lumina roșie spărgând coconul obstrucționist
în lipsa altui cuvânt mai estetic se
metamorfozează*

trec șiruri de tiruri ca și cum ar trece elefanți
unul, altul, apoi încă unul
de aur
îi scipește fildeșul a supernove și te stropește
de la cap până la glezne cu noroi
și cu un fel de pastă cu care-și ung călugării gingiile
împotriva amneziei a ceea ce numesc ei suflet
apoi tancurile
ți se-nțelege din ceea ce tot acei călugări numesc ochi
că ai vrea să-ți poți imagina că în tancuri
sunt porumbei albi
dar tot ce mai poate fi descris ca fiind alb

Tabere de creație

sunt cele două mâini
și cei doi plămâni care le oxigenează
și cele două emisfere ale creierului care le-ndeamnă
să mângâie trăgaciul
totul în dualitate
în paradox
totul între partea aceasta a șoselei
și partea aceea
nimic metaforic în neputința ta de-a atinge celălalt țărm
și a-ți scufundă degetele picioarelor în asfalt
degetele mâinilor în asfalt
degetele părului și degetele inimii, în fine
degetele degetelor în asfalt

*și lumina verde ca o jivină înaripată a cerului
ți-aduce bunavestire
maria
e băiat!*

Dumitru BĂDIȚA

Poeme confesive

.

m-am trezit deja obosit
deschid fereastra:
lumina se propagă prin recipientul văii
camioanele produc trepidații

îmi spăl dinții cu teama
că lustruiesc niște stânci sfărâmicioase

aș vrea să găsesc pe noptieră
o cușcă pentru hamsteri
cu un omuleț care aleargă
și debitează aforisme despre formă și energie

* * *

fata de anul trecut îmi zâmbea
de câte ori intram în magazin

fata de anul ăsta fumează în ușa
vorbește la telefon
îi ofer turtă dulce în staniol
de ce mi-ar zâmbi

* * *

am băgat un pepene verde
la cabană în lada frigorifică

laș mai scoate la iarnă
să-l pun cap omului de zăpadă
în curtea unui azil de bătrâni

Lavinia BRANIȘTE

starea poetică

îmi scrie frumos
și ele vor să mă ducă la călugăr cu forța,
să-mi pună palma în creștet, să-și dea ochii peste cap
și să le spună ce-i cu mine.

când se zguduie casa de la camioane mă gândesc mereu
la șofer,
dacă-i plictisit sau trist sau singur,
starea poetică, poate,
spațiul închis și mobil, poate,
prietenă mea cea mai bună
își scrie un doctorat
despre

Tabere de creație

mașina la Jean Rouaud.

- dacă funcționează călugărul, zi și mie.

dar nici sub cea mai fină barbă
pe el nu-l împart cu nimeni.
el îmi scrie mesaje superbe,
îmi vine să le închid într-o cutie
și să le-arunc în cosmos.

Miki VIERU

de dimineață am trezit în
inimă o iubire vastă

panoramată.
toate veerile cățarate pe sentiment urcă
pe lungimile de undă ale scoarței fiecărui arin din
parcul domnesc
mă întinde o strădanie a soarelui topit pe frunze a zîmbi
pe sub umbrele mozaicul dureros la vînt pe cale de tocire
toamna tocătoare de bușteni

călina cerul dintre coaste la mijloc într-o capă
lungite iernile sunt rîse nechezește.
sentimentul deșirat. irisul ei dominant un fir de gută la capătul
cărui prinde la mulinetă ventriculul hămesit
în mîinile mele răsfirate a rugă
coboară dintre sprîncenele gîndurilor gîndul
meu de ochi.
surîd a amiază ca o pîine rotundă fierbinte

îmi strîngi
în rulou chimiruri de care ne agățam stelele deasupra
firelor de nisip

clădesc inima cresc
verticală în
noaptea care îi urmează îndeaproape[....]

o inimă bate în altă inimă
cu o cruzime desăvârșită

Oana Cătălina NINU

nu este nimic dincolo nu e
nimic după ușă

aici doar pereții se apropie de noi și chelnerița
cu batic negru și cafele la filtru

aici doar sufocarea ne amintește de spaima-nghesuită între vene
spaima așteptând transpirația rece și bilele de fier
ciocnindu-se între tâmpile

trecem din cameră în cameră
inima ni se mulează perfect peste colțuri
și singurătatea – un ciorchine de pungi de plastic umplute
cu sânge

cu degete grele mânuim lingurițe porțelanuri cuțite
cu sufletul greu ne tragem pe noi cojoacele
și bocancii roși adânc de sare

încet încet pașii noștri se afundă în glod
pe urmele lățite ale tractoarelor
nu ne privim între noi

ne ținem ochii ascunși sub sprâncene
și gândurile ferite undeva în colțul ochiului
acoperite de urdori

nu clipim nu lăcrimăm nu ne pasă
aici doar pereții se apropie de noi
atât de tare încât
explodează

Un CRISTIAN

Albu

Îi ziceam Albu pentru că, deși doar într-a doua, albise complet. De la pititea-ntr-o seară prin cimitirul Dumbrava cu niște păcălici de pe lângă Muzeu. Au găsit un cavou fără lacăt și s-a băgat înăuntru. A rămas acolo toată noaptea, colegul lui de echipă uitând locul ascunzătorii sau lăsându-l intenționat, doar-doar s-o căca de frică singur. Ce? Nu vi s-a-ntâmpat? De regulă, la ascunsea, mai ales după nouă jumate, fugeam de-ai naibii spre casă și ne holbam de la etaje, la ghenă, să-i vedem pe proști cum ne strigă printre copaci. L-au căutat cu popa și sectoristul cu lanternele. Îi auzea poate, da-nțepenise pe scară. L-au găsit abia spre dimineață, nins în cap și înghețat. Luni de zile l-au plimbat prin spitale, au fost și la București, ce mai, a dispărut din circuit o vreme. La masă a revenit cam la un an, constituind excepția de la „Rîs de voie” și „Înjurarea”.

După ce i s-a-ntâmpat ce i s-a-ntâmpat, ăștia mari au jurat că-l răzbună și-au adus la masa verde o țigancă ghicitoare, ca să-l pedepsească pe ăla de-l lăsase pe pici în cavou. Coincidență sau nu, ce a urmat ne-a speriat de moarte. Numai gândul că o vor rechema pe baborniță ne făcea să clănțănim. La nici o săptămână de la vizita vrăjitoarei (am scos din buzunar 10 lei pentru ierburile care s-au ars în fața noastră), vinovatul a rămas fără tată. Se-ntorcea omu' beat, - cum altfel? -, de la muncă, lucra la calea ferată, la halta din est, și l-a tăiat pișarea pe drum. A nimerit niște fire căzute sub stâlpul electric. Am jurat atunci pe moartea copiilor noștri că nu vom spune nimănui despre pactul cu ciorogladina, că ne moare babacul. Îmi permit, de-acum, am scăpat de blestem.

În casa picului lucrurile nu stăteau tocmai bine. Mamă-sa trăia cu sectoristul, iar tată-său, deși un munte de om și măcelar pe deasupra,

înghițea gălușca. Bea la masă cu Mitică milițianul jos la nea Fănel, comentau fotbal împreună, se pupau pe obraji ca frații, după care lumea știa că ăla se-ardea cu femeia fraierului. Nimeni nu cârtea, sectoristul gură-spartă le mai dădea și niște bani pentru asta.

Albu a venit să-i roage pe băieți să-l ajute, că taică-su se-nchidea noaptea în bucătărie și plângea ca prostul. S-a făcut consiliu, am votat, a venit fiecare cu câte o propunere. Nu era unu' să-l înghită pe sectorist. Unu' la mână, șontorogii lui locuiau la 1 și aveau geamul lângă teren, de ne boscorodeau că strigăm după ce marcam goluri, doi, când și-a pierdut baba verigheta c-a scăpat-o-n găleata de gunoi, Mitică ne-a forțat să ieșim de pe teren și să răscolim cu mâinile goale containerul, ca să i-o găsim. I-am găsit grăuntele de aur lu' mă-sa, da' umilința nu i-o puteam ierta. Să vă spună și Doru, ce rușine ne era să mai dăm noroc între noi după ce-i băgasem degetele în smac!

Așa că, la sfârșitul lui august, când Mitică se lăfăia în concediu la mare, la ușa babei se-aude soneria:

„Familia Soare?”

„Da.”

„Doamna Marioara Soare?”

„Da.”

„V-am adus comanda. Să-l urcăm în casă, coboriți dumneavoastră să-l vedeți jos, cum facem?”

Mezulu' expirat, obișnuit să primească fel de fel de pachetele de la fi-su și atenții de mărimi și dimensiuni felurite, la sculat pe caltaboș să se bucure dracului împreună. Poate comandase Mitică un congelator, că de când își dorea să-l schimbe-n pula mea pe cel vechi și știa tot blocu' de asta și ce cadou frumos ar fi de 30 de ani de la căsnicia lor de căcat..

„Intrați, cum să nu-l aduceți în casă?”

Țac-pac, sicriul și crucea repede în fața ușii.

„Ce-i cu ăsta aici?”

„L-ați comandat pentru soțul dumneavoastră. Condoleanțele noastre...”

Să-ți bagi pula, a leșinat baba.

Stăteam la doi, cu un etaj mai sus și ne hlizeam pe mutește. Moșu', scandalizat, gesticula ca disperatul, au ieșit vecinii, ne-am făcut drum prin mulțime, ăia de la pompele funebre explicau că se plătise comanda, dovadă numele vopsit pe cruce, „ce căcat să mai facem cu ele înapoi?”

„Și eu ce să fac cu sicriul? Nu vezi că n-am murit? Uite, na, mușcă!”

„Stai, tataie, du-l la beci, faci economii, ce te-nvăț eu?”

Tabere de creație

Și dă-i, explică-i prostului că ar fi bine să le păstreze pentru când o veni vremea, că „odată și odată – cu tot respectul – tot va fi cazul să mori și matale, de ce să mai plătești când le ai de-a gata? În Micro 3 avem clienți prevăzători. Le-aducem mobila, se-mbracă la țol festiv și se trag în poză să vadă cum le șade-n sicriu. Cum, nu știți? P-ormă-l lasă pe balcon, mai pun și ghivece în el”. Ce mai, l-a convins pe scârțar.

Misterioasa comandă achitată a rămas o enigmă pentru Mitică. S-a foit o vreme, a suspectat pe ici pe colo, n-a ieșit nimic, ce să iasă? Acum nu cred că-și mai face griji, i-a îngropat pe-amândoi cu banii de la fondul de rulment. Și dacă în primele zile de după revoluție a ajuns la reanimare, după ce l-a bumbăcit în lift tac-su lu' Albu, azi e bine-mersi șef de scară, cu magazin la parter. Cumpără din en-gros și vinde cu 5-7 mii mai scump. Afacere, mai ales că Albu și cu tac-su lucrează pentru el, la dom' patron. De femeie, nimic concret. S-ar zice că s-a călugărit. Dar asta poate fi altă poveste.

(fragment din romanul-manuscris
Morții Mă-tii)

Vasile LEAC

a fost la întâlnire

da în general pot să zic c-a fost
vineri mai am un test
și gata mă duc pe deal la vipere
se pare că la 9 mă blochez
să vezi și când e gata te simți ușor deteriorat
știu da mie îmi place să văd cum reacționează
era ușor lovit dar el nu recunoaște adică să stai acasă
timp de doi ani și aoleu am cam puțin timp la dispoziție
nu rata ia medicamente pînă termini și cafea
o să am în curînd 750 + două chei
ideea e că asta m-ar face fericit

ieșeam pe ușă
ministrul paradigmei mi-a zis că sînt câteva

care nu-ți spun nimic deci sînt perfecte
și tipu ăsta care e șeful burselor
a făcut o supă de ceapă olandeză de zile mari
pe urmă a început să ne explice efectul vuvuzelelor
asupra femeilor gravide
acum înțeleg desenez compensez grafic cu simț de răspundere
tot în ziua aia vorbeam cu iepure
îi ceream lămuriri de istorie în bulgărește
mă uitam la mutrele lor și încercam să le ghicesc zodiile

eu ajung vineri după test
ea o să vină pe 2 iunie
și rămîne pînă duminică
foarte bine
merge foarte greu
poate o convig să vină la mine sînt singur

el se duce în australia să aducă tripleții încoace
cînd îi vezi așa cum îi papă creieru maică-sii
apare la orizont o nouă specie
sînt băieți de treabă unu e foarte coleric și invidios
unu e ceva mai blînd și colorat nu plînge
celălalt e ca o fetiță
ca să-i luam de la aeroport ne trebuie două mașini
scoatem o masă și două fotolii dintr-o cameră
băgăm trei saltele gonflabile sînt mișcări de trupe
să-ți imaginezi un lac de lapte praf și un munte de pampers
îi punem în cameră cu macaraua pe fiecare în cîte
un scaun special

se învîrt bile în juru lor
și cîntă trei genuri de muzici
le pasez și cîte-o sticlă de lapte
cărucioru zici că e tren
mă uit la televizor foarte rar aproape niciodată
aseară m-am uitat și la un moment dat au fost 6 minute de
publicitate

și fii atent
fiecare spot promova un medicament pentru nervi
mă duc să fumez că acuși tre s-apară.

Festivaluri

Elisabeta Pop

Festivalul de teatru scurt

Oradea, 25 septembrie - 2 octombrie 2010, Ediția a XVI-a

Voi spune de la bun început că această ediție, după o absență nedorită, o datorăm insistenței actorului Daniel Vulcu, noul director artistic al Trupei Iosif Vulcan și, de asemenea, directorului general Lucian Silaghi, de a o include în cadrul generos al tradiționalei Toamne Orădene. Dacă ne gândim că e un an de criză și banii sunt puțini, ei ar fi putut foarte simplu să renunțe și nimănui nu i s-ar fi părut nefiresc. N-au făcut-o și pentru asta le acord o notă de zece (de care sigur n-au nevoie)!

Un program bogat, uneori extrem de greu de urmărit în totalitate, a cuprins pe lângă spectacole, o serie de manifestări artistice adiacente, de bun gust și având necesara notă distractivă – au fost: o paradă a costumelor teatrale, un spectacol de pantomimă, muzică, dans și efecte pirotehnice, spectacol desfășurat în plină stradă, intitulat sugestiv „Iubire de clown” (regia Daniel Vulcu), prezentate de actorii trupei-gază, o paradă a modei (Asociația d’Art Oradea), spectacole interactive stradale

„Statui vivante”, foarte gustate de publicul... trecător pe bulevard, studenții (masteranzi ai Universității LUCIAN BLAGA din Sibiu, coordonați de Marian Râlea), ateliere de creație și expoziții (Handmade) și un atelier de păpuși, un spectacol happening plin de haz (căsătorii scurte, divorțuri și mai scurte) recitaluri de poezie și muzică, lansări de carte, standuri permanente de carte ale Librăriei Humanitas „Mircea Eliade”, un reușit Carnaval teatral etc.

Seleționerul acestei ediții a fost criticul Mircea Morariu, așa că lui îi vom adresa atât laudele, cât și criticile cuvenite pentru opțiunile sale. Nu e mai puțin adevărat că e greu să mulțumești pe toată lumea și că mereu se pot găsi motive de insatisfacție și de critică, mai ales când e vorba

de spectacole cu piese scurte. Unii critici (dramatici, precizăm!!!) credeau, încă de la primele ediții, că piesa scurtă care ar urma să devină... spectacol, ar trebui să fie într-un act (sau chiar într-o... parte!), alții că n-ar trebui să dureze mai mult de o oră, o oră și jumătate, alții că ar fi de dorit ca spectacolul scurt să fie fără pauză ș.a.m.d.

De fapt durata e importantă în acest caz, e limpede, ea fiind anunțată în chiar titlul festivalului: spectatorul grăbit al acestor vremi... care-i cam gonește pe oameni, stresându-i, știe că vine la un spectacol care nu-l blochează pe o durată prea lungă de timp.

Unele spectacole din acest Festival au cam depășit durata ca să zic așa normală, dar acest lucru se datora poate și lungirii excesive a unor spectacole în condiții de turneu. Oricum, uneori cei dornici să vadă cât mai multe spectacole nu au reușit să ajungă de la o sală sau de la un spațiu de joc la altele (e și motivul, mă rog, unul din motivele pentru care eu însămi n-am putut vedea toate spectacolele, așa că despre cele nevăzute nu mă voi pronunța, consemnându-le doar). Fiindcă, da, neavând încă sala mare a teatrului la dispoziție, fiind încă în plin șantier, spectacolele s-au desfășurat în tot felul de alte spații (cu excepția sălii Filarmonicii, s-a jucat pe scena teatrului cu publicul pe scenă, pe scena Casei de Cultură cu publicul pe scenă sau cu publicul în sală, s-a jucat în sala Studio, în restaurant, în Pasajul Vulturul Negru, pe stradă, în Orașelul copiilor, la Hotel Continental, în baruri (Queens pub, Escape club, Moszkva cafe), ba chiar și într-un microbus...

Iată cum, de voie-de nevoie teatrul s-a mutat în stradă, așa cum a propus (și, în bună parte, a și reușit) criticul Marian Popescu, directorul ediției a IX-a, din anul 1993 a Săptămânii teatrului scurt, cum s-a numit încă de la început acest Festival.

La selecția aceasta a avut o imensă contribuție, de ce să nu recunoaștem, și bugetul pus la dispoziția Festivalului, așa încât au fost selecționate, bănuiesc, spectacolele cu personaje mai puține, cu decoruri mai ușor de deplasat și montat, adică cu costuri materiale mai modeste.

S-au prezentat 29 de spectacole, trupe din București (Teatrul Nottara, Teatrul de Comedie, Teatrul de Artă), Teatrul Sică Alexandrescu din Brașov, Teatrul Clasic Ioan Slavici din Arad, Teatrul G. Bacovia din Bacău, Teatrul de Nord Satu-Mare, Teatrul Municipal și o Trupă independentă din Baia Mare, Teatrul Maghiar „Csiky Gergely” din Timișoara, Teatrul de Vest Reșița, Teatrul de Stat Constanța, Teatrul german de Stat Timișoara, Teatrul Vostru Sibiu, Trupa Comedica din Cluj, Teatrul de garaj și curte din Timișoara, Teatrul clandestin Oradea, Asociația Artemotion Oradea, trupele teatrului orădean („Iosif Vulcan” și „Szigligeti”).

Voi spune doar câteva cuvinte despre fiecare spectacol văzut, cu scuzele de rigoare, spațiul revistei neîngăduindu-mi analize ample. Așadar:

GIRODINA

Teatrul de Stat din Oradea, Trupa Iosif Vulcan

Un început bun cu o premieră a Trupeii Iosif Vulcan: trei piese scurte, trei mici bijuterii teatrale, perfect încadrabile în structura Festivalului, scrise cu mare măiestrie de un maestru al genului, francezul Jean-Claude Carrière. Un exercițiu regizoral merituos (nu e la prima încercare) al actorului Petre Panait care a și interpretat un rol în spectacolul cu aceste piese la Teatrul Nottara, având norocul să fie aplaudat și laudat de însuși autorul. Deopotrivă în zona teatrului absurd și în cea realistă, actorii Petre Ghimbășan, Corina Cernea, Șerban Borda au jucat concentrat și cu măsură, cu inteligență, farmec și umor, când a fost cazul. Râsul și hazul unor „momente” scenice devine rictus și decisiv tragic în „Circuitul normal”, când delațiunea înspăimântătoare aduce călăii și victimele în posturi interjanjabile, când plăcerea densă și perversă de a decide destinul cuiva duce la o binecunoscută realitate comunistă, la dictatura pe care am cunoscut-o și noi. De mirare că un francez (știut fiind că ei au simpatizat cu... stânga și au cochetat mereu cu comunismul) atacă atât de dur un sistem capabil să genereze asemenea orori.

DEMONI

de Lars Noren: Teatrul de Nord din Satu Mare

Traducerea : Carmen Vioreanu.

Regizorul Ovidiu Caița (pentru mine un necunoscut) a reușit un spectacol bun, dinamic, cu accente de violență bine plasate și argumentate atât ideatic cât și artistic. Actorii, tineri toți, au prestat un joc marcat de energie, punctând atent sinuoasele trasee de viață ale tinerilor debusolați și confuzi ai acestui timp, tineri atrași de mirajul oferit de postmodernitate, căutând în același timp să se cunoască pe ei înșiși și unii pe alții și să pătrundă adânc în identitățile lor, adesea incert conturate, căutând cu obstinație un drum. Uneori plătind scump aceste demersuri periculoase.

A strălucit, în constelația distribuției, actrița Ramona Dumitrescu, invitată de la Naționalul clujean. Ea continuă să mă uimească și să confirme că e o actriță de valoare certă, jucând în multe spectacole, roluri extrem de diverse ca factură și gen, reușind să aducă pe lângă farmecul personal, frumusețea fizică remarcabilă și acel ceva ce vine din interior: o siguranță și o liniște ce nu lasă să se vadă emoția și tragul scenic.

Elisabeta Pop

I-au stat cu eleganță alături actorii Ciprian Vultur, Diana Turtureanu, Dorin C. Zachei, Dorina Nemeș, Ionuț Oprea.

VARIAȚIUNI ENIGMATICE

de Eric-Emmanuel Schmitt - Teatrul Nottara

Cred că nu greșesc dacă spun că a fost spectacolul cel mai bine primit și mai îndelung aplaudat de publicul orădean (cca. 500-600 de spectatori). Un recital admirabil al actorilor-vedete Mircea Diaconu și Alexandru Repan, în decorul regretatului scenograf Sică Rusescu (care a semnat și la Oradea un decor foarte frumos, la spectacolul cu piesa lui Mircea Bradu, „Vlad Țepeș în ianuarie”. Spectacolul (care se joacă de câțiva ani pe scena de pe bulevardul capitalei) pune în valoare (regia: Claudiu Goga) capacitatea celor doi mari actori de a intra, cum se spune, în pielea insolitelor personaje, cu un firesc ce pare a exclude truda unor lungi și obositoare repetiții. Cei doi actori, atent conduși de regizor, aduc în scenă doi oameni neobișnuiți: un mare scriitor, premiat cu Nobel, cam încrezut, cam nepoliticos, egoist cât încap, vizibil plictisit de lumea care-l admiră, refugiat într-o zonă rece ca sufletul lui (aparență ce se va dezminți spre final) rol care-i vine mânușă actorului Repan și un altul, înțelept și sfătos, inteligent, dovedind o superioară înțelegere a sufletului feminin și o delicatețe și o sfiiciune ce iarăși îi vin perfect lui Mircea Diaconu. Aproape că-ți vine să zici că excepționalul scriitor Schmitt (ale cărui proze sunt de o finețe și o subtilitate, de o gingășie greu de redat în cuvinte) a scris acest text pentru ei doi...

Cei doi au iubit aceeași femeie, fiecare în felul lui, cu urmări diferite. Spectacolul este plin de surprize, crește cu fiecare scenă și în final totul capătă o turnură neașteptată, spre deliciul publicului care, cum se vede, apreciază acest gen de spectacole.

CODRII

de David Mamet - Teatrul Clasic Ioan Slavici Arad

Traducerea : Ina Isbășescu și Alexandru Berceanu

În decorul, cam masiv, copleșindu-i pe cei doi... juni actori, decor semnat de unul din talentații scenografi români, Doru Păcurar (costume: Oana Văran) doi foarte tineri actori ai trupei arădene, Cecilia Donat și Alex Mărgineanu încearcă și, după părerea mea reușesc doar parțial, să aducă în scenă două destine întrucâtva asemănătoare cu ale lor și ale multora din tinerii aflați în sala de spectacol. Nimic spectaculos în povestea lor de dragoste, nimic misterios cu adevărat, chiar dacă autorul insinuează că ceva mister există în orice destin.

Ei bine, lungind inutil scene ce puteau avea un impact infinit mai puternic dacă se consumau mai energic, vorbind RĂU, cu o dicție defec-tuoasă, cei doi actori (unde era regizorul ?) au diluat un text ce ar fi pu-tut avea un destin mai fericit. Spun asta pentru că au existat totuși în spectacol câteva momente de reală sensibilitate, convingătoare, când cei doi au transmis tensiune și emoție autentice . Păcat însă că altele , fade, cu întortocheate și inutile plecări și reveniri ba din spatele decoru-lui, ba de sub el, au tras spectacolul înapoi. Nu e destul să rostești mai multe cuvinte cu p... ca să aduci lumea de azi, strada de azi, în scenă.

TRUE WEST

de Sam Shepard – Teatrul Nottara

Regia: Alexandru Măzgăreanu. Scenografia: Vladimir Turturică

Un spectacol care a uimit publicul, măcar acea parte a lui căreia nu i-a fost dat să vadă până acum atâta violență și agresivitate. Ea, agresivitatea, aparține fără îndoială, lumii despre care vorbește fără menajamente și cu talent cert Shepard, lumea – junglă a societății de consum, unde nu se iartă ușor inocența, unde lupta pentru supraviețuire e pe viață și pe moarte, iar omul e lup pentru semenul său.

Plusând puțin, pedalând excesiv pe latura pitoresc-violentă a personajului său, Ion Grosu a jucat la un grad periculos de incandescentă și tensiune. A ridicat la cub, ca să zic așa, ceea ce putea convinge la fel dacă era la pătrat. În rest, ce să zic, a fost ca un vulcan, lăsând în urmă un dezastru – aparate de tot felul zdrobite sun tălpile lui nemiloase. L-a se-condat, la început ceva mai calm, apoi din ce în ce mai atras de tempera-mentul... fratelui său, Șerban Gomoi. În contrapunct, George Alexandru și Ruxandra Sireteanu au readus pe scenă clipe de liniște... artistică con-vingătoare.

A FI LA TIMPUL PE... TRECUT

Teatrul de Stat Constanța

Regizoarea acestui spectacol-recital este una din marile actrițe ale României, Ileana Ploscaru. Ea a pus în evidență calitățile artistice ale ti-nerii ei colege, actrița Mirela Pană, căreia i-a îndrumat pașii spre un joc rafinat: ea dansează bine, se mișcă grațios, cântă, în plus îi reușesc mo-mentele dramatice de care nu e scutită nici personajul-actriță căreia îi dă viață scenică. Monologului scris cu talent de Cornel Udrea, actrița îi conferă culoare și vervă, temperament și putere de seducție: e feminină, senzuală și calină, suferă cu măsură și se bucură cu asupră de măsură.

Elisabeta Pop

Cei prezenți în bar în noaptea aceea au aplaudat cu drag, apoi au închinat cu actrița un pahar de vin... Eram într-un bar, nu-i așa...?

MADY-BABY

de Gianina Cărbunariu - Teatrul Maghiar Csiky Gergely din Timișoara. Traducerea: Csűrös Réka

Tânăra regizoare B.Fülöp Erzsébet a găsit o formulă fericită (chiar dacă cea originală s-a consumat în tramvaiul cu mirese) să aducă în fața unui public, destul de redus, ce-i drept, o piesă-manifest, un text puternic și dens, cu un limbaj cam frust și poate greu de acceptat, dacă ne gândim că acele cuvinte-înjurături se pot auzi curent pe stradă, în tramvai sau chiar în fața liceelor. Iată însă că ascultând textul în limba maghiară, toate cuvintele cu p... au mai pierdut din duritate, ele începând cu alte consoane. Ce-i drept, nu întotdeauna...

Din piesa Gianinei Cărbunariu regizoarea a făcut un monolog, ea povestindu-ne drama imigranților și cu vocile celor doi băieți al căror destin se împletea cu al ei... Cu un farmec aparte, cu o sensibilitate și o candoare de zile mari, talentata actriță Borbély B. Emilia ne-a purtat pe un traseu care orădenilor ne era familiar, povestindu-ne firească și aparent fără nici un pic de emoție, cum este să trăiești cu speranțe într-o țară care n-are nici un chef să preia tot felul de aventurieri în căutarea unei vieți fericite. Ea a stat de vorbă cu... pasagerii-spectatori, îi întreabă și le răspunde la unele întrebări chiar și incomode, a adunat câțiva bănuți de la noi, apoi a cumpărat sărățele și ne-a servit pe toți. Momentul de intimitate, de împrietenire, a fost rupt apoi de coborârea ei din microbus în fața teatrului, unde a susținut un mini-show, spre deliciul trecătorilor uimiți.

AMALIA RESPIRĂ ADÂNC

de Alina Nelega - Teatrul Bacovia Bacău

Firuța Apetrei - nume complet necunoscut mie - semnează scenariul, adaptarea, regia și scenografia acestui spectacol.

Am mai văzut două spectacole foarte bune amândouă; poate de aceea această nouă lectură și montare nu mi s-a părut că le-ar întrece, nici în fantezie, nici în invenție regizorală, și nici în interpretare. Să ne înțelegem însă: spectacolul stă bine în picioare, e coerent și ca poveste și estetic, dar nu aduce nimic nou, surprinzător, totul rămâne la un anume nivel, să zicem unul de mijloc. Actrița Daniela Vrânceanu s-a străduit,

Festivalul de Teatru Scurt, Oradea, 2010

se vede, să „prindă” personajul acesta care e extrem de dificil, pretinzând vârste diferite și stări dintre cele mai neobișnuite, treceri bruște de la o stare la alta, ș.a.m.d. Frumoasă, actrița nu s-a sfiit să „devină” o bătrână urâtă, șleampătă și cam sărită, dovedind profesionalism și o mare plăcere a jocului.

PROOROCUL ILIE

de Tadeusz Slobodzianek – Teatrul Municipal Baia Mare

Regizorul Szabó K. István a optat pentru această piesă ciudată, căreia i-a găsit un corespondent spectacular foarte potrivit; e și mitologie, e și transcendență, e și comedie, dar e și dramă în structura textului, iar spectacolul are câte puțin din toate: actorii au înțeles foarte bine intenția regizorului de a plonja în plină realitate contemporană, trimitând permanent la trecutul biblic și la cel laic, cu oameni păcătoși și creduli, naivi, inocenți și primitivi, vicleni și vicioși, a căror nevoie de a CREDE – uneori cercetând, așa cum cred ei că se face cercetarea – se rezumă la acte de un ridicol fără seamăn. De aceea jocul lor e convingător, chiar dacă unele roluri par minuscule, făcând echipă solidară. Există și umor și joacă de-a... în acest spectacol insolit, plin de imaginație și farmec. Muzica semnată de Ovidiu Iloc a avut o contribuție benefică în spectacol, ca de altfel și mișcarea scenică (Lőrincz József). Decorul (Mihai Vilău) mi s-a părut puțin aglomerat, dar spațiile destinate jocului au fost folosite toate, așa că... Să spunem totuși că am remarcat prezența unui actor foarte bun ca Dorin Presecan, al cărui joc ridică mult calitatea spectacolului. Iată numele tuturor interpreților: Gabriela Chirilă, Inna Andriucă, Diana Podăreanu, Valeriu Doran, Ionuț Mateescu, Șerban Borda, Claudiu Pintican, Dan Cordea, Dana Ilie Bărbosu, Gabi del Pupo, Vasile Pal, Petru Mârza, Ioan Costin, Dorin Griguță.

CU FLORI ÎN GARĂ

de Mircea Popa-Papiu – Teatrul de Artă București

N-am înțeles de ce un actor al teatrului din Oradea, pe numele său Răzvan Vicoveanu, un regizor tot din Oradea (Bogdan Hușanu), un autor și el orădean, au venit ca din partea unui teatru de care n-am auzit, dar în fine, asta contează mai puțin.

Nu am văzut spectacolul în Festival, dar l-am văzut la premiera de la Teatrul Arcadia, așa că pot spune că a fost o lectură corectă, pe alocuri sensibilă, a unei piese-monolog semnată de Mircea Popa, un intelectual

Elisabeta Pop

cunoscut în orașul nostru, autor al unui volum de teatru prezentat frumos de regretatul critic Dumitru Chirilă – care i-a conferit astfel un fel de bilet de trecere spre lumea scenei.

Monologul aduce în scenă un bărbat care trăiește experiența dramatică a celui care se întoarce acasă plin de speranțe și găsește locul ocupat; soția infidelă nu apare, doar o ocazie pare a se auzi undeva în depărtarea sufletească, a celui rănit... în dragoste. Vicoveanu a avut câteva momente de mare sinceritate, încercând să exprime cât mai credibil și cu simplitate durerea și bănuiala pe care le simte treptat, cuibărindu-se în sufletul lui. Dar a avut și câteva inerente stângăcii și nu e de mirare, întrucât e tânăr și lipsit de experiențe de viață de acest gen...

TERORISM

de Vladimir și Oleg Presniakov – Teatrul de Stat Oradea, Trupa Iosif Vulcan

Un spectacol de ținută, foarte bine lucrat, regizorul Claudiu Goga (scenografia: Ramona Ingrid Macarie) a reușit să monteze spectacolul în aceeași cheie agresivă și intolerantă cu care a fost scrisă piesa. O radiografie subtilă și inteligentă a lumii noastre, a indivizilor care o populază și a consecințelor nefaste ale acțiunilor adesea necugetate ale acestora. Urmările imprevizibile ale unui gest sau unei fapte ce poate părea banală... într-un univers pervers, unde domnesc minciuna, falsul, ipocrizia, violența, frica... Actorii joacă impecabil aceste personaje schițate de cei doi frați dramaturgi valoroși, cu maximă inteligență și parcimonie: Andrian Locovei, Daniel Vulcu, Alexandru Rusu, Petre Ghimbășan, Richard Balint, Mirela Niță Lupu, Ioana Dragoș Gajdo, Sebastian Lupu, Lucia Rogoz, Angela Hușanu, Adela Lazăr, Șerban Borda, Ion Abrudan, Suzana Macovei, Corina Cernea, Pavel Sârghi, Sorin Ionescu, Răzvan Vicoveanu, Emil Sauciuc, Mihaela Gherdan.

AUTOSTRADA

de Neil La Bute - Teatrul Sică Alexandrescu Brașov

Adrian Inclezan este poate un tânăr regizor ambițios să arate că poate lucra și încă bine cu un grup de actori din mai multe generații.

Scenele scurte din *Autostrada* se pretează perfect pentru un spectacol destinat unui Festival de teatru scurt. Ele sunt scrte, dar de o densitate remarcabilă; rupte din viața cotidiană, legate strâns de oameni și de viața lor, piesele lui La Bute prind sigue publicul, interesat mereu

Festivalul de Teatru Scurt, Oradea, 2010

de viața din... scenă. Chiar și atunci când un personaj turuie, turuie iar ceilalți tace și ascultă, reacțiile lui sunt extrem de importante, participative sută la sută la progresul acțiunii.

Au vorbit cu har și convingător sau au tăcut la fel, actorii Demis Muraru, Iulia Popescu, Carmen Moruz, Ciprian Mistreanu, Oana Hodade, Gabriel Costea, Mirela Borș, dar a oferit o bună lecție de actorie un desăvârșit profesionist al scenei, actorul Mircea Andreescu.

TU CINE EȘTI?

de Méhes György - Teatrul de Vest Reșița (spectacol în afara selecției)

Un spectacol foarte pe placul publicului, poate și pentru că dintotdeauna publicul a fost interesat de viața artiștilor, de ce se petrece în culise. Mare meșter la creat intigi dramatice, Méhes György nu a dat cu acest text chiar o lovitură, cu toate că tema îi este familiară.

Alexandru Jitea, actor la Teatrul Nottara a avut câteva intenții concretizate cu succes în spectacol, dar și destule stângăcii care au condus la scene involuntar ridicole. Cei doi interpreți (Camelia Ghinea și Constantin Bery) au cam plusat, îngroșând, sub presiunea și îndemnul unor reacții aprobative ale spectatorilor dornici să râdă și să se distreze. Latura dramatică a relației actor - actor, actor-personaj a fost oarecum compromisă, actorii salvându-se printr-un joc dezinvolt și fără inutile crispări.

COPILUL ACESTA

de Joel Pommerat - Trupa Iosif Vulcan a Teatrului de Stat din Oradea

Părerea mea despre spectacolul semnat de Vlad Massaci, comunicată într-o cronică a fost una pozitivă. Scenele care alcătuiesc spectacolul, axate toate pe ideea extrem de prețioasă și de o certă actualitate, anume a relației dintre părinți și copii, a responsabilității părinților pentru evoluția progeniturilor lor, fragilitatea relațiilor umane, vulnerabilitatea ființelor ce populează acest univers pândit de violență și ură, aceste scene, zic au fost transferate în imagini scenice cu o simplitate intenționată, ele aducând cu viața însăși, banală și lipsită de focuri bengale. Spectacolul transmite deopotrivă emoție și idei prețioase, pune întrebări tulburătoare, nu te lasă indiferent. Să amintim actorii: Ioana Dragoș Gajdo, Anca Sigmirean, Mihaela Gherdan, Suzana Macovei, Corina Cernea, Petre Ghimbășan, Daniel Vulcu, Sorin Ionescu, Daniela Vulcu, Tihamer Macovei.

Elisabeta Pop

DOAMNE, CE MĂCEL!

de Yasmina Reza – Teatrul de Comedie București

În decorul sumar, anume gândit astfel spre a se putea monta rapid (Puiu Antemir), reputatul regizor Lucian Giurchescu a imaginat scenic o lume pe care o cunoaște foarte bine, din Occidentul în care s-a retras de mulți ani. În fond e o lume căreia scriitoarea îi dă contur cu oarecare finețe feminină, mascată de o falsă duritate. Oamenii se ambalează și ajung să se încaiere, uitând de poza de onorabilitate cu care intră în acțiune și în... scenă. Spectacolul a început cam jos, o anume monotonie riscând să devină plictiseală, dar regizorul cu experiență a salvat totul, aducându-i pe actori în postura de a se ambala la maxim spre final. Spre bucuria unui public care, evident așteptau mai multă acțiune în locul acelor lungi dispute. Actorii au jucat o vreme cu un rafinament tipic francezesc, scăpând însă uneori hățurile și dându-se în spectacol mai ca prin mahalaua Dudeștilor. Măcelul e măcel! Căci doar oameni sunt toți și, mai ales când pun patimă excesivă în ce spun și fac, uită și ei că sunt... europeni de viță veche: Tania Popa, Marius Drogeanu, Delia Nartea, Teodora Stanciu, Alexandru Conovaru.

SOARE PENTRU DOI

de Pierre Sauvill – Trupa Iosif Vulcan a Teatrului de Stat din Oradea. Traducerea : Carmen Mocanu

Regizorul spectacolului cu două personaje este actorul Daniel Vulcu, și el cochetând de mai mulți ani cu regia. De data aceasta a ales o piesă din categoria celor plăcute publicului, de succes sigur, create după o rețetă sigură și ea: puțină dragoste, un strop de mister, umor cât încap, încurcături simpatice, final fericit. Nu e nimic rău în asta, publicul trebuie adus și readus la teatru, gusturile lui trebuie rafinate treptat și oferta trebuie să fie variată. Lucia Rogoz și Daniel Vulcu întruchipează un posibil cuplu, intrarea impetuoasă a tinerei în casa și în viața doctorului, un burlac înrăit și plin de tabieturi, pare a duce spre o poveste de dragoste. Dar, lovitură de teatru! Fata este nu o posibilă amantă sau iubită sau soție, ci chiar fiica neștiută a burlacului. De aici o serie de întâmplări pline de haz și neprevăzut.

Actorii joacă cu plăcere vizibilă, le place ce fac și se bucură că replicile lor, unele pline de haz, altele de miez, ajung exact acolo unde trebuie. Nu putem vorbi de o mare izbândă artistică, dar sigur putem vorbi de un spectacol curat, jucat la cote profesioniste respectabile, ceea ce nu e puțin.

Festivalul de Teatru Scurt, Oradea, 2010

Decorul are eleganță, costumele sunt bine croite și frumoase, actorii joacă cu imensă plăcere, cu o detașare care le îngăduie să rămână în spațiul romantic fără să fie ridicoli și să dea o lecție de viață fără să fie didactici.

CÂNTĂREAȚA CHEALĂ

de Eugen Ionescu - Teatrul German de Stat Timișoara. Scenografia: George Petre.

Cu acest spectacol regizorul Alexandru Dabija confirmă disponibilitatea certă pentru comedie și în special pentru teatrul ionescian. Cu o știință perfectă a dozării m cu inteligență și un rafinement ce vine din cultura lui profundă, Dabija aduce lumea personajelor din spațiul teatrului absurdului în cea a unei realități infinit mai absurde, prin repetarea mecanică și redundantă a vorbelor ce-și pierd treptat sensul, prin repetarea gesturilor devenite ticuri, prin repetarea actelor ce alcătuiesc viețile lipsite de sens, fără rădăcini și fără aripi ale ființelor așa zis umane.

Actorii Radu Vulpe, Ioana Iacob, Rareș Hontzu, Isolde Cobeț, Olga Torok, Boris Gaza execută precis și cu farmec personal indicațiile regizorale, adăugând dinamism și o limpede înțelegere a ceea ce joacă.

* * *

Au mai fost prezente pe afiș - și n-am reușit să le văd -spectacolele: STĂTEAM ÎNTINȘI PE PAT (Teatrul de garaj Timișoara), RĂZBOIUL LUI KLAMM de Kai Hansel (Trupa Szigligeti Oradea), STRIP-TEASE de Slawomir Mrozek (Producție independentă Baia Mare), BUFONUL REGELUI (Teatrul de Nord Satu-Mare), SFÂRȘIT DE CONCERT (Teatrul clandestin Oradea), GUNOIERUL de Mimi Brănescu (Artemotion Oradea), PĂUNUL (Trupa Szigligeti Oradea), Monologul muzical CELE ZECE PORUNCI ALE VAGABONZILOR (Hobo - Ungaria), Stand-up Comedy Nicu Bendea (Trupa Comedica din Cluj Napoca).

Un concert Klezmer Band bine primit de public, un recital de poezie în limba italiană La Luna Do've, lansarea cărții lui Mircea Morariu „2009 un an teatral așa cum l-am văzut”, carte de mare interes pentru breasla teatrală - au fost în completare, acțiuni capabile să întărească ideea că teatrul, atunci când se face cu pasiune, este întotdeauna susținut de celelalte arte.

Un Festival bun, am zice, în pofida atâtor îndoieli și restricții bugetare.

Elisabeta Pop

Câteva neajunsuri vom semnala totuși: unul ar fi posibilitatea reprogramării unor spectacole de interes care au loc în sălile mici; afișul festivalului ar fi putut fi cules cu litere mai mari și de altfel, ca și în fluturaș; ar fi fost bine dacă în dreptul titlurilor spectacolelor ar fi fost trecute numele autorilor și cel puțin al regizorilor; a lipsit, de asemenea, consemnarea duratei spectacolelor; caietele-program au fost insuficiente, s-au oferit în primele două zile, gratuit, când s-ar fi putut vinde pe tot parcursul festivalului. Regretăm, de asemenea, că teatrele invitate nu au adus caiete-program cu amănunte detaliate despre spectacole. Un punct pozitiv, totuși: ziarele locale, și îndeosebi Jurnalul Bihorean, au alocat, zilnic, o pagină, festivalului, astfel încât, orădenii, au fost permanent la curent cu programul festivalului.

Întâlnirile culturale internaționale ARS MARIS, ediția a IV-a

Reghin 7-10 octombrie 2010

În pofida crizei, Asociația culturală ARS MARIS, Primăria și consiliul local Reghin, Casa tineretului „George Enescu”, Casa de cultură „Eugen Nicoară” și Fundația Bienala Internațională de Grafică-Cluj, sub directa coordonare a prozatorului Radu Țuculescu, ajutat de artistul plastic Cristian Cheșuț, prof. univ la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca, au reușit o ediție, a IV-a, admirabilă, a Întâlnirilor reghinene. În sala festivă a Primăriei deschiderea a propus, sub genericul „Fantasticul – Realismul magic” o expoziție internațională de grafică. 26 de lucrări din 20 de țări: Mexic, Finlanda, Japonia, Germania, Italia, Ungaria, Rusia, România ș.a., precum și expoziția „Orașul Reghin: fotografii de Budai Istvan”. În continuare, la Casa de cultură „Eugen Nicoară”, o altă expoziție de pictură – Varga Andrei-Marius (tânăr plastician născut în Reghin) și lansarea cărții de poezie *Anotimpul Vak* de Larisa Andrei, din Brașov, (cu ilustrații de Varga Andrei-Marius), volum apărut ca urmare a câștigării concursului de creație literară din ediția precedentă. Concursul din ediția actuală – în colaborare cu editura „Galaxia Gutenberg” din Târgu

Lăpuș – a fost câștigat de Ioana Cosmina Bolba, tânără poetă din Oradea și de Stelian Muller din Cluj-Napoca, proză. Juriul concursului a fost format din scriitorii Victor Cubleşan (președinte), Ioan-Pavel Azap, Ștefan Manasia, Ioan Moldovan, Radu Țuculescu, membri. Publicul prezent în număr mare a urmărit în finalul primei zile un moment teatral „Veșnicul Caragiale” - cu elevii conduși de profesoara Ani-Mari Moldovan. A doua zi, vineri 8 octombrie de ora 20 la David- Club, alte momente cu priză la public: proiecția filmului *The Eyekiller* de Kislaki Ruben, un recital de poezie cu Vasile Muste, Ioan Moldovan, Miki Vieru și Larisa Andrei, la care, într-un dialog al artelor, au venit secvențe muzicale cu Andreea Morariu (vioară) și Adriana Mărcuș (pian). A treia zi a fost cu totul excepțională din punct de vedere artistic: de la ora 17 vernisajul expoziției de pictură-sculptură Simion Moldovan, un artist plastic cu o operă impresionantă și, mai ales, CONCERTUL EXTRAORDINAR DE PERCUȚIE cu Suita de balet *Carmen* de Bizet-Scedrin, în interpretarea fascinantă a Ansamblului de percuție condus de prof. univ. dr Grigore Pop. Decernarea trofeului ARS MARIS lui Grigore Pop, șeful catedrei de percuție a Academiei de muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca a încununat seara, într-o atmosferă de entuziasm cultural autentic. Consemnarea evenimentului nu

poate lăsa neșemnalate alte trei momente încântătoare: vizitarea fabricii „Gliga” de instrumente muzicale cu coarde – al cărei patron, deputatul Vasile Gliga, este unul dintre cei mai mari lutieri din România – , prilej cu care ne-au condus și explicat unele dintre tainele „facerii”, ing. Alexandru Stroe și Dumitrița Gliga; vizitarea școlii private de dans sportiv „Mirona” condusă de Mirona Gliga , unde micii dansatori au prezentat un spectacol antrenant și bogat de dansuri; prezența invitaților la „Ziua Recoltei” sub patronajul primarului Reghinului ing. Nagy András, ocazie cu care s-a consumat un veritabil festin de bucate specifice locului, de la fel-de-fel plăcinte, sarmale, tocănițe, până la fel-de fel clătite, fructe, prăjituri etc., stropite cu țăriile și vinurile zonei, într-o atmosferă de cântece și jocuri populare, muzică ușoară, muzică clasică, concursuri ș.a.m.d.

(Familia)

Local Kombat

Alexandru Seres

Stafia lui Komartin bântuie prin Oradea

O fi Miki Vieru de vină, sau aerul de târg boem căzut în decrepitudine al Oradiei - nu știu, dar Claudiu Komartin bântuie mai nou burgul de pe Criș cu o frecvență de-a dreptul suspectă, de parcă Bucureștiul ar fi mai aproape de noi ca Nojoridul. N-a fost suficient că a luat parte, anul trecut, la Seminarul de Poezie Contemporană al Cenaclului de la Biblioteca - unde câțiva boșorogi frustrați au ținut cu tot dinadinsul să-i

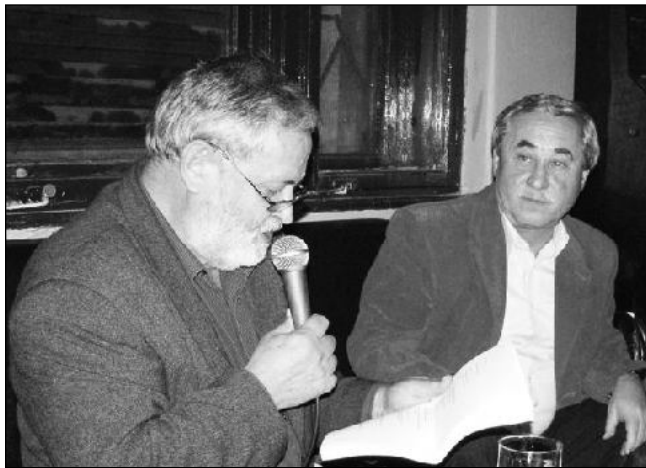

demonstreze că poezia nu e deloc un lucru viu, dinamic, viguros și erectil, ci mai degrabă un exponat flasc și prăfuit, care se admiră cu ochi umezi și batista la nas; nu i-a ajuns nici măcar moșirea volumului *Jamais vu sau la prima bere cu tata*, având drept autori patru membri ai clubului de poezie Sala 07, cărora le-a fost alături la lansarea de prin să-

lile festive ale liceelor locului. A recidivat și în toamna asta bleagă și stearpă, aducând cu el ciudățenia aia de cenaclu/club de lectură, de-i zice Institutul Blecher - și ca tacâmul să fie complet, treaba s-a ținut la Clubul Moszkva (dacă pricepi la ce mă gândesc), un loc delabrat, unde te aștepți mai degrabă să apară stafia lui Bela Kun decât cea a lui Claudiu Komartin. (Dar stai, că n-am terminat: cireașa tortului a fost Zilele Revistei Familia, la care ne-am trezit - ghici pitarcă? - din nou cu poetul din Berceni, urmat de o pleiadă de tineri imberbi, superbi și lirici.)

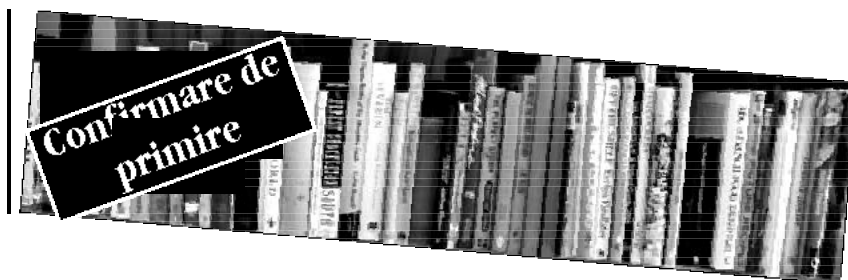
Așadar miercuri, 6 octombrie, pe la ora 19, la strania crâșmă Moszkva de pe strada Moscovei, unde liceeni apatici se abat ades la o

cinzeacă, urechi uimite de cenacliști inocenți i-au putut asculta pe invitații Institutului Blecher, poetul sălăjean Viorel Mureșan și cel orădean Ioan Moldovan, care au citit en-gros poeme din volume recent apărute ori, din motive neștiute, mai mult pe cale de dispariție, ca *Mainimicul* directorului *Familiei*, volum predat la *Cartea Românească* și deja intrat în legendă, deși încă nu a apărut. La aproape 60 de ani, cu o vigoare poetică de invidiat, Ioan Moldovan reușește să-i bată, cu propriile arme, pe junii douămiști care, nemaivând ce lua în coarne, au îmbrățișat lirica nonlirismului. Sosit de pe meleagurile Jiboului, Viorel Mureșan, „poetul

stilului concis, un oriental, fundamental un poet cu rafinamente, cu o dicție învăluitoare și ermetizantă” (Claudiu Komartin), a citit din *Buchetul de platină*, scos la editura Eikon, dar și din cel proaspăt apărut la editura Dacia, *Locul în care se va deschide cartea*.

Lecturile au fost presărate, din voia șefului de institut blecherian, cu amintiri echinoxiste, ambii poeți asumându-și cu profundă mândrie patriotică rolul formator al Clujului tinereții lor filologice și revuistice. Mai pe la urmă, dar nu în ultimul rând, sătmăreanul Dumitru Păcuraru a fost invitat să prezinte una din ciudățeniile pieței literare autohtone, revista *Poesis* internațional, ajunsă la numărul 2 și care apare într-o orbitoare ținută grafică, în policromie și pe hârtie dublu cretată. Revistă de lux într-o țară mizeră, o palmă sfidătoare pe obrazul economiei noastre bananiere - cine putea să-i fie redactor-șef, dacă nu ubicuul poet Claudiu Komartin, cel care ne bântuie cu strășnicie urbea, doar-doar ne-om trezi din apatia cenaclieră, aruncând peste bord boșorogii frustrați, laolaltă cu tristețile de toamnă bleagă și stearpă ale burgului nostru decrepit...

Mulțumim scriitorilor, prieteni, cunoscuți sau necunoscuți, care au trimis cărțile lor cu dedicații (mult prea măgulitoare) sau fără; de asemenea, editurilor care trimit redacției cărți din producția proprie.

În ultima vreme am primit:

Victor Sterom, *Litote*, poezii
Balázs F. Attila, *Versek/Poezii*, în traducerea lui Adelei Iancu
Kelemen Hunor, *Versek/Poezii*, în traducerea lui Șerban Foartă și Ildiko Foartă
Gheorghe Grigurcu, *Văzduhul din oglindă*, poeme
Gheorghe Kovacs-Eichner, *Perspective*, eseu
Gheorghe Kovacs-Eichner, *Israel sau contradicția continuă*
Vasile Iftime, *Alte poeme, alte femei*, poezii
Constantin Stancu, *Poetul la castel*, Pretexte critice și eseuri la opera lui Eugen

Evu

George Achim, *Dulcețuri din fructe târzii de pădure*, poeme
Horia Ștefan Simion, *Întreprinderi (scrise)și mici și mijlocii*, proze, unele umoristice

Călin Emilian Cira, *Convorbiri despre N. Steinhardt*
Nicolae Turcan, *Despre maestru și alte întâlniri*, eseuri, cronici, recenzii
Flavius Lucăcel, *Tutungeria/ The Tobacconist's*, versiunea engleză de Mădălina

Cadariu, Prefață de Mircea Ghițulescu

Lucia Cherciu, *Altoiul răsului*, poezii
Veronica Știr, *Frunze de arțar*, selecție de poezie canadiană de limbă franceză
Ionel Bușe, *Ultima vară cu Enikő și alte ...povestiri*
Viorel Mureșan, *Buchetul de platină*, poeme
Ioan Petraș, *Lăcrimarul înflorit*, poezii

Poesis. Conturul secret al literei. George Vulturescu în dialog cu poeții

Adrian Georgescu, *Rebutarea omenirii*, Ediția a V-a, proză

Adrian Georgescu, *Câți oameni sunt eu?/ How Many People Am I?*, Antologie, traducere în engleză de Veronica Anghelescu și James Walsh

Adrian Georgescu, *Sosirea spre Dumnezeu*, proză

Ion Cristofor, *Cine a dat foc Romei?*, poeme

Wolf von Aichelburg, *Criza sufletului modern în poezie și alte scrieri*

românești, Ediție îngrijită, note și tabel cronologic de Dan Damaschin și Ioan Milea

Minimal, Antologie de poezie (Tabăra tinerilor scriitori de la Săvârșin)

Confirmare de primire

Mihai Merticaru, *Geometrie lirică*- 66 de sonete
Ticu Leontescu, *Crucea-răscruce*, poeme
Robert Șerban, *Moartea parafină*, poeme
Radu Țuculescu, *Românul erectil*, (texte perplexe, persuasive, persistente...)
Romulus Bucur, *O seamă de personaje secundare*, poeme
Viorel Tăutan, *Elegia Civis Transilvaniae*, poeme
Gheorghe Grigurcu, *O provocare adresată destinului - Conworbiri cu Dora*

Pavel

Ioan Derșidan, *Catilinari și temperatori - Eminescu și Caragiale*
Ioan Milea, *Fulgurații*, poezii
Luca Pițu, *Documentele antume ale „Grupului de la Iași” - (întregite cu, mai ales, romanul-foileton al Artelului Textual, titulat, acela, „Brazde peste haturi” revisited)*
Cornelia Cistelean, *Sfaturi pentru călători (roman dejisto-ceaușist)*
Bлага Mihoc, *Peregrinul și umbra*, memorii
Liliana Truță, *Experimentalism și antropocentrism în proza postmodernă românească*

Dumitru Bădița, *Invitat la Săvârșin*, poem în proză, prefață de Radu Vancu
Cassian Maria Spiridon, *Gânduri despre poezie*
Nicolae Marinescu, *Revista Mozaicul - Modernitatea tradiției*
Nicolae Marinescu, Aurelia Florescu, *Mozaikul (1838-1839) - un proiect euro-*

pean

Daniel Puia-Dumitrescu, *Povești cu telecomandă*, poeme, prefață de Andrei

Bodiu

Naomi Ionică, *Cei singuri vor rămâne singuri*, poeme, prefață de Andrei Bodiu
Magdalena Brătescu, *Casa Diamant*, roman
Larisa Andrei, *Anotimpul Văk*, poezii
Ioan Torpan, Ilie S. Frandăș, *Pe Mureș și pe Gurghiu*, folclor și studii
Ioan Milea, *Lecturi bacoviene*
Gheorghe Izbășescu, *Un pumnal sub cămașă*, poeme, antologie
Floarea Țuțuianu, *Mărinimia Ta*, 33 de poeme cu un cuvânt înainte de Horia-

Roman Patapievic

Gheorghe Ilea, *Șura* -album de pictură lucrare din proiectul „Finul”
Pașcu Balaci, *Epistole din Sebiș*, poeme
Mircea Stâncel, *Lucruri și limbaje*, poeme
Cornel Nistea, *Împăratul lupilor*, zece povestiri pentru copii
Veronica Știr, *Mugur de iarnă*, poezii

Revistele care ne vin la redacție:

- *Acasă* (București), *Acolada* (Satu Mare), *Apostrof* (Cluj-Napoca), *Ardealul literar* (Hunedoara), *Apoziția* (München), *Arca* (Arad), *Argeș* (Pitești), *Astra* (Brașov), *Ateneu* (Bacău), *Axioma* (Ploiești),
- *Baadul literar* (Bârlad), *Banat* (Lugoj), *Bucovina literară* (Suceava),
- *Cafeneaua literară* (Pitești), *Caiete Silvane* (Zalău), *Caietele Oradiei*, *Calendarul Maramureșului* (Baia Mare), *Calende* (Pitești), *Conta* (Piatra Neamț), *Contemporanul. Ideea Europeană* (București), *Conviețuirea* (Seghedin – Ungaria), *Conworbiri literare* (Iași), *Cronica* (Iași), *Cultura* (București), *Cultura creștină* (Blaj),

Confirmare de primire

- *Dacia literară* (Iași), *Discobolul* (Alba Iulia),
- *Echinox* (Cluj-Napoca), *Euphorion* (Sibiu), *Ex Ponto* (Constanța),
- *Familia* (Petrovasâla-Vladimirovaț, Serbia), *Familia noastră* (Baia Mare), *Foaia românească* (Giula, Ungaria),
- *Hyperion* (Botoșani),
- *Litere* (Târgoviște), *Lumina* (Pancevo, Serbia),
- *Memoria ethnologica* (Baia Mare), *Mișcarea literară* (Bistrița), *Mozzaicul* (Craiova),
- *Nord Literar* (Baia Mare),
- *Oglinzi paralele* (Nădlac), *Orient latin* (Timișoara), *Orizont* (Timișoara),
- *Plumb* (Bacău), *Poarta Sărutului* (Ploiești), *Poesis* (Satu Mare), *Poezia* (Iași), *Porto-Franco* (Galați), *Pro Saeculum* (Focșani),
- *Ramuri* (Craiova), *Reflex* (Reșița), *Renașterea* (Cluj-Napoca), *Revista Nouă* (Câmpina), *Revista română* (Iași),
- *Salonul literar* (Focșani), *Scrisul românesc* (Craiova), *Secolul 21* (București), *Singur* (Târgoviște), *Spiritul critic* (Pașcani), *Steaua* (Cluj-Napoca), *Studii de Știință și Cultură* (Arad), *Suplimentul de cultură* (Iași),
- *Telegraful Român* (Sibiu), *Tibiscus* (Uzdin, Serbia), *Timpul* (Iași), *Tomis* (Constanța), *Transilvania* (Sibiu), *Tribuna* (Cluj-Napoca), *Trivium* (București),
- *Vărad* (Oradea), *Vatra* (Târgu Mureș), *Vatra veche* (Târgu Mureș), *Verso* (Cluj-Napoca), *Viața Românească* (București)

Erată

În numărul anterior al revistei noastre, la articolul lui Valentin Chifor – *Revista Familia, perioada Alexandru Andrițoiu*, se cuvin îndreptate două erori. Prima: continuatoarea *Iașului literar* nu e *Cronica*, ci *Convorbiri literare*; a doua: *Tribuna* nu a apărut în 1965, ci în 1957. Semnalarea o datorăm poetului Nicolae Prelipeanu, căruia îi mulțumim. Cum se vede, *Familia* e o revistă citită cu mare atenție.

ÎNCEPUTURILE CĂILOR FERATE INTERNE ALE ORAȘULUI ORADEA (II)

În toamna anului 1897, două societăți s-au angajat să realizeze un obiectiv îndrăzneț: rețeaua de cale ferată electrică a orașului. Cele două societăți rivale erau Linia ferată publică cu tracțiune pe aburi S.A. Oradea-Mare și Societatea pe acțiuni pentru întreprinderi de electricitate și transport din Budapesta sau, prescurtat, Trustul. La 25 Decembrie 1897, Consiliul local al orașului a somat cele două pretendente la autorizația de construcție ca, până la 8 ianuarie 1898, să-și înainteze ofertele definitive. Doar că la aceea dată nu s-au dezbătut decât propunerile înaintate de întreprinderea orădeană, pentru că Trustul din Budapesta n-a înaintat propuneri scrise. De data aceasta față de vechile prevederi, mai erau două. Societatea pretindea exclusivitatea producerii energiei electrice proprii pe o perioadă de 10 ani. Având în vedere că, în 1933, tronsonul de cale ferată din P-ța Bisericii până la Gara Velența urma să treacă în proprietatea orașului, din acel an societatea urma să ofere în schimb acestuia, pentru utilizarea tronsonului o despăgubire anuală de 3.000 de florini. Societatea se mai angaja să racordeze gratuit la linia sa de tensiune consumatorii aflați la o distanță de până la 100 de metri de rețea, dacă aceștia se angajază în scris că vor consuma cel puțin 250 de wați energie electrică pe an.

Câteva zile mai târziu, în 13 ianuarie, Consiliul local a dezbătut propunerile trimise între timp și de Trust. Aceștia anunțau că acordă toate avantajele pe care le oferea societatea orădeană. În plus pentru tronsonul P-ța Bisericii –Gara Velența va plăti 5.000 de florini, începând cu anul 1933, iar pentru orice teren cedat, în oricare parte a orașului destinat construirii uzinei electrice proprii oferă 100.000 de florini .

Față de aceste propuneri întreprinderea orădeană a depus o contestație prin care aducea la cunoștința ministerului comerțului, căruia îi aparținea sectorul căi ferate, că firma din Budapesta n-a respectat termenul fixat de Primărie, contestație care, la sfârșitul lunii februarie, este respinsă. Încurajat de respingerea contestației, Trustul prezintă noi propuneri. Astfel că hotărâsc să mărească partea de beneficiu a orașului și chiar să ridice de la 100.000 la 120.000 de florini suma pe care urmează să o plătească pentru oricare din terenurile cedate din oraș, iar pentru porțiunea din capătul str. Clujului, după 1933, ofereau 5.000 de forini, taxă de închiriere pe an.

Având în față aceste propuneri foarte atrăgătoare, Consiliul local al orașului Oradea a revenit asupra hotărârii inițiale și a acordat dreptul de construire a liniei de tramvai trustului din Budapesta trimitând formele la minister. Pentru că lupta urma să se dea între cele două minis-

tere, cel de interne și cel al comerțului, culisele luptei pentru dreptul de construcție nu va fi poate niciodată cunoscut cu atât mai mult cu cât, nici pe atunci, presa vremii nu trata astfel de probleme.

În luna mai întreprinderea orădeană depune iar contestație având și de această dată motive întemeiate legal, fiind încălcată prin contract o dispoziție a ministerului transporturilor din 1868.

La începutul lunii iunie 1898, Trustul avea aprobarea întregii opinii publice orădeane, datorită condițiilor avantajoase de construcție. Și, totuși, dacă această întreprindere ar fi obținut în cele din urmă autorizația de construire, ea ar fi adus cu sine lucrătorii proprii. Ori, potrivit mărturisirilor primarului, era de dorit începerea lucrărilor și pentru că numeroasele falimente ale unor mori din oraș au făcut să crească neliniștitor numărul șomerilor care erau tot mai expuși influențelor nefaste ale unor agitatori.

Trustul a supralicitat propriile oferte în octombrie 1898, mărind suma pentru terenul cedat din oraș pentru construirea uzinii electrice de la 120.000 la 250.000 de florini.

În luna decembrie a sosit și hotărârea ministerului de interne. Aceasta anula hotărârea orașului, prin care contractul urma să fie obținut de către Trust și accepta contestația societății orădene. Motivul: Trustul nu avea aprobarea pentru organizarea de șantier. În plus, oferta societății orădene s-a dovedit a fi favorabilă și pentru că ea și-ar transforma, cu această ocazie, și propria linie ferată în linie electrică. Apoi întreprinderea orădeană a declarat că este de acord să preia condițiile oferite de Trust. Decizia ministerului de interne a provocat în ședința de Consiliu local din decembrie 1898 discuții furtunoase. Majoritatea consilierilor au declarat că ministrul de interne și-a depășit atribuțiile anulând o hotărâre a Consiliului local. Întreaga chestiune s-a încheiat cu înaintarea unui memoriu de protest ministerului cu pricina, dar hotărârea sa a rămas definitivă.